

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

*Пречишћен текст са коментарима
антikorупцијских одредби*



CENTAR ZA MENADŽMENT



SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT
COOPERATION AGENCY

Београд, 2002.

Издавач:

Центар за менаџмент – The Management Centar
Цариградска 3
11108 Београд
СР Југославија
Тел: (+381.11)3345.691
Tel/fax: (+381.11)3346.368
E-mail: management@beotel.yu
http://www.management.org.yu

Аутор пречишћеног текста:

Гордана Фатић

Аутор коментара антикорупцијских одредби:

Владан Петровић

Компјутерска припрема и дизајн:

Петар Ђелић

Штампа:

„СТАНДАРД 2“, Бели Поток

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
343.21(497.11)(094.5)

СРБИЈА. Закони

Кривични закон Републике Србије :
пречишћен текст са коментарима
антикорупцијских одредби / [аутор
пречишћеног текста Гордана Фатић ; аутор
коментара антикорупцијских одредби Владан
Петровић]. – Београд : Центар за
менаџмент = The Management Center, 2002
(Београд : Стандард 2). – 212 стр. : 20 цм

Предговор: стр. 15-19. –

Регистар

ISBN 86-83289-03-6

1. Фатић, Гордана

а) Кривични законик – Србија

COBISS-ID 99016204

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	15
----------------	----

Глава прва

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ.....	21
Кривично законодавство Републике Србије.....	21
Примена кривичног законодавства Републике Србије....	21

Глава друга

УСЛОВНА ОСУДА СА ЗАШТИТНИМ НАДЗОРОМ.....	22
Услови за одређивање заштитног надзора.....	22
Обавезе уз заштитни надзор.....	23
Спровођење заштитног надзора.....	23
Последице неизвршења обавеза уз заштитни надзор.....	24

Глава трећа

ОПШТА ПРАВИЛА О ИЗВРШЕЊУ КАЗНЕ.....	24
Сврха извршења казне.....	24
Обустава вршења права за време издржавања казне.....	25
Условни отпуст.....	25
Опозивање условног отпуста.....	26

Глава четврта

ОДРЕДБЕ О ВАСПИТНИМ МЕРАМА И КАЖЊАВАЊУ МАЛОЛЕТНИКА.....	27
Одредбе које се примењују према малолетницима.....	27
Врсте васпитних мера.....	27
Укор.....	28

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Упућивање у дисциплински центар за малолетнике	28
Појачан надзор од стране родитеља или староца	29
Појачан надзор у другој породици	30
Појачан надзор органа старатељства	31
Посебне обавезе уз појачан надзор	32
Упућивање у васпитну установу	33
Упућивање у васпитно-поправни дом	34
Условни отпуст код упућивања у васпитно-поправни дом	34
Упућивање у специјалну установу	35
Избор васпитне мере	36
Обустава извршења и измена одлуке о васпитним мерама	36
Поновно одлучивање о васпитним мерама	37
Изрицања васпитне мере за кривична дела у стицају	38
Одмеравање казне малолетничког затвора	38
Извршење казне малолетничког затвора	39
Престанак васпитне мере услед изрицања казне малолетничког затвора	40
Трајање васпитне мере изречене пунолетном лицу	40
Дејство казне на васпитне мере	40
Дејство васпитних мера и казне малолетничког затвора . .	41
Давање података о изреченим васпитним мерама	41
Примена мера безбедности према малолетницима	41

Г л а в а ш е с т а

ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА У ОВОМ ЗАКОНУ	42
--	----

Г л а в а с е д м а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТЕЛА	44
Убиство	44
Убиство на мах	45
Убиство из нехата	46
Убиство детета при порођају	46

Навођење на самоубиство и помагање у самоубиству.	46
Недозвољен прекид трудноће	47
Тешка телесна повреда.	47
Лака телесна повреда	48
Учествовање у тучи.	49
Угрожавање опасним оруђем при тучи или свађи	49
Излагање опасности	49
Напуштање немоћног лица	50
Непружање помоћи.	50

Г л а в а о с м а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДА И ПРАВА ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА	51
Поведа равноправности грађана.	51
Поведа равноправности употребе језика и писма	51
Принуда.	52
Противправно лишење слободе	53
Отмица	53
Изнуђивање исказа	54
Злостава у служби.	54
Угрожавање сигурности.	55
Нарушавање неповредивости стана	55
Противзаконито претресање	56
Неовлашћено прислуштивање и тонско снимање	56
Неовлашћено фотографисање	56
Неовлашћено објављивање туђега списка, портрета, фотографије, филма или фонограма	57
Поведа тајности писама или других пошиљки	57
Неовлашћено откривање тајне	58
Поведа права на подношење правног средства	58
Спречавање штампања и растурања штампаних ствари и емитовања радио и телевизијског програма	59
Спречавање или ометање јавног скупа	59
Поведа слободе кретања и настањивања.	60

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Глава девета

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИЗБОРНИХ ПРАВА И СЛОБОДЕ ИЗЈАШЊАВАЊА	60
Повреда права кандидовања на изборима	61
Повреда права гласања	61
Повреда слободе опредељења при гласању	62
Злоупотреба права гласања	62
Повреда тајности гласања	63
Фалсификовање избора и гласања	63
Уништавање докумената о изборима и гласању	64

Глава десета

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ РАДНИХ ОДНОСА	64
Повреда права из радног односа	64
Повреда управљања	64
Повреда права на управљање	65
Злоупотреба положаја у органу управљања	65
Повреда права на штрајк	66
Злоупотреба права на штрајк	66
Повреда права из социјалног осигурања	67
Злоупотреба права из социјалног осигурања	67
Повреда права за време привремене незапослености	67
Непредузимање мера заштите на раду	67
Неизвршење одлуке о враћању радника на рад	68

Глава једанаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧАСТИ И УГЛЕДА	68
Клевета	68
Увреда	69
Изношење личних и породичних прилика	70
Омаловажавање пребацавањем за кривично дело	70
Некажњавање за кривична дела из чл. 92. до 94.	71

Изрицање судске опомене за кривична дела из чл. 92. до 95.	72
Повреда угледа Републике Србије или друге републике у СР Југославији.	72
Излагање порузи народа и народности Југославије.	73
Гоњење за кривично дело против части и угледа.	73
Објављивање судске пресуде.	74

Глава дванаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ И МОРАЛА	74
Силовање	74
Принуда на обљубу или противприродни блуд.	75
Обљуба или противприродни блуд над немоћним лицем ..	75
Обљуба или противприродни блуд са лицем које није навршило четрнаест година.	76
Обљуба или противприродни блуд злоупотребом положаја	77
Блудне радње	77
Завођење.	78
Противприродни блуд.	78
Подвођење или омогућавање вршења блуда.	79

Глава тринаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БРАКА И ПОРОДИЦЕ	79
Двобрачност.	79
Закључење ништавог брака.	79
Принуда на закључење брака	80
Омогућавање закључења недозвољеног брака.	80
Ванбрачна заједница са малолетним лицем	80
Одузимање малолетног лица	81
Промена породичног стања	81
Запуштање и зостављање малолетног лица	82

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Насиље у породици	82
Недавање издржавања	83
Кршење породичних обавеза	83
Родоскрвњење	84

Глава четрнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ И ЧОВЕКОВЕ СРЕДИНЕ	84
Преношење заразне болести	84
Преношење неизлечиве или нарочито опасне болести.	85
Непоступање по здравственим прописима за време епидемије	85
Преношење полне болести	86
Запослење лица оболелих од заразне болести	86
Несавесно лечење болесника	86
Неуказивање лекарске помоћи	87
Надрилекарство	87
Надриапотекарство	88
Производња и стављање у промет штетних производа	88
Несавесно вршење прегледа животних намирница	89
Загађивање воде за пиће и животних намирница.	89
Служење алкохолних пића малолетним лицима	89
Загађивање животне средине	90
Тешка дела против здравља људи	91

Глава петнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ	92
Несавестан рад у привредном пословању	92
Проузроковање стечаја	93
Проузроковање лажног стечаја	93
Оштећење поверилаца	94
Злоупотреба овлашћења у привреди	95

Неосновано добијање и коришћење кредита или друге погодности	96
Нарушавање пословног угледа и кредитне способности. . .	96
Закључење штетног уговора	97
Издавање и неовлашћено прибављање пословне тајне . . .	97
Противправно заузимање земљишта са посебном наменом.	98
Оштећење стамбених и пословних зграда и просторија . . .	98
Прављење и употреба лажних знакова за вредност или хартије од вредности	99
Прављење, набављање или отуђивање средстава за фалсификовање	100
Обмањивање купаца	100
Недозвољена трговина	101
Недозвољена производња	102
Неисправно мерење	103
Пореска утаја	103
Производња штетних средстава за лечење стоке	104
Несавесно пружање ветеринарске помоћи	104
Преношење заразних болести код животиња, биља и дрвећа	105
Загађивање сточне хране или воде.	105
Уништење засада употребом штетљиве материје	106
Пустошење шума.	106
Шумска крађа.	106
Незаконит лов	107
Незаконит риболов	107

Глава шеснаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ	108
Крађа.	108
Тешка крађа	108
Разбојничка крађа	109
Разбојништво	110

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва	110
Утаја	111
Превара	111
Ситно дело крађе, утаје или преваре	112
Одузимање возила	113
Одузимање туђе ствари	113
Оштећење туђе ствари	113
Злоупотреба поверења	114
Изнуда	115
Уцена	115
Уговарање несразмерне имовинске користи	116
Оштећење туђих права	116
Неовлашћено коришћење ауторског права	117
Прикривање	117
Уништење или прикривање архивске грађе	118
Прикривање културних добара	118
Гоњење у случају када је учинилац у блиском односу са оштећеним	118

Глава седамнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕ СИГУРНОСТИ

ЉУДИ И ИМОВИНЕ	119
Изазивање опште опасности	119
Уништење или оштећење јавних уређаја	120
Оштећење заштитних уређаја на раду	120
Непрописно и неправилно извођење грађевинских радова	121
Оштећење брана	121
Уништење, оштећење или уклањање знакова којима се упозорава на опасност	122
Неотклањање опасности	122
Тешка дела против опште сигурности	122

Глава осамнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ ЈАВНОГ САОБРАЋАЈА	123
Угрожавање јавног саобраћаја	123
Угрожавање јавног саобраћаја опасном радњом или средством	124
Непругање помоћи лицу повређеном у саобраћајној несрећи	125
Несавесно вршење надзора над јавним саобраћајем	125
Непрописна предаја саобраћају експлозивног или запаљивог материјала	126
Тешка дела против безбедности јавног саобраћаја	126

Глава деветнаеста

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА	127
Непријављивање припремања кривичног дела	127
Непријављивање кривичног дела или учиниоца	128
Помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела	128
Лажно пријављивање	129
Давање лажног исказа	130
Спречавање доказивања	131
Повреда тајности поступка	131
Побуна лица лишених слободе	132
Бекство лица лишеног слободе	132
Омогућавање бекства лицу лишеном слободе	132
Противзаконито омогућавање вршења одређених послова	133

Глава двадесета

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА	133
Спречавање службеног лица у вршењу службене дужности	133

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Учествовање у скупини која спречи службено лице у вршењу службене радње	134
Позивање на отпор	135
Ширење лажних вести	135
Насилничко понашање	136
Неучествовање у отклањању опште опасности	136
Скидање или повреда службеног печата или знака	137
Одузимање или уништење службеног печата или службених списа	137
Лажно представљање	137
Самовлашће	138
Договор за извршење кривичног дела	138
Злочиначко удруживање	138
Израђивање и набављање оружја и средстава намењених за извршење кривичних дела	139
Учествовање у скупини која изврши насиље	139
Неспречавање нереда на спортском такмичењу или другом јавном скупу	140
Злоупотреба знака за помоћ или за опасност	140
Фалсификовање исправе	141
Посебни случајеви фалсификовања исправа	141
Навођење на оверавање неистинитог садржаја	142
Издавање и употреба неистинитог лекарског или ветеринарског уверења	142
Надриписарство	143
Ометање верских обреда	143
Неовлашћено извођење археолошких радова	144
Поведа гроба	144

Глава двадесет прва

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ ДУЖНОСТИ	144
Злоупотреба службеног положаја	144
Кршење закона од стране судије	145
Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе	145

Непредузимање мера за спречавање сексуалне злоупотребе лица лишених слободе	146
Несавестан рад у служби	146
Противзаконита наплата и исплата	147
Превара у служби	147
Фалсификовање службене исправе	148
Одавање службене тајне.	148
Противправно присвајање ствари приликом вршења претреса или спровођења извршења	149
Проневера.	149
Послуга	150
Противзаконито посредовање.	150
Примање мита	151
Давање мита	152

Глава двадесет прва А

КРИВИЧНА ДЕЛА КОРУПЦИЈЕ.	153
Корупција у органима управе	153
Ненаменско располагање средствима из буџета	153
Корупција у јавним набавкама	154
Корупција у поступку приватизације	154
Корупција у правосуђу	155
Злоупотреба функције браниоца или пуномоћника	155
Корупција у здравству.	156
Корупција у просвети	156
Уговарање исхода такмичења	157

Глава двадесет друга

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.	158
КОМЕНТАР АНТИКОРУПЦИЈСКИХ ОДРЕДБИ	167
Регистар појмова.	195

ПРЕДГОВОР

Кривични закон Србије донет је први пут 1977. године (*Службени гласник СРС*, бр. 26/77) и у међувремену је више пута мењан. Последња измена је извршена 2002. године, када је Народна скупштина Републике Србије донела Закон о изменама и допунама Кривичног закона Републике Србије (*Службени гласник РС*, бр. 10/02).

Предлагач Закона дао је разлоге за његово доношење, као и објашњења основних правних института и појединачних решења. Том приликом констатовано је да је у нашем кривичном законодавству, генерално посматрано, неадекватна (недовољно оштра) казнена политика, да је она посебно лоша за поједина кривична дела, да су још увек најтежа кривична дела кажњива смртном казном, која је супротна духу европског законодавства, принципу хуманости и ограничења количине насиља коју држава може легитимно примењивати над појединцем у демократији, затим да је у досадашњим законским решењима постојала недовољна заштита малолетних лица, као и да су били обезвређени монетизовани износи казни за кривична дела чије законско обележје садржи имовински цензус.

Због тога је извршено поштравање казни за поједина кривична дела, а закон је допуњен и новим инкриминацијама. Уведена је, пре свега, појачана кривично-правна заштита малолетника, избрисана су нека кривична дела, повећани су номинални износи за новчане казне, те извршене измене и допуне описа појединих кривичних дела.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У приликама постојеће динамике, структуре и обима криминалитета у србијанском друштву (откривени су тешки облици кривичних дела, учестало је насиље и организовани криминал) било је неопходно извршити пооштравање казнене политике, због чега су повећани посебни минимум и посебни максимум казне затвора код одређених кривичних дела – кривична дела против слободе и права човека и грађанина, против изборних права и слободе изјашњавања, достојанства личности и морала, здравља људи и човекове средине и против службене дужности.

Увођење нових инкриминација било је неопходно због учесталог друштвено опасног понашања, које се није могло квалификовати кроз постојеће инкриминације, како би се пружила неопходна заштита сигурности грађана, правном поретку и законитом функционисању државних органа и јавних служби. На овај начин инкриминисано је насиље у породици, преношење нарочито опасне болести, надрипотекарство, неспречавање нерета на спортском такмичењу или другом јавном скупу, непредузимање мера за спречавање сексуалне злоупотребе лица лишених слободе и кривична дела корупције као посебни облик злоупотребе службеног положаја из користољубља.

Појачана је кривично-правна заштита малолетника: пооштрена су казне за кривично дело отмице, за одвођење малолетника у иностранство, као и елемент квалификованог облика кривичног дела одузимања малолетног лица.

Промене у политичком и економском систему, односно прописивање појединих кривичних дела у посебним законима, имале су за последицу брисање одређених кривичних дела из Кривичног закона Републике Србије (кршење прописа о ценама, повлашћивање купаца, непоступање по наредбама за удаљавање, злоупотреба вере и цркве у политичке сврхе, и др.).

Повећање номиналних износа новчаних казни у кривичним делима, чије законско обележје садржи имовинску вредност, а које

је у међувремену обезвређено, извршено је у распону заменом износа од 2000 износом до 8000 динара и износом од 4000000 уместо износа од 1000000 динара.

Када се наведене промене сагледају у перспективи укупних друштвених потреба и околности, намене кривичног законодавства, као и његове унутрашње структуре, може се закључити следеће. Новонастале друштвене прилике у Србији захтевају либералан кривични закон заснован на савременим емпиријским сазнањима, повезаним са ефикасношћу примене казних мера. Та сазнања сугеришу да оштрина казни није одлучујући фактор у остваривању генералне превенције, која је одређена као општа сврха кривичног законодавства у Србији, већ да ефект превенције пре свега произлази из веће ефикасности у откривању починилаца кривичних дела, ефикаснијег процесуирања оптужница пред судовима, и већег легитимитета самог правосудног система, који произлази из веће информисаности јавности о његовом раду и из проналажења начина да јавност у већој мери утиче на бољу организацију тог система.

Савремена криминологија у принципу прави разлику између оних кривичних дела која се типично чине уз извесно калкулисање вероватноће да починилац буде откривен, као и оштрине предвиђене казне, и оних кривичних дела чији типични починилац није склон да при чињењу дела калкулише могуће ризике од откривања и кажњавања. У прву групу кривичних дела, у принципу, спадају дела повезана са рационалним изборима, дакле у начелу ненасилна кривична дела, дела злоупотребе, несавесног пословања, корупције и дела која су њима слична. У другу групу спадају управо она кривична дела која су до сада била санкционисана најтежим казнама, укључујући и смртну казну, дакле дела обележена применом високог степена насиља. У оба случаја постоје изузеци, али принципијелни закључак ове врсте прихваћен је у савременој криминологији, и управо то сазнање јесте разлог због кога је у оквиру Европске уније и Савета Европе усвојен принцип да земље чланице Европске уније и Савета Европе не могу имати предвиђену смртну казну у својим кривичним законодавствима.

Укидање смртне казне у србијанском кривичном законодавству, до кога није дошло лако ни без противљења, несумњиво је позитиван помак, и представља непроцењив допринос хуманизацији целокупног кривично-правног система у Србији. Истовремено, међутим, поштравање осталих казни за тежа кривична дела, речју затворских казни, ствара изванредан дебаланс у оквиру казнене политике у закону, јер се упоредо са укидањем најтеже казне поштравају остале казне, што крши логику либерализације кривичног законодавства. Разлог за ово поштравање осталих казни лежи, вероватно, у осећају законодавца да је потребно некако ублажити јак либерализујући ефект укидања смртне казне, али је тај осећај у начелу варљив, и његов резултат је недовољно хармоничан кривични закон. Но, уопштено посматрано, најновије измене србијанског кривичног законодавства га чине бољим него што је оно било раније, ако ни због чега другог, оно већ због самог укидања смртне казне, због моралних димензија те измене, као и због, наравно, политичких и развојних последица, које подразумевају формално испуњавање услова за учлањење у Европску унију ка којој теже званична српска политика и српско друштво.

На крају, важно је напоменути да квалитет кривичног законодавства има само ограничени значај ако се истовремено не пројектује на квалитет оних структура и механизма који служе за његово спровођење. Контролна улога свих државних агенција и служби које су укључене у српски правосудни систем треба да се односи, пре свега, на рестриктивну политику сопственог рада, дакле на самоконтролу, а не на оно што се у англосаксонској литератури назива „претераном ревносту репресивних агенција”. Дискреција која постоји у тужилаштву и која у извесној мери постоји и у полицији, у либералном друштву, треба да служи томе да се гони што мањи број људи, а не што већи, уз истовремено трагање за алтернативним начинима за постизање социјалне правде, онима који нису репресивни, и за кретање путем којим иду најнапредније земље у овој области, а то је пут успостављања механизма за алтернативно, мирно разрешавање свих оних спорова који не представљају драматичне поремећаје у структури поверења унутар друштвене заједнице.

Овај пречишћени текст Кривичног закона РС доноси коментаре једног посебног корпуса инкриминација, који се односи на експлицитно увођење појма корупције у србијанско кривично законодавство. Сматрали смо да није потребно давати коментаре свих инкриминација, који су већ квалитетно и инструктивно дати другде, и за чију примену већ постоји значајна судска пракса, већ да је, пре свега, судијама и осталим члановима кривично-правног система Србије можда са практичне стране потребније да имају читак и јасно представљен пречишћени текст, уз коментаре оних чланова који до сада нису постојали у кривичном законодавству, који су по својој концептуализацији и секторалном захватању изворног кривичног дела из претходних верзија кривичног закона – дела злоупотребе службеног положаја – донекле нови, и у чијем су формулисању, делом или у целости, учествовали и чланови Центра за менаџмент.

О корупцији у Србији се данас много говори. Спроводи се обухватна јавна дебата о том проблему и предстоје реформе јавне политике. Колико ће бити учињено у стварности, остаје да се види. Формулисање најновијих измена кривичног законодавства у Србији је свакако значајан напредак у тој сфери, па остаје да се покаже у којој ће мери јавна политика следити овај тренд који је, позитивно и афирмативно, поставио законодавац.

Центар за менаџмент се захваљује Агенцији за инострани развој Владе Краљевине Шведске (СИДА), која је омогућила припрему и објављивање овог пречишћеног текста Кривичног закона Републике Србије.

**КРИВИЧНИ ЗАКОН
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹**
ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ

Г л а в а п р в а

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Кривично законодавство Републике Србије

Члан 1.

Кривично законодавство Републике Србије чине одредбе овог закона и кривичноправне одредбе садржане у другим законима Републике Србије.²

Примена кривичног законодавства Републике Србије

Члан 2.

Кривично законодавство Републике Србије примењује се на сваког ко на територији Републике Србије учини кривично дело.³

¹ „Службени гласник РС”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89, 42/89, 21/90 и „Службени гласник РС”, бр. 16/90, 49/92, 23/93, 67/93, 47/94, 17/95, 44/98 и 10/02. Видети одлуку УСЈ У бр. 197/87 и 115/87- 96/91, одлуку УС РС ИУ бр. 58/91 – 75/91, члан 44 Закона о оружју и муницији – 9/92 и члан 25 Закона о јавном реду и миру – 51/92.

² Закон о изменама и допунама Кривичног закона Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 42/89), члан 1 (у даљем тексту: Закон 10/2, члан 1), Закон 49/92 члан 1. и Закон 47/94 члан 1.

³ Исправка – 43/77, Закон 39/86 члан 1, Закон 42/89 члан 2, Закон 49/92 члан 1. и Закон 47/94 члан 2.

Смртна казна⁴

Члан 2а

- брисан -

Г л а в а д р у г а

УСЛОВНА ОСУДА СА ЗАШТИТНИМ НАДЗОРОМ

Услови за одређивање заштитног надзора

Члан 3.

- (1) Под условима предвиђеним Законом уз условну осуду суд може одредити заштитни надзор.
- (2) Заштитни надзор суд ће одредити у границама времена проверавања, ако с обзиром на околности извршења кривичног дела, личност учиниоца, његов ранији живот и његово држање после учињеног кривичног дела сматра да ће се сврха условне осуде боље остварити уз надзор и пружање помоћи условно осуђеном.
- (3) Кад уз условну осуду утврди заштитни надзор суд може поставити обавезе предвиђене законом.
- (4) Приликом избора обавеза суд ће нарочито узети у обзир године старости учиниоца, његове психичке особине, побуде из којих је дело учињено, личне прилике, ранији живот и понашање учиниоца после учињеног кривичног дела, као и оправданост одређивање обавезе за постизање сврхе условне осуде.

⁴ Закон 47/94 члан 3, Закон 10/02 члан 1, Закон 11/02 – исправка.

Обавезе уз заштитни надзор

Члан 4.

- (1) Осуђени коме је уз условну осуду одређен заштитни надзор обавезан је да се јавља органу надлежном за вршење заштитног надзора у роковима које овај одреди.
- (2) Кад суд уз условну осуду одреди заштитни надзор може осуђеном поставити ове обавезе:
 - 1) лечење у одговарајућој здравственој установи,
 - 2) посеђивање одговарајућих професионалних, психолошких или других саветовалишта,
 - 3) оспособљавање за занимање,
 - 4) прихватање запослења које одговара стручној спреми и способностима осуђенога,
 - 5) престанак уживања алкохолних пића и опојних дрога,
 - 6) престанак посеђивања одређених локала и одређених приредби,
 - 7) благовремено обавештавање о промени места боравка или стана или о промени радног места,
 - 8) располагање личним дохотком у складу са личним и породичним обавезама.
- (3) Суд може у границама времена проверавања изменити или укинути постављене обавезе.

Спровођење заштитног надзора⁵

Члан 4а

- (1) Кад изрекне условну осуду са заштитним надзором суд извршење заштитног надзора поверава надлежној служби за извршење.

⁵ Закон 47/94 члан 4.

- (2) Служба из претходног става овог члана дужна је обавештавати суд о спровођењу заштитног надзора и по потреби предложити укидање појединих обавеза, њихову замену другим обавезама, укидање заштитног надзора или опозивање условне осуде.⁶

Последице неизвршења обавеза уз заштитни надзор

Члан 5.

Ако осуђени коме је изречен заштитни надзор не испуњава обавезе које му је суд одредио, суд га може опоменути или може раније обавезе заменити другим или продужити трајање заштитног надзора у оквиру времена проверавања, или опозвати условну осуду.

Г л а в а т р е ћ а

ОПШТА ПРАВИЛА О ИЗВРШЕЊУ КАЗНИ

Сврха извршења казне

Члан 6.

- (1) Извршавањем казне остварује се сврха кажњавања одређена законом.⁷
- (2) У извршавању казне не смеју се осуђеном наносити физичке патње нити се сме вређати његово људско достојанство.

⁶ Закон 42/89 члан 3.

⁷ Закон 47/94 члан 5.

Одлагање извршења смртне казне⁸

Члан 7.

-брисан-

Обустава вршења права за време издржавања казне

Члан 8.

Лица осуђена на казну затвора за време извршења казне не могу вршити изборне функције у државним органима, органима територијалне аутономије, органима локалне самоуправе, органима управљања пословодним органима или другим органима у предузећима, установама или другим организацијама.⁹

Условни отпуст

Члан 9.

- (1) Осуђени који је издржао половину казне затвора може се условно отпустити са издржавања казне ако се у току издржавања казне тако поправио да се може са основом очекивати да ће се на слободи добро владати, а нарочито да неће вршити кривична дела. При оцени да ли ће се осуђени условно отпустити узима се у обзир његово владање за време издржавања казне, извршавање радних обавеза с обзиром на његову радну способност и друге околности које показују да је постигнута сврха кажњавања.
- (2) Осуђени који је издржао трећину казне затвора може се изузетно отпустити са издржавања казне ако постоје услови

⁸ Закон 47/94 члан 7.

⁹ Закон 47/94 члан 6.

из става 1. овог члана и ако посебне околности које се односе на личност осуђеног очигледно показују да је постигнута сврха кажњавања.

Опозивање условног отпуста

Члан 10.

- (1) Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени док је на условном отпусту учини једно или више кривичних дела за које је изречена казна затвора преко једне године.
- (2) Суд може опозвати условни отпуст ако условно отпуштени учини једно или више кривичних дела за које је изречена казна затвора до једне године. При оцени да ли ће опозвати условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дела, њихов значај, побуде из којих су учињена и друге околности које указују на оправданост опозивања условног отпуста.
- (3) Кад суд опозове условни отпуст изрећи ће казну применом одредаба чл. 48. и 49. став 2. Кривичног закона Савезне Републике Југославије узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Део казне коју је осуђени издржао по ранијој осуди урачунава се у нову казну, а време проведено на условном отпусту не урачунава се.
- (4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана примењиваће се и када се условно отпуштеном суди за дело које је учинио пре него што је условно отпуштен.
- (5) Ако условно отпуштени буде осуђен на казну затвора до једне године, а суд не опозове условни отпуст продужује се условни отпуст за време које је осуђени провео на издржавању казне затвора.

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредаба

- (6) У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана условни отпуст се може опозвати најдоцније у року од две године од дана када је условни отпуст истекао.¹⁰

Г л а в а ч е т в р т а

ОДРЕДБЕ О ВАСПИТНИМ МЕРАМА И КАЖЊАВАЊУ МАЛОЛЕТНИКА

Одредбе које се примењују према малолетницима

Члан 11.

Према малолетним учиниоцима кривичних дела примењују се одредбе главе VI Кривичног закона Савезне Републике Југославије и одредбе ове главе, а остале кривично-правне одредбе само ако нису у супротности са овим посебним одредбама.¹¹

Врсте васпитних мера

Члан 12.

(1) Малолетним учиниоцима кривичних дела могу се изрећи ове васпитне мере:

- 1) дисциплинске мере: укор или упућивање у дисциплински центар за малолетнике;

¹⁰ Закон 47/94 члан 7.

¹¹ Закон 47/94 члан 8.

- 2) мере појачаног надзора: од стране родитеља или стараоца, у другој породици или од стране органа старатељства;
 - 3) заводске мере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом или у установу за дефектне малолетнике.
- (2) Законом се могу предвидети и друге васпитне мере.

Укор

Члан 13.

- (1) Укор се изриче ако је довољно да се малолетник због учињеног кривичног дела само прекори.
- (2) При изрицању укора указаће се малолетнику на штетност његовог поступка и предочиће му се да у случају поновног извршења кривичног дела према њему може бити примењена тежа мера.¹²

Члан 14.¹³

-брисан-

Упућивање у дисциплински центар за малолетнике

Члан 15.

- (1) Суд ће упутити малолетника у дисциплински центар за малолетнике када је потребно да се одговарајућим краткотрајним мерама изврши утицај на његову личност и владање.

¹² Закон 47/94 члан 9.

¹³ Закон 47/94 члан 10.

- (2) Малолетника коме је изречена мера упућивања у дисциплински центар за малолетнике суд може упутити у дисциплински центар:
 - 1) на одређени број сати у празничне дане и то највише четири узастопна празнична дана;
 - 2) на одређени број сати у току дана, али најдуже до тридесет дана;
 - 3) на непрекидни боравак за одређени број дана, али не дуже од двадесет дана.
- (3) При изрицању ове мере водиће се рачуна да услед њеног извршења малолетник не заостане у редовној настави.
- (4) У дисциплинском центру малолетник ће се упослити на корисним радовима који одговарају његовом узрасту.
- (5) Кад изрекне упућивање у дисциплински центар за малолетнике суд може одредити да се по извршењу ове мере малолетник стави под појачани надзор органа старатељства.¹⁴

Члан 16.¹⁵

-брисан-

Појачан надзор од стране родитеља или стараоца

Члан 17.

- (1) Меру појачаног надзора од стране родитеља или стараоца суд ће изрећи ако су родитељи, односно старалац пропустили да врше надзор над малолетником, а у могућности су да овакав надзор врше и то се код њих може с основном очекивати.
- (2) Кад суд изрекне меру појачаног надзора од стране родитеља или стараоца да ће родитељу или стараоцу потребна упутства и наложити му одређене дужности у погледу мера које треба

¹⁴ Закон 47/94 члан 11.

¹⁵ Закон 47/94 члан 12.

предузети за васпитање малолетника и за отклањање штетних утицаја на њега.

- (3) Суд ће накнадно одлучити о престанку мере из става 1. овог члана, с тим да њено трајање не може бити краће од једне ни дуже од три године.
- (4) При изрицању мере из става 1. овог члана суд може одредити да орган старатељства проверава њено извршење и указује помоћ родитељу или стараоцу. Суд ће накнадно одлучити о престанку овог проверавања, с тим да оно не може трајати мање од једне ни дуже од три године.¹⁶

Члан 18.¹⁷

-брисан-

Појачан надзор у другој породици

Члан 19.

- (1) Ако родитељи, односно старалац малолетника нису у могућности да над њим врше надзор или ако се од њих не може то с основом очекивати, малолетник ће се предати другој породици која је вољна да га прими и која има могућност да над њим врши појачан надзор.
- (2) При изрицању ове мере суд ће одредити да за време њеног трајања орган старатељства проверава њено извршење и указује потребну помоћ породици којој је малолетник предат.
- (3) Појачан надзор у другој породици може трајати најмање једну а највише три године. Извршење ове мере обуставиће се кад родитељи, односно старалац малолетника стекну могућност да над њим врше појачани надзор или кад према резултату преваспитања престане потреба за појачаним

¹⁶ Закон 47/94 члан 13.

¹⁷ Закон 47/94 члан 14.

надзором. Ако се остваре услови за појачани надзор родитеља или староаца, извршење ове мере може се обуставити и кад је мера трајала краће од годину дана.¹⁸

Члан 20.¹⁹

-брисан-

Појачан надзор органа старатељства

Члан 21.

- (1) Ако родитељи, односно старалац нису у могућности да врше појачан надзор над малолетником, а не постоје услови за предају малолетника другој породици ради вршења оваквог надзора, малолетник ће се ставити под надзор органа старатељства.
- (2) Кад је малолетнику изречена мера појачаног надзора органа старатељства суд ће накнадно одлучити о престанку ове мере, с тим да њено трајање не може бити краће од једне ни дуже од три године. За време трајања ове мере малолетник и даље остаје да живи код својих родитеља или других лица која га издржавају, а појачани надзор над њим врши одређено службено лице органа старатељства.
- (3) Одређено службено лице органа старатељства брине се о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи.²⁰

¹⁸ Закон 47/94 члан 15.

¹⁹ Закон 47/94 члан 16.

²⁰ Закон 47/94 члан 17.

Члан 22.²¹

-брисан-

Посебне обавезе уз појачан надзор

Члан 23.

- (1) Ако је то потребно за успешније извршење изречене мере суд може малолетнику, приликом изрицања неке од васпитних мера појачаног надзора, одредити једну или више посебних обавеза предвиђених законом.
- (2) Приликом изрицања неке од васпитних мера појачаног надзора суд може малолетнику одредити ове обавезе:
 - 1) да се лично извини оштећеном лицу;
 - 2) да у оквиру сопствених могућности отклони штету проузроковану кривичним делом;
 - 3) да редовно похађа школу;
 - 4) да се оспособљава за занимање које одговара његовим способностима и склоностима;
 - 5) да прихвати запослење;
 - 6) да се уздржи од уживања алкохолних пића и опојних дрога;
 - 7) да се уздржи од посећивања одређених локала, односно одређених приредби;
 - 8) да посећује одговарајућу здравствену установу или саветовалиште;
 - 9) да се у слободно време бави одређеним друштвено-корисним делатностима;
 - 10) да се не дружи са лицима која на њега штетно утичу;
 - 11) да учествује у акцијама хуманитарних и омладинских организација;
 - 12) - брисан -

²¹ Закон 47/94 члан 18.

- (3) Суд може обавезе које је одредио изменити или укинути.
- (4) При одређивању обавеза из става 2. овог члана суд ће посебно указати малолетнику и његовим родитељима, односно стараоцу да се у случају неиспуњења ових обавеза изречена мера појачаног надзора може заменити другом васпитном мером.²²

Члан 24.²³

-брисан-

Упућивање у васпитну установу

Члан 25.

- (1) Суд ће упутити у васпитну установу малолетника над којим треба обезбедити вршење сталног надзора од стране стручних васпитача у општој установи за васпитање малолетника.
- (2) Кад суд упутити малолетника у васпитну установу малолетник у њој остаје најмање шест месеци а највише три године. При изрицању ове мере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити.²⁴

Члан 26.²⁵

-брисан-

²² Закон 47/94 члан 19.

²³ Закон 42/89 члан 4, Закон 47/94 члан 20.

²⁴ Закон 47/94 члан 21.

²⁵ Закон 47/94 члан 22.

Упућивање у васпитно-поправни дом

Члан 27.

- (1) Малолетника према коме треба применити појачане мере преваспитања суд ће упутити у васпитно-поправни дом за малолетне учиниоце кривичних дела.
- (2) При одлучивању да ли ће изрећи ову меру суд ће посебно узети у обзир тежину и природу учињеног дела и околност да ли су према малолетнику раније биле изрицане васпитне мере или малолетнички затвор.
- (3) Кад суд упутити малолетника у васпитно-поправни дом, малолетник у дому остаје најмање једну а највише пет година. При изрицању ове мере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити.²⁶

Члан 28.²⁷

-брисан-

Условни отпуст код упућивања у васпитно-поправни дом

Члан 29.

- (1) Малолетника који је у васпитно-поправном дому провео најмање једну годину суд може условно отпустити са издржавања ове васпитне мере, ако се на основу успеха постигнутог у васпитању и преваспитању може основано очекивати да он неће убудуће вршити кривична дела и да ће се у средини у којој буде живео добро владати.

²⁶ Закон 47/94 члан 23.

²⁷ Закон 47/94 члан 24.

- (2) Суд може одлучити да се малолетник за време условног отпуста стави под неку меру појачаног надзора.
- (3) Условни отпуст траје најдуже до истека законског рока трајања упућивања у васпитно-поправни дом, ако пре тога суд није ову меру обуставио од извршења или је заменио другом мером.
- (4) Ако се за време трајања условног отпуста малолетник не придржава обавеза које су му одређене уз меру појачаног надзора или се уопште тако лоше понаша да његов боравак ван васпитно поправног дома није више оправдан, суд може опозвати условни отпуст. Време проведено на условном отпусту не урачунава се у законско трајање изречене васпитне мере.

Упућивање у специјалну установу

Члан 30.

- (1) Према малолетницима заосталим у психофизичком развоју (глуви, слепи, глувонеми, заостали у душевном развоју и сл.) суд може уместо упућивања у васпитну установу или у васпитно-поправни дом изрећи меру упућивања у специјалну установу за малолетнике заостале у психофизичком развоју.
- (2) Ова мера изрећи ће се уместо мере безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, ако се у одређеној установи за малолетнике заостале у психофизичком развоју може обезбедити чување и лечење и тиме постићи сврха ове мере безбедности.
- (3) Кад суд упути малолетника у специјалну установу малолетник у њој остаје док је то потребно ради његовог лечења или оспособљавања, али кад постане пунолетан

поново ће се испитати потреба његовог даљег задржавања у овој установи.²⁸

Члан 31.²⁹

-брисан-

Избор васпитне мере

Члан 32.

При избору васпитне мере суд ће узети у обзир узраст малолетника, степен његове душевне развијености његова психичка својства, његове склоности, побуде из којих је дело учињено, досадашње васпитање, средину и прилике у којима је живео, тежину дела, да ли је према њему раније била изречена васпитна мера или малолетнички затвор и све друге околности које могу бити од утицаја за изрицање оне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитних мера.

Обустава извршења и измена одлуке о васпитним мерама

Члан 33.

(1) Кад се после доношења одлуке којом је изречена мера појачаног надзора или заводска мера појаве околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало, или ако се не може извршити услед одбијања малолетника или родитеља малолетника да поступе по налогу онога ко меру извршава или ако наступе друге околности предвиђене законом, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мере може се обуставити или се изречена

²⁸ Закон 47/94 члан 25.

²⁹ Закон 47/94 члан 26.

мера може заменити мером појачаног надзора или заводском мером.

- (2) Ако за поједине мере није што друго предвиђено, мера појачаног надзора или заводска мера може се, с обзиром на постигнути успех преваспитања, обуставити од извршења а може се заменити другом таквом мером којом ће се боље постићи сврха васпитних мера. У погледу заводских мера обустављање од извршења или замењивање другом мером вршиће се уз следећа ограничења:

- 1) мера упућивања у васпитну установу пре истека рока од шест месеци не може се обуставити од извршења, а до истека овог рока може се изменити само упућивањем малолетника у васпитно-поправни дом или у специјалну установу;
- 2) мера упућивања у васпитно-поправни дом пре истека рока од једне године не може се обуставити од извршења, а до истека овог рока може се заменити само упућивањем малолетника у специјалну установу.³⁰

Члан 34.³¹

-брисан-

Поновно одлучивање о васпитним мерама

Члан 35.

- (1) Ако је од правноснажности одлуке којом је изречена мера појачаног надзора или заводска мера протекло више од две године а извршење није започето, суд ће поново одлучити о потреби извршења изречене мере. При том суд може

³⁰ Закон 47/94 члан 27.

³¹ Закон 47/94 члан 28.

одлучити да се раније изречена мера изврши, не изврши или да се замени неком другом мером.

- (2) Мера упућивања у дисциплински центар за малолетнике неће се извршити ако је протекло више од шест месеци од правноснажности одлуке којом је ова мера изречена а њено извршење није започето.

Изрицање васпитне мере за кривична дела у стицају

Члан 36.

- (1) Ако је малолетник учинио више кривичних дела у стицају, суд ће јединствено ценити сва та дела и изрећи једну од васпитних мера предвиђених овим законом, не одређујући за свако дело посебну меру.
- (2) Овако ће суд поступити и у случају ако се после изречене васпитне мере утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио неко кривично дело.

Одмеравање казне малолетничког затвора

Члан 37.

- (1) При одмеравању казне старијем малолетнику суд ће узети у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања имајући посебно у виду степен душевне развијености малолетника и време које је потребно за његово васпитање, преваспитање и стручно усавршавање.
- (2) При одмеравању казне старијем малолетнику за одређено кривично дело суд не може изрећи малолетнички затвор у трајању дужем од прописане казне затвора за то дело, али суд није везан за најмању меру прописане казне.
- (3) Ако старији малолетник учини више кривичних дела у стицају а суд нађе да за свако кривично дело треба изрећи

казну малолетничког затвора, одмериће казну по слободној оцени у оквиру њене највеће законске мере. Ако суд нађе да би за неко кривично дело у стицају требало старијег малолетника казнити, а да би за друга кривична дела требало изрећи васпитне мере, за сва дела у стицају изрећи ће само казну малолетничког затвора.

- (4) Овако ће суд поступити и у случају ако се после изречене казне утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио неко кривично дело.

Извршење казне малолетничког затвора

Члан 38.

- (1) Казну малолетничког затвора старији малолетници издржавају у посебним казнено-поправним домовима у којима могу остати до навршене двадесет треће године. Ако до тада не буду издржали казну, упутиће се у казнено-поправну установу у којој пунолетна лица издржавају казну. Изузетно у казнено-поправном дому за малолетнике може остати лице које је навршило двадесет три године, али само ако је то потребно ради завршетка његовог школовања или стручног оспособљавања.
- (2) Избор посла за осуђене малолетнике врши се према њиховим способностима и склоностима за одређену врсту посла, а у складу са могућностима које постоје у казнено-поправном дому.
- (3) Радно време осуђених малолетника одређује се тако да им се омогући школовање и стручно оспособљавање и да им остане довољно времена за физичко васпитање и разоноду.
- (4) Осуђени се може условно отпустити ако је издржао трећину казне, али не пре него што је провео једну годину у казнено-поправном дому. За време условног отпуста суд може одредити мере појачаног надзора од стране органа

старатељства. За опозивање условног отпуста примениће се сходно одредбе члана 10. овог закона.

Престанак васпитне мере услед изрицања казне малолетничког затвора

Члан 39.

Ако за време трајања васпитне мере суд изрекне старијем малолетнику казну малолетничког затвора, васпитна мера престаје кад малолетник започне издржавање ове казне.

Трајање васпитне мере изречене пунолетном лицу

Члан 40.

Кад је пунолетном лицу које је извршило кривично дело као малолетно или млађем пунолетном лицу изречена заводска васпитна мера, оно може остати у васпитној установи или у васпитно-поправном дому најдуже до навршене двадесет треће године.³²

Дејство казне на васпитне мере

Члан 41.

Ако за време трајања васпитне мере суд изрекне пунолетном лицу казну малолетничког затвора или казну затвора најмање годину дана, васпитна мера престаје када ово лице започне издржавање казне. Ако је изречена казна затвора у краћем трајању, суд ће у пресуди одлучити да ли ће се по издржаној казни наставити извршење васпитне мере или ће се та мера укинути.

³² Закон 47/94 члан 29.

Дејство васпитних мера и казне малолетничког затвора

Члан 42.

Лица која издржавају меру упућивања у васпитно-поправни дом или казну малолетничког затвора не могу за то време вршити изборне функције у државним органима, органима територијалне аутономије, органима локалне самоуправе, органима управљања, пословодним органима или другим органима у предузећима или другим организацијама.³³

Давање података о изреченим васпитним мерама³⁴

Члан 43.

Подаци о изреченим васпитним мерама могу се доставити само суду, јавном тужилаштву, органима унутрашњих послова, органу старатељства и установама које се баве заштитом малолетника.

Примена мера безбедности према малолетницима

Члан 44.

Мере безбедности, осим забране вршења позива, делатности или дужности, могу се изрећи и малолетницима ако им је изречена васпитна мера или малолетнички затвор. Мера безбедности обавезног лечења алкохоличара и наркомана не може се изрећи уз дисциплинске васпитне мере.³⁵

³³ Закон 47/94 члан 30.

³⁴ Закон 47/94 члан 31.

³⁵ Закон 47/94 члан 32.

Г л а в а п е т а³⁶

ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ НЕ ПРИМЕЊУЈЕ ЈЕДИНСТВЕНО НА ЦЕЛОЈ ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ И ПОКРАЈИНСКОГ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА ИЗВРШЕНА НА ТЕРИТОРИЈИ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ВАН ТЕРИТОРИЈА ПОКРАЈИНА И НА ТЕРИТОРИЈАМА ПОКРАЈИНА

-брисана-

Члан 45.³⁷

-брисан-

Г л а в а ш е с т а

ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА У ОВОМ ЗАКОНУ

Члан 46.

У смислу овог закона:

1) службеним лицем сматра се:

- а) лице које у државном органу врши службене дужности;
- б) изабрано, именовано или постављено лице у скупштини, државном органу, органу територијалне аутономије или органу локалне самоуправе или лице

³⁶ Закон 42/89 члан 5.

³⁷ Закон 42/89 члан 5.

- које стално или повремено врши службене дужности или извршава службене функције у тим органима;
- в) лице које у установи, предузећу или организацији одлучује о правима, обавезама или интересима физичких или правних лица, коме је на основу закона поверено вршење управних и других овлашћења у извршавању закона и других прописа;
 - г) службеним лицем сматра се и лице коме је фактички поверено вршење појединих службених дужности или послова;
- 2) одговорним лицем сматра се власник предузећа или друге организације као и лице у предузећу, установи или другој организацији коме је, с обзиром на његову функцију, уложена средства или на основу овлашћења поверен одређени круг послова у управљању имовином, производњи или другој делатности или у вршењу надзора над њима или му је фактички поверено обављање појединих послова; одговорним лицем сматра се и службено лице кад су у питању кривична дела код којих је као извршилац означено одговорно лице а нису предвиђена у глави о кривичним делима против службене дужности, односно као кривична дела службеног лица у овом закону;
- 3) кад је као извршилац одређених кривичних дела означено службено или одговорно лице, лица наведена у тач. 1. и 2. овог члана могу бити извршиоци тих дела уколико из законских обележја појединог дела не произилази да извршилац може бити само неко од тих лица;
- 4) изборима сматрају се избори за председника Републике, Народну скупштину, скупштину аутономне покрајине, скупштину града, скупштину општине и други избори који се расписују и врше на основу закона;
- 5) референдумом сматра се изјашњавање грађана на коме се одлучује о питањима за која је то утврђено Уставом или законом;

- 6) исправом сматра се сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која има значај за правне односе; исправом сматра се и регистровани податак који је резултат поступка електронске обраде података а који се без коришћења техничких средстава не може сазнати;
- 7) знацима за вредност сматрају се и страни знаци за вредност;
- 8) покретном ствари сматра се и свака произведена или скупљена енергија за давање светлости, топлоте или кретања као и телефонски импулс;
- 9) силом сматра се и примена хипнозе или омамљујућих средстава да се неко против своје воље доведе у несвесно стање или да се онеспособи за отпор;
- 10) моторним возилом сматра се свако саобраћајно средство на моторни погон у сувоземном и воденом саобраћају.³⁸

Г л а в а с е д м а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТЕЛА

Убиство

Члан 47.

- (1) Ко другог лиши живота, казниће се затвором најмање пет година.
- (2) Затвором најмање десет година или затвором од четрдесет година казниће се:
 - 1) ко другог лиши живота на свиреп или подмукао начин;

³⁸ Закон 42/89 члан 6, Закон 47/94 члан 33.

- 2) ко другог лиши живота при безобзирном насилничком понашању;
 - 3) ко другог лиши живота и при томе са умишљајем доведе у опасност живот још неког лица;
 - 4) ко другог лиши живота из користољубља ради извршења или прикривања другог кривичног дела, из крвне или безобзирне освете или из других ниских побуда;
 - 5) ко лиши живота службено или војно лице при вршењу послова државне или јавне безбедности или дужности чувања јавног реда, хватања учиниоца кривичног дела или чувања лица лишеног слободе или ко лиши живота друго лице при вршењу ових послова и дужности које обавља на основу закона или других прописа;
 - 6) ко са умишљајем лиши живота више лица а не ради се о убиству на мах или убиству детета при порођају.
- (3) Саучесник у извршењу дела из ст. 1. и 2. овог члана који открије дело, извршиоца или организатора може се блаже казнити.³⁹

Убиство на мах

Члан 48.

Ко другог лиши живота на мах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вређањем од стране убијеног,

казниће се затвором од једне до десет година.⁴⁰

³⁹ Закон 6/89 члан 1, Закон 42/89 члан 7, одлука УСЈ У бр. 197/87 и 115/87 – 26/91, Закон 47/94 члан 34. и Закон 10/02 члан 3.

⁴⁰ Исправке 28/77 тач. 1.

Убиство из нехата

Члан 49.

Ко другог лиши живота из нехата,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Убиство детета при порођају

Члан 50.

- (1) Мати која лиши живота своје дете за време порођаја или непосредно после порођаја, док траје поремећај што га је код ње изазвао порођај,
казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) За покушај ће се казнити.

Навођење на самоубиство и помагање у самоубиству

Члан 51.

- (1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у извршењу самоубиства, па ово буде извршено,
казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана учини према малолетнику који је навршио четрнаест година или према лицу које се налази у стању битне смањене урачунљивости,
казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено према малолетнику који није навршио четрнаест година или према неурачунљивом лицу,
учинилац ће се казнити по члану 47. овог закона.
- (4) Ко сурово или нечовечно поступа са лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности, па

оно услед таквог поступања изврши самоубиство, које се може приписати нехату учиниоца, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

- (5) Ако је услед дела из предходних ставова самоубиство само покушано, суд може учиниоца блаже казнити.⁴¹

Недозвољен прекид трудноће

Члан 52.

- (1) Ко противно прописима о вршења прекида трудноће бременитој жени са њеним пристанком изврши побачај, започне да врши побачај или јој помогне да изврши побачај, казниће се затвором од три месеца до три година.
- (2) Ко се бави вршењем дела из става 1. овог члана, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ко бременитој жени без њеног пристанка изврши или започне да врши побачај, казниће се затвором од једне до осам година.
- (4) Ако услед дела из ст. 1. до 3. овог члана наступи смрт, тешка телесна повреда или тешко нарушавање здравља жене над којом је вршен прекид трудноће, учинилац ће се казнити за дело из става 1. овог члана затвором од шест месеци до пет година, а за дело из ст. 2. и 3. овог члана, затвором најмање три године.⁴²

Тешка телесна повреда

Члан 53.

- (1) Ко другог тешко телесно повреди или му здравље тешко наруши, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

⁴¹ Закон 42/89 члан 8.

⁴² Закон 42/89 члан 9.

- (2) Ко другог телесно повреди или му здравље наруши тако тешко да је услед тога доведен у опасност живот повређеног или је уништен или трајно и у знатној мери ослабљен који важан део његовог тела или који важан орган, или је проузрокована трајна неспособност за рад повређеног, или трајно и тешко нарушење његовог здравља или унакаженост, казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ако повређени умре услед повреда из ст. 1. и 2. овог члана, учинилац ће се казнити затвором од једне до дванаест година.
- (4) Ко дело из ст. 1. и 2. овог члана учини из нехата, казниће се затвором до три године.
- (5) Ко дело из ст. 1. до 3. овог члана учини на мах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вређањем од стране повређеног, казниће се за дело из става 1. затвором до три године, а за дело из ст. 2 и 3. затвором од једне до пет година.⁴³

Лака телесна повреда

Члан 54.

- (1) Ко другог лако телесно повреди или му здравље лако наруши, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је таква повреда нанесена оружјем, опасним оруђем или другим средством подобним да тело тешко повреди или здравље тешко наруши, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (3) Суд може учиниоцу дела из става 2. овог члана изрећи судску опомену, ако је учинилац био изазван непристојним или грубим понашањем оштећеног.
- (4) Гоњење за дело из става 1. овог члана предузима се по приватној тужби.

⁴³ Закон 20/79 члан 1.

Учествовање у тучи

Члан 55.

Ко учествује у каквој тучи у којој је неко лишен живота или је другом нанесена тешка телесна повреда,
казниће се за само учествовање затвором од три месеца до три године.

Угрожавање опасним оруђем при тучи или свађи

Члан 56.

Ко се при каквој тучи или свађи маши оружја, опасног оруђа или другог средства подобног да тело тешко повреди или здравље тешко наруши,
казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Излагање опасности

Члан 57.

- (1) Ко друго лице остави без помоћи у стању или приликама опасним за живот које је сам проузроковао,
казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако лице изложено таквој опасности услед тога буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено,
учинилац ће се казнити затвором од једне до пет година.
- (3) Ако лице изложено таквој опасности услед тога изгуби живот,
учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.⁴⁴

⁴⁴ Закон 47/94 члан 35.

Напуштање немоћног лица

Члан 58.

- (1) Ко немоћно лице које му је поверено или о којем је иначе дужан да се стара, остави без помоћи у приликама опасним за живот или здравље, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила тешка телесна повреда или тешко нарушење здравља остављеног лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до пет година.
- (3) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила смрт остављеног лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.⁴⁵

Непружање помоћи

Члан 59.

Ко не пружи помоћ лицу које се налази у непосредној опасности за живот иако је то могао учинити без опасности за себе или другог, казниће се затвором до једне године.

⁴⁵ Закон 47/94 члан 36.

Г л а в а о с м а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДА И ПРАВА ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА

Повреда равноправности грађана

Члан 60.

Ко на основу разлике у националности, раси, вероисповести, политичком или другом убеђењу, етничкој припадности, полу, језику, образовању или друштвеном положају ускрати или ограничи права грађана утврђена уставом, законом или другим прописом или општим актом, или ратификованим међународним уговором, или ко на основу ове разлике даје грађанима повластице или погодности,

казниће се затвором од три месеца до пет година.⁴⁶

Повреда равноправности употребе језика и писма⁴⁷

Члан 61.

Ко супротно прописима о равноправној употреби језика или писама народа и народности Југославије ускрати или ограничи грађанину да при остваривању својих права употреби језик, односно писмо којим се служи,

казниће се затвором до једне године.⁴⁸

⁴⁶ Закон РС 16/90 члан 1.

⁴⁷ Закон 39/86 члан 2.

⁴⁸ Закон 42/89 члан 10.

**Насиље којим се угрожавају слобода и права грађана
припадника другог народа, народности или етничке групе**⁴⁹

Члан 61а

-брисан-

**Посебни облици угрожавања слобода и права грађана
припадника другог народа, народности или етничке групе**⁵⁰

Члан 61б

-брисан-

**Угрожавање сугурности грађана припадника другог народа
народности или етничке групе нападом на полну слободу**⁵¹

Члан 61в

-брисан-

Принуда

Члан 62.

- (1) Ко другог силом или озбиљном претњом принуди да нешто учини или не учини или трпи, казниће се новчаном казном или затвором до три године.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана учини претњом убиством или тешком телесном повредом, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁵²

⁴⁹ Закон 39/86 члан 3, Закон 47/94 члан 37.

⁵⁰ Закон 39/86 члан 3, Закон 47/94 члан 37.

⁵¹ Закон 39/86 члан 3, Закон 47/94 члан 37.

⁵² Закон 47/94 члан 38.

Противправно лишење слободе

Члан 63.

- (1) Ко другог противправно затвори, држи затвореног или му на други начин одузме слободу кретања, казниће се затвором до једне године.
- (2) За покушај ће се казнити.
- (3) Ако противправно лишење слободе учини службено лице злоупотребом свог положаја или овлашћења, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (4) Ако је противправно лишење слободе трајало дуже од тридесет дана, или је вршено на свиреп начин, или је лицу које је противправно лишено слободе услед тога тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке последице, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.
- (5) Ако је лице које је противправно лишено слободе услед тога изгубило живот, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Отмица

Члан 64.

- (1) Ко силом, претњом, обманом или на други начин одведе или задржи неко лице са намером да га не пусти на слободу док од њега или другог лица не изнуди новац или какву другу имовинску корист или да њега или кога другог принуди да нешто друго учини, не учини или трпи, казниће се затвором од једне до седам година.
- (2) Ко ради остварења циља отмице прети убиством или тешком телесном повредом отетом лицу, казниће се затвором од три до десет година.

- (3) Учинилац дела из ст. 1. и 2. овог члана који добровољно пусти на слободу отето лице, иако није остварен циљ отмице, може се ослободити од казне.
- (4) Ако је отето лице задржано дуже од десет дана или је отмица извршена на свиреп начин, или је лицу које је отето тешко нарушено здравље, или је отето малолетно лице, или су наступиле друге тешке последице, учинилац ће се казнити затвором најмање пет године.
- (5) Ако је отето лице услед тога изгубило живот, учинилац ће се казнити затвором најмање седам година.⁵³

Измуђивање исказа

Члан 65.

- (1) Службено лице које у вршењу службе употреби силу или претњу или друго недопуштено средство или недопштуне начин у намери да изнуди исказ или неку другу изјаву од окривљеног, сведока, вештака или другог лица, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је измуђивање исказа или изјаве праћено тешким насиљем, или ако су услед измуђеног исказа наступиле особито тешке последице за окривљеног у кривичном поступку, учинилац ће се казнити затвором најмање једну годину.

Злостава у служби

Члан 66.

Службено лице које у вршењу службе другог злостави, увреди или уопште према њему поступи на начин којим се вређа људско достојанство, казниће се затвором од три месеца до три година.

⁵³ Закон 47/94 члан 39, Закон 10/02 члан 4.

Угрожавање сигурности

Члан 67.

- (1) Ко угрози сигурност неког лица озбиљном претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана учини према више лица, или ако ово дело изазове узнемиреност грађана, или ако је дело изазвало тешке последице, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (3) Гоњење за дело из става 1. овог члана предузима се по приватној тужби.⁵⁴

Нарушавање неповредивости стана

Члан 68.

- (1) Ко неовлашћено продре у туђ стан или затворене просторије или се на захтев овлашћеног лица одатле не удаљи, казниће се новчаном казном или затвором до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учинило службено лице у вршењу службе, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) За покушај дела из ст. 1. и 2. овог члана казниће се.
- (4) Гоњење за дело из става 1. овог члана предузима се по приватној тужби.⁵⁵

⁵⁴ Закон 42/89 члан 11, Закон РС 16/90 члан 2.

⁵⁵ Закон 10/02 члан 5.

Противзаконито претресање

Члан 69.

Службено лице које у вршењу службе противзаконито врши претресање стана, просторија или лица, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁵⁶

Неовлашћено прислушкивање и тонско снимање

Члан 70.

- (1) Ко посебним уређајима неовлашћено прислушкује или тонски снима разговор или изјаву која му није намењена, казниће се новчаном казном или затвором од три месеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се лице које омогући непозваном лицу да се упозна са разговором или изјавом која је неовлашћено прислушкивана, односно тонски снимана.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учинило службено лице у вршењу службе, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (4) Гоњење за дело из ст. 1. и 2. овог члана предузима се по приватној тужби.⁵⁷

Неовлашћено фотографисање

Члан 71.

- (1) Ко неовлашћено учини фотографски, филмски или други снимак неког лица без његовог пристанка а при томе осетно задре у његов лични живот, или ко такав снимак преда или

⁵⁶ Закон 10/02 члан 6.

⁵⁷ Закон 10/02 члан 7.

показује трећем лицу или му на други начин омогући да се са њим упозна,

казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице у вршењу службе,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Гоњење за дело из става 1. овог члана предузима се по приватној тужби.⁵⁸

Неовлашћено објављивање туђег списка, портрета, фотографије, филма или фонограма

Члан 71а

- (1) Ко неовлашћено објави или прикаже спис, портрет, фотографију, филм или фонограм личног карактера без пристанка лица које је спис саставило или на кога се спис односи, односно без пристанка лица које је приказано на портрету, фотографији или филму или чији је глас снимљен на фонограму или без пристанка другог лица чији се пристанак по закону тражи и тиме осетно задре у лични живот тог лица,
казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Гоњење се предузима по приватној тужби.⁵⁹

Повреда тајности писама или других пошиљки

Члан 72.

- (1) Ко неовлашћено отвори туђе писмо или телеграм или какво друго затворено писмено или пошиљку, или на други начин повреди њихову тајност, или ко не овлашћено задржи,

⁵⁸ Закон 42/89 члан 12, Закон РС 16/90 члан 3. и Закон 10/02 члан 8.

⁵⁹ Закон 47/94 члан 40.

прикрије, уништи или другом преда туђе писмо, телеграм, затворено писмено или пошиљку, казниће се затвором до једне године.

- (2) Ко у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе какву штету, саопшти другом тајну коју је сазнао повредом тајности туђег писма, телеграма или каквог другог затвореног писмена или пошиљке, или се том тајном послужи, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (3) Ако дело из ст. 1. и 2. овог члана учини службено лице у вршењу службе, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (4) Гоњење за дела из ст. 1. и 2. овог члана предузима се по приватној тужби.⁶⁰

Неовлашћено откривање тајне

Члан 73.

- (1) Адвокат, бранилац, лекар, или други здравствени радник или друго лице које неовлашћено открије тајну коју је сазнало у вршењу свог позива, казниће се затвором до једне године.
- (2) Неће се казнити за дело из става 1 овог члана ко открије тајну у општем интересу или у интересу другог лица који је претежнији од интереса чувања тајне.
- (3) Гоњење се предузима по приватној тужби.

Повреда права на подношење правног средства

Члан 74.

- (1) Ко у вршењу своје радне обавезе спречава другог да користи своје право на подношење жалбе или неког другог правног средства, приговора, молбе или представке, казниће се затвором до једне године.

⁶⁰ Закон 10/02 члан 9.

- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице злоупотребом свог службеног положаја или овлашћења, казниће се затвором од три месеца до три године.

Спречавање штампања и растурања штампаних ствари и емитовања радио и телевизијског програма

Члан 75.

- (1) Ко неовлашћено спречава штампање, продају или растурање књига, часописа, новина, аудио и видео касета или других штампаних ствари, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко неовлашћено спречава или омета емитовање радио и телевизијског програма.⁶¹

Спречавање или ометање јавног скупа

Члан 76.

- (1) Ко силом, озбиљном претњом, обманом или на други начин спречи или омета сазивање или одржавање јавног скупа на који грађани имају право по закону, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице злоупотребом свог положаја или овлашћења, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁶²

⁶¹ Закон 47/94 члан 41, Закон 10/02 члан 10.

⁶² Закон 10/02 члан 11.

Повреда слободе кретања и настањивања

Члан 76а

- (1) Ко противправно ускрати или ограничи грађанину Савезне Републике Југославије слободу кретања или настањивања на територији Републике Србије, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини службено лице у вршењу службе, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁶³

Г л а в а д е в е т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИЗБОРНИХ ПРАВА И СЛОБОДЕ ИЗЈАШЊАВАЊА⁶⁴

Повреда самоуправљања⁶⁵

Члан 77.

-брисан-

Повреда права на самоуправљање⁶⁶

Члан 78.

-брисан-

⁶³ Закон 10/02 члан 12.

⁶⁴ Закон 47/94 члан 42.

⁶⁵ Закон 47/94 члан 43.

⁶⁶ Закон 47/94 члан 43.

Злоупотреба самоуправљања⁶⁷

Члан 79.

-брисан-

Повреда права кандидовања на изборима

Члан 79а

Ко кршењем закона или других прописа донетих на основу закона или на други противправан начин спречи или онемогући кандидовање на изборима,

казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁶⁸

Повреда права гласања

Члан 80.

- (1) Ко другог, у намери да му онемогући вршење права гласања, противзаконито не уведе у списак гласача, избрише из тог списка или га на други противправан начин онемогући да гласа,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Истом казном казниће се и ко другог, у намери да му омогући гласање, противправно уведе у списак гласача или му на други противзаконит начин омогући да гласа иако на то нема право.⁶⁹

⁶⁷ Закон РС 16/90 члан 4, Закон 47/94 члан 43.

⁶⁸ Закон 47/94 члан 44, Закон 10/02 члан 13.

⁶⁹ Закон 47/94 члан 45, Закон 10/02 члан 14.

Повреде слободe опредељења при гласању

Члан 81.

- (1) Ко силом, озбиљном претњом подмићивањем или на други недозвољени начин принуди другог или на њега утиче да на изборима, гласању о опозиву или на референдуму врши или не врши право гласања или да гласа за или против одређеног кандидата, односно предлога, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини члан бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези са изборима или гласањем, казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ко после обављених избора, гласања о опозиву или гласања на референдуму позове гласача на одговорност због гласања, или захтева од њега да каже како је гласао или зашто није гласао, казниће се новчаном казном или затвором од шест месеци до пет година.⁷⁰

Злоупотреба права гласања

Члан 82.

Ко на изборима, гласању о опозиву или на референдуму гласа уместо другог лица под његовим именом или на истом гласању гласа више од једанпут, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁷¹

⁷⁰ Закон 42/89 члан 13, Закон 10/02 члан 15.

⁷¹ Закон 10/02 члан 16.

Повреда тајности гласања

Члан 83.

- (1) Ко на изборима, гласању о опозиву или референдуму повреди тајност гласања, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини члан бирачког одбора или друго лице у вршењу дужности у вези са изборима или гласањем, казниће се затвором од једне до десет година.⁷²

Фалсификовање избора и гласања

Члан 84.

- (1) Члан органа за спровођење избора или референдума или друго лице које врши дужности у вези са изборима или гласањем, који на изборима, гласању о опозиву или на референдуму измени број датих гласова додавањем или одузимањем гласачких листића или гласова при пребројавању, или објави резултата избора или гласања који не одговара обављеном гласању, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана дошло до нарушавања јавног реда и мира и угрожавања имовине већег обима или довођења у опасност живота више лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до седам година.⁷³
- (3) Ако је услед дела из става 2. овог члана дошло до телесне повреде или смрти неког лица или је дошло до оштећења имовине већег обима, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

⁷² Закон 10/02 члан 17.

⁷³ Закон 47/94 члан 46, Закон 10/02 члан 18.

Уништавање докумената о изборима и гласању

Члан 85.

Ко на изборима, гласању о опозиву или на референдуму уништи, оштети или прикрије неки докуменат о изборима или гласању или било који предмет намењен изборима или гласању, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁷⁴

Г л а в а д е с е т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ РАДНИХ ОДНОСА

Повреда права из радног односа

Члан 86.

Ко се свесно не придржава закона или других прописа, колективних уговора и других општих аката о правима из радног односа и о посебној заштити на раду омладине, жена и инвалида рада, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.⁷⁵

Повреда управљања

Члан 86а

(1) Ко свесним кршењем прописа или на други противправан начин спречи или онемогући одлучивање органа управљања или другог органа у предузећу, установи или другој организацији, казниће се затвором до три године.

⁷⁴ Закон 10/02 члан 19.

⁷⁵ Закон 47/94 члан 47.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана извршено силом, претњом, на организован начин, искоришћавањем друштвеног положаја или утицаја од стране службеног или одговорног лица или злоупотребом положаја или овлашћења или је изазвало тежи поремећај у управљању, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.⁷⁶

Повреда права на управљање

Члан 86б

- (1) Ко силом, озбиљном претњом, свесним кршењем прописа или на други противправан начин неког спречи или онемогући да као члан органа управљања или другог органа учествује у раду или одлучивању у том органу, казниће се затвором до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана извршило службено или одговорно лице злоупотребом положаја или овлашћења, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.⁷⁷

Злоупотреба положаја у органу управљања

Члан 86в

Ко злоупотребом свог положаја или овлашћења у органу управљања утиче да орган управљања чији је члан донесе одлуку којом се крши Устав, закон или други пропис или општи акт, па услед тога таква одлука буде донесена, казниће се затвором од шест месеци до пет година.⁷⁸

⁷⁶ Закон 47/94 члан 48.

⁷⁷ Закон 47/94 члан 48.

⁷⁸ Закон 47/94 члан 48.

Повреда права на штрајк

Члан 86г

- (1) Ко силом, озбиљном претњом или на други противзаконит начин спречава или онемогућава запослене да, у складу са законом, организују штрајк, учествују у њему или на други начин остварују права на штрајк, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се послодавац или друго одговорно лице које отпусти радника са посла због његовог учешћа у штрајку који је организован у складу са законом или према њему примени друге мере којима се повређују његова права из радног односа.⁷⁹

Злоупотреба права на штрајк

Члан 86д

Ко организује или води штрајк на начин и под условима супротним закону и тиме доведе у опасност живот или здравље људи или имовину већег обима или ако услед тога наступе друге тешке последице, ако тиме није остварено обележје другог кривичног дела, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.⁸⁰

⁷⁹ Закон 47/94 члан 48.

⁸⁰ Закон 47/94 члан 48.

Повреда права из социјалног осигурања

Члан 87.

Ко се свесно не придржава закона или других прописа или општих аката о социјалном осигурању и тиме ускрати или ограничи неком лицу право које му по тим прописима припада, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.⁸¹

Злоупотреба права из социјалног осигурања

Члан 88.

Ко симулирањем или проузроковањем болести или неспособности за рад постигне да му се призна неко право из социјалног осигурања које му по законима или другим прописима или општим актима не би припадало, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.⁸²

Повреда права за време привремене незапослености

Члан 89.

Ко се свесно не придржава закона или других прописа или општих аката о правима грађана за време привремене незапослености и тиме другом ускрати или ограничи право које му по тим прописима припада, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.⁸³

Непредузимање мера заштите на раду

Члан 90.

(1) Лице одговорно за предузимање мера заштите на раду које се свесно не придржава закона или других прописа или општих

⁸¹ Закон 47/94 члан 49.

⁸² Закон 47/94 члан 50.

⁸³ Закон 47/94 члан 51.

аката о мерама заштите на раду иако зна да услед тога може наступити опасност за живот или здравље радника, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

- (2) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу поставити обавезу да у одређеном року поступи по прописима о мерама заштите на раду.⁸⁴

Неизвршење одлуке о враћању радника на рад

Члан 91.

Службено или одговорно лице у предузећу, радњи, установи или другој организацији које не поступи по правноснажној одлуци којом је одлучено о враћању радника на рад, казниће се затвором од три месеца до три године.⁸⁵

Г л а в а ј е д а н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧАСТИ И УГЛЕДА

Клевета

Члан 92.

- (1) Ко за другог износи или проноси штогод неистинито што може шкодити његовој части и угледу, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

⁸⁴ Закон 47/94 члан 52.

⁸⁵ Закон 42/89 члан 14, Закон 47/94 члан 53.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије, других средстава јавног информисања или комуницирања или сличних средстава или на јавном скупу, учинилац ће се казнити затвором до једне године.
- (3) Ако је оно што се неистинито износи или проноси таквог значаја да је довело или могло довести до тешких последица за оштећеног, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.
- (4) Ако окривљени докаже истинитост свог тврђења или ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост онога што је износио или проносио неће се казнити за клевету, али се може казнити за увреду (члан 93), односно за омаловажавање пребацивањем за кривично дело (члан 95).
- (5) Ко за другог лажно износи или проноси да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности казниће се за клевету иако је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио, уколико изношење или проношење није учињено под условима из члана 96. став 2. овог закона. Истинитост чињенице да је неко учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности може се доказати само правноснажном пресудом, а другим доказним средствима само ако гоњење или суђење није могуће или није дозвољено.

Увреда

Члан 93.

- (1) Ко увреди другог, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије других средстава јавног информисања или комуницирања или сличних средстава или на јавном скупу,

учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

- (3) Ако је увређени увреду повратио, може суд обе или једну страну казнити или ослободити од казне.

Изношење личних и породичних прилика

Члан 94.

- (1) Ко износи или проноси штогод из личног или породичног живота неког лица што може шкодити његовој части или угледу, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије, других средстава јавног информисања и комуницирања или сличних средстава или на јавном скупу, учинилац ће се казнити затвором до једне године.
- (3) Ако је оно што се износи или проноси таквог значаја да је довело или могло довести до тешких последица за оштећеног, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.
- (4) Истинитост или неистинитост оног што се износи или проноси у погледу личног или породичног живота неког лица не може се доказивати, осим у случају из члана 96. став 3. овог закона.⁸⁶

Омаловажавање пребацивањем за кривично дело

Члан 95.

- (1) Ко у намери да другог омаловажи, овом пребаци да је учинио какво кривично дело или да је осуђиван због каквог кривичног дела, или то у истој намери неком саопшти, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

⁸⁶ Закон 47/94 члан 54.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије, других средстава јавног информисања или комуницирања или сличних средстава или на јавном скупу, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Некажњавање за кривична дела из чл. 92. до 94.

Члан 96.

- (1) Неће се казнити ко се увредљиво изрази о другоме у научном, књижевном или уметничком делу, озбиљној критици, вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке или друге друштвене делатности, одбрани неког права или при заштити оправданих интереса, ако из начина изражавања или других околности произилази да то није учињено у намери омаловажавања.
- (2) У случајевима из става 1. овог члана неће се казнити ко за другог износи или проноси да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности иако не постоји правноснажна пресуда (члан 92. став 5) ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио.
- (3) За изношење или проношење личних или породичних прилика које је учињено у вршењу службене дужности, политичке или друге друштвене делатности, одбрани неког права или при заштити оправданих интереса, учинилац се неће казнити ако докаже истинитост свог тврђења или ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост оног што је износио или проносио.⁸⁷

⁸⁷ Закон 47/94 члан 55.

Изрицање судске опомене за кривична дела из чл. 92. до 95.

Члан 97.

Суд може учиниоцу кривичног дела из чл. 92. до 95. овог закона изрећи судску опомену нарочито у случају ако је учинилац био изазван непристојним или грубим поступањем оштећеног, ако је пред судом изјавио спремност да се оштећеном извини, а у случају кривичних дела из чл. 92. до 94. овог закона и ако је опозвао пред судом оно што је износио или проносио.

**Повреда угледа Републике Србије или друге републике
у СР Југославији**

Члан 98.

- (1) Ко јавно изложи порузи Републику Србију или другу републику у Савезној Републици Југославији, њихову заставу, грб или химну, или председника републике, скупштину или владу, председника скупштине или председника владе у вези са вршењем њихове функције казниће се затвором до три године.
- (2) За излагање порузи највиших органа или представника тих органа учинилац се неће казнити ако се увредљиво изрази у научном, књижевном или уметничком делу, у озбиљној критици, у извршавању службене дужности, новинарског позива, политичке и друге друштвене делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса ако се из начина изражавања или из других околности види да то није учинио у намери омаловажавања или ако докаже истинитост свог тврђање или ако докаже да је имао основаног разлога да поверује у истинитост онога што је износио или проносио.

Повреда угледа социјалистичке аутономне покрајине и социјалистичке републике

Члан 99.⁸⁸

-брисан-

Излагање порузи народа и народности Југославије

Члан 100.

- (1) Ко јавно изложи порузи народе или народности Југославије или етничке групе које живе у њој, казниће се затвором до три године.
- (2) На учиниоца дела из става 1. овог члана примењују се одредбе члана 98. став 2. овог закона.⁸⁹

Гоњење за кривично дело против части и угледа

Члан 101.

- (1) Гоњење за дела из чл. 92. до 95. овог закона предузима се по приватној тужби.
- (2) Ако су дела из чл. 92. и 93. овог закона учињена према територијалној јединици, државном органу или према службеном или војном лицу у вези са вршењем њихове функције, гоњење се предузима по службеној дужности.
- (3) Ако су дела из чл. 92. до 94. овог закона учињена према умрлом лицу, гоњење се предузима по приватној тужби брачног друга или лица које је са умрлим живело у трајној

⁸⁸ Закон 42/89 члан 16.

⁸⁹ Закон РС 16/90 члан 6, Закон 47/94 члан 57.

ванбрачној заједници, сродника у правој линији, брата или сестре умрлог лица.⁹⁰

Објављивање судске пресуде

Члан 102.

При осуди за дело клевете нанесене путем штампе, радија, телевизије, других средстава јавних информисања и комуницирања или сличних средстава, суд на захтев тужилаца може одлучити да се о трошку осуђеног истим путем или на други одговарајући начин објави судска пресуда у целини или у изводу.

Г л а в а д в а н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ И МОРАЛА

Силовање

Члан 103.

- (1) Ко принуди на обљубу женско лице употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело тог или њему блиског лица, казниће се затвором најмање једну годину.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила тешка телесна повреда женског лица или је дело извршено од стране више лица или на нарочито свиреп или нарочито

⁹⁰ Закон 47/94 члан 58.

понижавајући начин или је имало за последицу трудноћу или тежу заразну болест,

учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено према малолетном лицу или је услед његовог извршења наступила смрт женског лица, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.⁹¹

Принуда на обљубу или противприродни блуд

Члан 104.

- (1) Ко принуди на обљубу женско лице озбиљном претњом да ће за то или њему блиско лице открити нешто што би шкодило њиховој части или угледу или озбиљном претњом другим тешким злом, уколико не постоје обележја неког другог кривичног дела, казниће се затвором од једне до десет година.
- (2) Истом казном казниће се и ко на начин из става 1. овог члана изврши противприродни блуд над другим лицем.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана извршено од стране више лица или на нарочито свиреп или на нарочито понижавајући начин или према малолетном женском лицу које је навршило четрнаест година или је имало за последицу трудноћу или тежу заразну болест, казниће се затвором најмање три године.⁹²

Обљуба или противприродни блуд над немоћним лицем

Члан 105.

- (1) Ко над женским лицем изврши обљубу искористивши душевно обољење, привремену душевну поремећеност, немоћ или

⁹¹ Закон РС 16/90 члан 7, Закон 47/94 члан 59, Закон 10/02 члан 20.

⁹² Закон 47/94 члан 60 и Закон 10/02 члан 21.

какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор,

казниће се затвором од једне до осам година.

- (2) Истом казном казниће се и ко на начин из става 1. овог члана изврши противприродни блуд над другим лицем.
- (3) Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана наступила тешка телесна повреда немоћног лица или је дело извршено од стране више лица или на нарочито свиреп или нарочито понижавајући начин или је имало за последицу трудноћу или тежу заразну болест, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (4) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено према малолетном лицу које је навршило четрнаест година, или је услед његовог извршења наступила смрт немоћног лица, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.⁹³

Обљуба или противприродни блуд са лицем које није навршило четрнаест година

Члан 106.

- (1) Ко изврши обљубу или противприродни блуд са лицем које није навршило четрнаест година, казниће се затвором од једне до десет година.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана изврши над немоћним лицем које није навршило четрнаест година или употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело тог или њему блиског лица, казниће се затвором најмање три године.
- (3) Ако је извршењем дела из ст. 1. и 2. овог члана малолетном лицу нанета тешка телесна повреда или је дело извршено од стране више лица или на нарочито свиреп и нарочито

⁹³ Закон РС 16/90 члан 7, Закон 47/94 члан 61, Закон 17/95 члан 1. и Закон 10/02 члан 22.

понижавајући начин или је имало за последицу трудноћу или тежу заразну болест,
учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.

- (4) Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана наступила смрт малолетног лица,
учинилац ће се казнити затвором најмање десет година.⁹⁴

Обљуба или противприродни блуд злоупотребом положаја

Члан 107.

- (1) Ко злоупотребом свог положаја наведе на обљубу или противприродни блуд лице које се према њему налази у односу какве подређености или зависности,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Наставник, васпитач, старалац, усвојилац, очух или друго лице које злоупотребом свог положаја изврши обљубу или противприродни блуд са малолетним лицем старијим од четрнаест година који му је поверено ради учења, васпитања, чувања или неге,
казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је дело из става 2. овог члана учињено према лицу које није навршило четрнаест година или је имало за последицу трудноћу или тежу заразну болест,
учинилац ће се казнити затвором најмање три године.⁹⁵

Блудне радње

Члан 108.

Ко у случајевима из чл. 103. до 107. овог закона изврши само блудну радњу,
казниће се затвором до три године.

⁹⁴ Закон РС 16/90 члан 7, Закон 47/94 члан 62 и Закон 10/02 члан 23.

⁹⁵ Закон 47/94 члан 63. и Закон 10/02 члан 24

Завођење

Члан 109.

- (1) Ко лажним обећањем брака наведе на обљубу малолетно женско лице које је навршило 14 година, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Гоњење се предузима по приватној тужби.

Противприродни блуд

Члан 110.

- (1) Ко принуди на противприродни блуд друго лице употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело тог или њему блиског лица, казниће се затвором најмање једну годину.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила тешка телесна повреда принуђеног лица или је дело извршено од стране више лица или на нарочито свиреп или нарочито понижавајући начин или је имало за последицу тежу заразну болест, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено према малолетном лицу које је навршило 14 година или је услед његовог извршења наступила смрт принуђеног лица, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.
- (4) За противприродни блуд са малолетним лицем мушког пола које је навршило 14 година, учинилац ће се казнити затвором до једне године.⁹⁶

⁹⁶ Закон РС 16/90 члан 7, Закон 47/94 члан 64. и Закон 10/02 члан 25.

Подвођење или омогућавање вршења блуда

Члан 111.

- (1) Ко подведе малолетно лице, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ко омогућава вршења блуда са малолетником, казниће се затвором до три године.
- (3) Казном из става 2. овог члана казниће се ко за награду подведе женско лице или ко за награду омогућава вршење блуда.

Г л а в а т р и н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БРАКА И ПОРОДИЦЕ

Двобрачност

Члан 112.

- (1) Ко закључи нови брак, иако се већ налази у браку, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко закључи брак са лицем за које зна да се налази у браку.

Закључење ништавог брака

Члан 113.

- (1) Ко закључујући брак, прикрије од друге стране неку чињеницу због које је брак ништав или другу страну доведе или одржава у таквој заблуди због које је брак ништав, казниће се затвором од три месеца до три године.

- (2) Гоњење се може предузети само ако је тако закључен брак поништен из разлога наведених у ставу 1. овог члана.

Принуда на закључење брака

Члан 113а

- (1) Ко принуђује женско лице на закључење брака, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је женско лице малолетно, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до три године.⁹⁷

Омогућавање закључења недозвољеног брака

Члан 114.

Службено лице овлашћено за закључење брака које у вршењу своје службене дужности свесно дозволи да се закључи брак који је по закону забрањен или ништав, казниће се затвором од три месеца до три године.⁹⁸

Ванбрачна заједница са малолетним лицем

Члан 115.

- (1) Пунолетно лице које живи у ванбрачној заједници са малолетним лицем које је навршило 14 година, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се родитељи, усвојилац или старалац који малолетном лицу које је навршило 14

⁹⁷ Закон РС 16/90 члан 8.

⁹⁸ Закон 47/94 члан 65.

година допусти да живи у ванбрачној заједници са другим лицем, или га на то наведе.

- (3) Ако је дело из става 2. овог члана учињено из користољубља, учинилац ће се казнити затвором од једне до пет година.
- (4) Ако се брак закључи, гоњење се неће предузети, а ако је предузето обуставиће се.

Одузимање малолетног лица

Члан 116.

- (1) Ко малолетно лице противправно задржи или одузме од родитеља, усвојиоца, стараоца или од установе, односно лица којима је оно поверено или онемогућава извршење одлуке о додели малолетног лица, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана учини из користољубља или других ниских побуда или малолетно лице одведе у иностранство, казниће се затвором од једне до десет година.⁹⁹

Промена породичног стања

Члан 117.

- (1) Ко подметањем, заменом или на други начин промени породично стање детета, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) За покушај ће се казнити.

⁹⁹ Закон 10/02 члан 26.

Запуштање и злостављење малолетног лица

Члан 118.

- (1) Родитељи, усвојилац, старалац или друго лице које грубим занемаривањем своје дужности збрињавања и васпитања запустити малолетно лице о коме је дужно да се стара, казниће се затвором до три године.
- (2) Родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које злоставља малолетно лице или га принуђава на претеран рад или рад који не одговара узрасту малолетног лица или на просјачење или га из користољубља наводи на вршење других радњи које су штетне за његов развитак, казниће се затвором од три месеца до три године.

Насиље у породици

Члан 118а

- (1) Ко употребом силе или озбиљном претњом да ће напасти на живот или тело повређује или угрожава телесни или душевни интегритет члана породице, казниће се новчаном казном или затвором до три године.
- (2) Ако је при извршењу дела из става 1. овог члана коришћено оружје, опасно оруђе или средство подобно да тело тешко повреди или здравље тешко наруши, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана наступила тешка телесна повреда или трајно и тешко нарушавање здравља члана породице или је дело извршено према малолетнику, учинилац ће се казнити затвором од две до десет година.
- (4) Ако је услед дела из ст. 1 и 2. овог члана наступила смрт члана породице, учинилац ће се казнити затвором најмање десет година.¹⁰⁰

¹⁰⁰ Закон 10/02 члан 27.

Недавање издржавања

Члан 119.

- (1) Ко не даје издржавање за лице које је по закону дужан да издржава, у износу и на начин како је то утврђено извршном судском одлуком или извршним поравнањем пред судом или другим надлежним органом, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Ако су услед дела из става 1. овог члана наступиле тешке последице за издржавано лице, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (3) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу поставити обавезу да измири доспеле обавезе и да уредно плаћа издржавање.¹⁰¹

Кршење породичних обавеза

Члан 120.

- (1) Ко грубим кршењем својих породичних обавеза предвиђених законом остави у тешком положају или напусти члана породице који није у стању да се сам о себи стара, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако члан породице услед тога изгуби живот или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити од једне до осам година.
- (3) При изрицању условне осуде суд може учиниоцу поставити услов да уредно испуњава своје обавезе предвиђене законом.

¹⁰¹ Закон 47/94 члан 66. и Закон 10/02 члан 28.

Родоскрвњење

Члан 121.

Ко изврши обљубу са сродником по крви у правој линији или са братом, односно сестром,
казниће се затвором до три године.

Г л а в а ч е т р н а е с т а

**КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ И
ЧОВЕКОВЕ СРЕДИНЕ**

Преношење заразне болести

Члан 122.

- (1) Ко не поступајући по прописима, одлукама или наредбама којима надлежни орган или организација одређује прегледе, дезинфекцију, издвајања болесника или неке друге мере за сузбијање или спречавање заразних болести код људи, проузрокује преношење заразне болести,
казниће се затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко не поступајући по прописима, одлукама или наредбама из става 1. овог члана у погледу сузбијања или спречавање заразних болести код животиња, које се могу пренети на људе, проузрокује преношење заразне болести на људе.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата,

учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.¹⁰²

Преношење нарочито опасне болести

Члан 122а

Ко знајући да је заражен нарочито опасном болешћу зарази том болешћу другога који није знао или није могао да зна за његову болест,

казниће се затвором од шест месеци до пет година.¹⁰³

Непоступање по здравственим прописима за време епидемије

Члан 123.

- (1) Ко за време епидемије какве опасне заразне болести код људи не поступи по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање, казниће се затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко за време епидемије какве опасне заразне болести код животиња, која се може пренети на људе, не поступи по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за њено сузбијање или спречавање.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.¹⁰⁴

¹⁰² Закон РС 16/90 члан 9.

¹⁰³ Закон 10/02 члан 29.

¹⁰⁴ Закон РС 16/90 члан 10. и Закон 47/94 члан 67.

Преношење полне болести

Члан 124.

- (1) Ко знајући да је заражен полном болешћу, вршењем обљубе или на други начин другог зарази том болешћу, казниће се затвором до једне године.
- (2) Гоњење се предузима по приватној тужби.

Запослење лица оболелих од заразне болести

Члан 125.

- (1) Ко у болници, породилишту, интернату, школи, предузећу или другој организацији у којој се рукује предметима исхране или се врше хигијенске услуге, не примени одговарајуће хигијенске мере или противно здравственим прописима прими на рад или држи на раду лице које болује од заразне болести, па услед тога дође до преношења заразне болести, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.¹⁰⁵

Несавесно лечење болесника

Члан 126.

- (1) Лекар који при пружању лекарске помоћи примени очигледно неподобно средство или очигледно неподобан начин лечења, или не примени одговарајуће хигијенске мере или уопште

¹⁰⁵ Закон 47/94 члан 68.

несавесно поступа и тиме проузрокује погоршање здравственог стања неког лица, казниће се затвором до три године.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и други здравствени радник који при пружању медицинске помоћи или неге или при вршењу друге здравствене делатности несавесно поступа и тиме проузрокује погоршање здравственог стања неког лица.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до једне године.

Неуказивање лекарске помоћи

Члан 127.

- (1) Лекар који противно својој лекарској дужности одбије да укаже лекарску помоћ лицу коме је таква помоћ потребна, а које се налази у непосредној опасности за живот, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Ако услед дела из става 1. овог члана лице коме није указана лекарска помоћ буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ако услед дела из става 1. овог члана лице коме није указана лекарска помоћ умре, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.¹⁰⁶

Надрилекарство

Члан 128.

- (1) Ко се, немајући прописану стручну спрему, бави лечењем или пружањем медицинске помоћи, казниће се затвором од три месеца до три године.

¹⁰⁶ Закон 47/94 члан 69.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из користољубља, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.¹⁰⁷

Надриапотекарство

Члан 128а

- (1) Ко се неовлашћено бави справљањем и издавањем лекова или других супстанци за лечење, казниће се новчаном казном или затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из користољубља, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.¹⁰⁸

Производња и стављање у промет штодљивих производа¹⁰⁹

Члан 129.

- (1) Ко производи ради продаје, продаје или на други начин ставља у промет штодљиве животне намирнице, јело или пиће или друге штодљиве производе, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (3) Штодљиве намирнице и производи одузеће се.

¹⁰⁷ Закон 10/02 члан 30.

¹⁰⁸ Закон 10/02 члан 31.

¹⁰⁹ Закон 10/02 члан 32.

Несавесно вршење прегледа животних намирница

Члан 130.

- (1) Овлашћено лице које несавесно изврши преглед стоке за клање, меса намењеног за исхрану и животних намирница или противно прописима не изврши преглед и тиме омогући да се стави у промет месо или животна намирница штетљива за здравље људи, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Загађивање воде за пиће и животних намирница

Члан 131.

- (1) Ко каквом штетљивом материјом загади воду која људима служи за пиће или животне намирнице и на тај начин проузрокује опасност за живот или здравље људи, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до три месеца.¹¹⁰

Служење алкохолних пића малолетним лицима

Члан 132.

Ко у угоститељској или некој другој радњи у којој се продају алкохолна пића послужи малолетно лице које није навршило

¹¹⁰ Закон 42/89 члан 17.

шеснаест година жестоким алкохолним пићем или га послужи другим алкохолним пићем у количинама које могу довести до опијања тог лица,

казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Загађивање животне средине

Члан 133.

- (1) Ко кршењем прописа о заштити, чувању или унапређењу животне средине загади ваздух, воду или земљиште, казниће се затвором до три године.
- (2) Одговорно лице које кршењем прописа о заштити, чувању и унапређењу животне средине пропусти да постави уређаје за пречишћавање или допусти изградњу, стављање у погон или коришћење постројења која загађују животну средину или на други начин пропусти да предузме мере за спречавање или онемогућавање загађивања животне средине и тиме доведе до загађивања ваздуха, воде или земљишта, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (3) Ако су услед дела из ст. 1. и 2. овог члана загађени ваздух, вода или земљиште у већем обиму или на ширем простору, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (4) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године за дело из става 1, а за дело из става 2. затвором до три године.
- (5) Ако је услед дела из ст. 1 и 2. овог члана дошло до уништења животињског или биљног света великих размера, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (6) Ако је услед дела из става 3. **(става 4.)** овог члана дошло до уништења животињског или биљног света великих размера,

учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

- (7) При изрицању условне осуде за дело из ст. 2. до 5. (до 6) овог члана учиниоцу се може поставити обавеза да у одређеном року предузме законом или другим прописима одређене мере за заштиту, чување и унапређење човекове животне средине.¹¹¹

Загађивање земљишта¹¹²

Члан 134.

-брисан-

Тешка дела против здравља људи

Члан 135.

- (1) Ако услед дела из чл. 122. ст. 1. и 2, 125. став 1, 126. ст. 1. и 2, 128, 128а став 1, 129. став 1, 130. став 1, 131. став 1. и 133. ст. 1. и 2. овог закона неко лице буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (2) Ако је услед дела из чл. 122. ст. 1. и 2, 125. став 1, 126. ст. 1. и 2, 128, 128а став 1, 129. став 1, 130. став 1, 131. став 1. и 133. ст. 1. и 2. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (3) Ако услед дела из чл. 122. став 3, 125. став 2, 126. став 3, 129. став 2, 130. став 2, 131. став 2. и 133. став 3. овог закона неко лице буде тешко телесно повређено или му здравље буде тешко нарушено,

¹¹¹ Закон РС 16/90 члан 11, Закон 47/94 члан 70. и Закон 10/02 члан 33.

¹¹² Закон 47/94 члан 71.

учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

- (4) Ако је услед дела из чл. 122. став 3, 125. став 2, 126. став 3, 129. став 2, 130. став 2, 131. став 2. и 133. став 3. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.¹¹³

Г л а в а п е т н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ

Несавестан рад у привредном пословању

Члан 136.

- (1) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност које свесним кршењем прописа или одлука органа управљања или извршењем одлука органа управљања за које зна да су у супротности са законом или на други начин очигледно несавесно поступа у пословању, организовању процеса производње или организовању рада или у погледу коришћења имовине или старања о њој иако је било свесно или је било дужно и могло је бити свесно да услед тога за предузеће или другу организацију може наступити штета, па таква штета и наступи у износу преко шездесет хиљада динара, казниће се новчаном казном или затвором до три године.

¹¹³ Исправке – Закон 28/87 тач. 2, Закон РС 16/90 члан 12, Закон 47/94 члан 72. и Закон 10/02 члан 34.

- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила имовинска штета у износу преко шесто хиљада динара или је покренут поступак принудног поравнања или поступак стечаја, учинилац ће се казнити затвором од једне до пет година.¹¹⁴

Проузроковање стечаја

Члан 137.

- (1) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност које знајући за неспособност плаћања организације, нерационалним трошењем средстава или њиховим отуђењем у бесцење, прекомерним задуживањем, преузимањем несразмерних обавеза, лакомисленим закључивањем или обнављањем уговора са лицима неспособним за плаћање или пропуштањем благовременог остваривања потраживања, проузрокује стечај, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.¹¹⁵

Проузроковање лажног стечаја

Члан 137а

- (1) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност, која у намери да организација избегне плаћање својих обавеза проузрокује стечај

¹¹⁴ Закон 24/84 члан 1, Закон 51/87 члан 1, Закон 42/89 члан 18, Закон 21/90 члан 1, Закон 49/92 члан 2, Закон 23/93 члан 1, Закон 67/93 члан 1, Закон 47/94 члан 73, Закон 44/98 члан 1. и Закон 10/02 члан 35.

¹¹⁵ Закон 47/94 члан 74.

организације привидним или стварним умањењем њене имовине на тај начин што:

- 1) целу или део имовине предузећа или друге организације прикрије, привидно прода, прода испод тржишне вредности, бесплатно уступи или уништи;
 - 2) закључи фиктивне уговоре о дугу или призна непостојање потраживања;
 - 3) пословне књиге које је предузеће или друга организација обавезна да води по закону прикрије, уништи или тако преиначи да се из њих не могу сагледати пословни резултати или стање средстава или обавеза или ово стање сачињавањем лажних исправа или на други начин прикаже таквим да се на основу њега може отворити стечај,
- казниће се затвором од једне до десет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и власник приватног предузећа који без знања и сагласности својих поверилаца прода или на други начин пренесе на другог имовину предузећа, па услед тога дође то стечаја предузећа.
 - (3) Ако су услед дела ст. 1. и 2. овог члана наступиле тешке последице за повериоца, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.¹¹⁶

Оштећење поверилаца

Члан 138.

- (1) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност које, знајући да је организација постала неспособна за плаћање, исплатом дуга или на други начин намерно стави којег повериоца у повољнији положај и тиме знатно оштети остале повериоце, казниће се затвором од шест месеци до три године.

¹¹⁶ Закон 47/94 члан 75.

- (2) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност које, знајући да је организација постала неспособна за плаћање, а у намери да изигра или оштети повериоца, призна неистинито потраживање, саставља лажне уговоре или неком другом преварном радњом оштети повериоца организације, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана дошло до штете великих размера или ако је према оштећеном због тога дошло до покретања поступка принудног поравнања или стечаја, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.¹¹⁷

Злоупотреба овлашћења у привреди

Члан 139.

- (1) Одговорно лице у предузећу или другој организацији која врши привредну делатност које, у намери прибављања противправне имовинске користи за организацију у којој је запослено, за другу организацију или територијалну јединицу:
 - 1) ствара или држи недозвољене новчане, робне или друге вредносне фондове у земљи или иностранству;
 - 2) састављањем исправе неистините садржине, лажним билансима, проценама или инвентарисањем, односно лажним приказивањем или прикривањем чињеница, неистинито приказује стање и кретање средстава и резултате пословања, па на тај начин доведе у заблуду органе управљања у предузећу или другој организацији приликом доношења одлука о пословима управљања или предузеће или другу организацију стави у повољнији положај приликом

¹¹⁷ Закон 42/89 члан 19, Закон РС 16/90 члан 13. и Закон 47/94 члан 76.

- добијања средстава или других погодности које им се не би признале према постојаћим прописима;
- 3) у вези са извршењем пореских обавеза или у вези са плаћањем других дажбина ускрати средства која представљају јавни приход;
 - 4) средства са којима располаже користи противно њиховој намени;
 - 5) на други начин грубо повреди овлашћења у погледу управљања, располагања и коришћења имовином, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана настала штета великих размера, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.¹¹⁸

**Неосновано добијање и коришћење кредита
или друге погодности**

Члан 139а

- (1) Ко лажним прикривањем чињеница добије кредит, субвенцију или какву другу погодност иако за то не испуњава прописане услове, казниће се затвором од шест месеци до пет година
- (2) Ко добијени кредит, субвенцију или какву другу погодност искористи за другу намену од оне за коју му је кредит, субвенција или каква друга погодност одобрена, казниће се затвором до три године.¹¹⁹

Нарушавање пословног угледа и кредитне способности

Члан 139б

- (1) Ко у намери нарушавања пословног угледа или кредитне способности другог изнесе о њему неистините податке или

¹¹⁸ Закон РС 16/90 члан 14. и Закон 47/94 члан 77.

¹¹⁹ Закон 47/94 члан 78.

неистинито приказује његово пословање казниће се затвором до једне године.

- (2) Ако су услед извршења дела из става 1. наступиле тешке последице, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.
- (3) Гоњење за дела из ст. 1. и 2. овог члана предузима се по приватној тужби.¹²⁰

Закључење штетног уговора

Члан 140.

- (1) Ко као представник или заступник предузећа или друге организације која врши привредну делатност закључи уговор за који зна да је штетан или закључи уговор противно овлашћењу и тиме нанесе штету предузећу или другој организацији, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је учинилац дела из става 1. овог члана примио мито или је наступила штета великих размера, казниће се затвором најмање једну годину.¹²¹

Издавање и неовлашћено прибављање пословне тајне

Члан 141.

- (1) Ко неовлашћено другом саопшти, преда или на други начин учини доступним податке који представљају пословну тајну или ко прибавља такве податке у намери да их преда непозваном лицу, казниће се затвором од три месеца до пет година.

¹²⁰ Закон 47/94 члан 78.

¹²¹ Закон 42/89 члан 20, Закон РС 16/90 члан 15. и Закон 47/94 члан 79.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из користољубља или у погледу нарочито поверљивих података или ради објављивања и коришћења података у иностранству, учинилац ће се казнити затвором најмање једну годину.
- (3) Ко дело из става 1. овог члана учини из нехата, казниће се затвором до три године.
- (4) Пословном тајном сматрају се подаци и документи који су законом, другим прописом или одлуком надлежног органа донесеном на основу закона проглашени пословном тајном чије је одавање проузроковало или је могло проузроковати штетне последице за предузеће или организацију.¹²²

Противправно заузимање земљишта са посебном наменом

Члан 142.

Ко противправно заузме део заштитне шуме, националног парка или друго земљиште са посебном наменом, казниће се затвором од три месеца до три године.¹²³

Оштећење стамбених и пословних зграда и просторија

Члан 143.

- (1) Закупац, корисник стана, станар, власник и друго лице коме је поверено управљање над стамбеном или пословном зградом који са заједничке стамбене или пословне зграде или из стамбених или пословних просторија неовлашћено скине или оштети спољне или унутрашње уређаје, инсталације или њихове делове или на други начин знатно смањи употребљивост или доведе у неупотребљиво стање остале просторије у згради, казниће се затвором до једне године.

¹²² Закон РС 16/90 члан 16. и Закон 47/94 члан 80.

¹²³ Закон 47/94 члан 81.

- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступила штета у износу који прелази триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.¹²⁴

Прављење и употреба лажних знакова за вредност или хартије од вредности

Члан 144.

- (1) Ко направи лажне знакове за вредност, издате на основу прописа донесених у републици или ко преиначи који од ових правих знакова у намери да их употреби као праве или да их другоме да на употребу или ко овакве лажне знакове употреби као праве или их у тој намери прибави, казниће се затвором до три године.
- (2) Ако су знакови за вредност из става 1. овог члана веће вредности, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ко направи лажне хартије од вредности издате на основу прописа донесених у републици или ко преиначи коју од тих правих хартија од вредности у намери да их употреби као праве или да их другом да на употребу или ко такве лажне папире употреби као праве или их у тој намери прибави, казниће се затвором од једне до осам година.
- (4) Ако је услед дела из става 3. овог члана дошло до поремећаја у привреди, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.
- (5) Ко одстрањивањем жига којим се знаци из става 1. овог члана поништавају или којим другим начином иде за тим да ради

¹²⁴ Закон 24/84 члан 2, Закон 51/87 члан 2, Закон 42/89 члан 21, Закон 21/90 члан 2, Закон 42/92 члан 3, Закон 23/93 члан 2, Закон 67/93 члан 2, Закон 47/94 члан 82, Закон 44/98 члан 2. и Закон 10/02 члан 36.

поновне употребе овим знацима да изглед као да нису употребљени или ко употребљене знакове употреби или прода као да важе,
казниће се затвором до три године.

- (6) Лажни знакови за вредност и хартије од вредности одузеће се.¹²⁵

Прављење, набављење или отуђивање средстава за фалсификовање

Члан 145.

- (1) Ко прави, набавља, продаје или даје на употребу средства за прављење лажних знакова за вредност из става 1. члана 144. овог закона,
казниће се затвором до једне године.
- (2) Ко прави, набавља, продаје или даје на употребу средства за прављење хартија од вредности из става 3. члана 144. овог закона,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Средства из ст. 1. и 2. овог члана ће се одузети.¹²⁶

Обманивање купаца

Члан 146.

- (1) Ко у намери обманивања купаца ставља у промет производе са ознаком у коју су унети подаци који не одговарају садржини, врсти, пореклу или квалитету производа, или ставља у промет производе који по својој тежини или квалитету не одговарају ономе што се редовно претпоставља код таквих производа, или ставља у промет производе без

¹²⁵ Закон РС 16/90 члан 17. и Закон 47/94 члан 83.

¹²⁶ Закон РС 16/90 члан 18.

ознаке о садржини, врсти, пореклу или квалитету производа када је оваква ознака прописана,

казниће се затвором до три године и новчаном казном

- (2) Ко у намери обманивања купаца лажно објављује да је снижена цена роби или да се врши распродаја робе или да предстоји повишење цена или се на други начин служи очигледно лажном рекламом,
казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Недозвољена трговина

Члан 147.

- (1) Ко, немајући овлашћење за трговину, набави робу или друге предмете у већој количини или вредности у сврху продаје, или ко се неовлашћено и у већем обиму бави трговином или посредовањем у трговини или заступањем домаћих организација у промету робе и услуга,
казниће се новчаном казном или затвором до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко се бави продајом робе чију је производњу неовлашћено организовао.
- (3) Ко неовлашћено продаје, купује или врши размену робе или предмета чији је промет забрањен или ограничен,
казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (4) Ако је учинилац дела из ст. 1. до 3. овог члана организовао мрежу препродаваца или посредника, или је постигао имовинску корист чији износ прелази триста хиљада динара,
казниће се затвором од једне до осам година.
- (5) Роба и предмети недозвољене трговине одузеће се.¹²⁷

¹²⁷ Закон 24/84 члан 3, Закон 51/87 члан 3, Закон 42/89 члан 22, Закон 21/90 члан 3, Закон 49/92 члан 4, Закон 23/93 члан 3, Закон 67/93 члан 3, Закон 47/94 члан 84, Закон 44/98 члан 3. и Закон 10/02 члан 37.

Недозвољена производња

Члан 148.

- (1) Ко производи или прерађује робу чија је производња или прерађивање забрањено,
казниће се новчаном казном или затвором до три године.
- (2) Роба и средства за прерађивање одузеће се.

Недозвољено искоришћавање туђег рада¹²⁸

Члан 149.

-брисан-

Недозвољено располагање становима¹²⁹

Члан 150.

-брисан-

Кршење прописа о ценама¹³⁰

Члан 151.

-брисан-

Повлашћивање купаца¹³¹

Члан 152.

-брисан-

¹²⁸ Закон 47/94 члан 85.

¹²⁹ Закон 47/94 члан 85.

¹³⁰ Закон 47/94 члан 86 и Закон 10/02 члан 38.

¹³¹ Закон 10/02 члан 38.

Неисправно мерење

Члан 153.

- (1) Ко при куповини или продаји употребом лажних тегова или мера или на други начин неисправно мери робу или ко продаје робу у мањој количини под видом веће количине, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Ако је учинилац дела из става 1. овог члана имао намеру да прибави корист у износу већем од осам хиљада динара, казниће се као за кривично дело преваре из члана 171. овог закона.¹³²

Пореска утаја

Члан 154.

- (1) Ко у намери да он или ко други избегне потпуно или делимично плаћање пореза, доприноса, социјалног осигурања или других дажбина које представљају јавни приход даје лажне податке о својим законито стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери у случају обавезне пријаве не пријави законито стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази четрдесет хиљада динара, казниће се затвором до три године и новчаном казном.
- (2) Ако је износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава већи од шесто хиљада динара,

¹³² Закон 24/84 члан 4, Закон 51/87 члан 4, Закон 42/89 члан 23, Закон 21/90 члан 4, Закон 49/92 члан 5, Закон 23/93 члан 4, Закон 67/93 члан 4, Закон 47/94 члан 87, Закон 44/98 члан 4. и Закон 10/02 члан 39.

учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година и новчаном казном.¹³³

Производња штетних средстава за лечење стоке

Члан 155.

- (1) Ко произведе ради продаје или стави у промет средства за лечење или за спречавање заразе код стоке или живине која су опасна за њихов живот или здравље, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана наступило угинуће стоке или угинуће живине у већем броју, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.

Несавесно пружање ветеринарске помоћи

Члан 156.

- (1) Ветеринар или ветеринарски помоћник који при пружању ветеринарске помоћи пропише или примени очигледни неподобно средство или очигледно неправилан начин лечења или уопштено несавесно поступа при лечењу и тиме проузрокује угинуће стоке или угинуће живине у већем броју, казниће се затвором до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата,

¹³³ Закон 24/84 члан 5, Закон 51/87 члан 5, Закон 42/89 члан 24, Закон 21/90 члан 5, Закон 49/92 члан 6, Закон 23/93 члан 5, Закон 67/93 члан 5, Закон 47/94 члан 88, Закон 44/98 члан 5. и Закон 10/02 члан 40.

учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до шест месеци.¹³⁴

Преношење заразних болести код животиња, биља и дрвећа

Члан 157.

- (1) Ко за време епидемије неке сточне болести која може угрозити сточарство не поступи по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за сузбијање или спречавање болести, казниће се затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко за време трајања опасности од болести и штеточина које могу угрозити биљни и животињски свет не поступи по прописима, одлукама или наредбама којима се одређују мере за сузбијање или спречавање болести, односно штеточина.
- (3) Ако је услед дела ст. 1. и 2. овог члана наступила знатна штета, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (4) Ако је дело из ст. 1. до 3. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити новчаном казном или затвором до једне године.¹³⁵

Загађивање сточне хране или воде

Члан 158.

- (1) Ко каквом шкодљивом материјом загади сточну храну или воду у рекама, потоцима, изворима, бунарима, цистернама или какву другу воду која служи за напајање стоке, живине или дивљачи и тиме доведе у опасност живот или здравље наведених животиња, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

¹³⁴ Закон 47/94 члан 89.

¹³⁵ Закон РС 16/90 члан 19.

- (2) Истом казном казниће се ко каквом шкодљивом материјом загади воду у рибњацима, језерима, рекама и потоцима и тиме проузрокује опасност за опстанак риба.
- (3) Ако је услед дела из ст. 1. и 2. овог члана наступило угинуће стоке, живине, дивљачи или риба у великој вредности, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године.

Уништење засада употребом шкодљиве материје

Члан 159.

Ко каквом шкодљивом материјом изазове уништење биља, воћака или других засада и тиме нанесе штету већих размера, казниће се затвором до три године.

Пустошење шума

Члан 160.

- (1) Ко противно прописима или наредбама надлежних органа врши сечу или крчење шуме или ко подбељује стабла или на други начин пустоши шуме, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана изврши у заштитној шуми, националном парку или у другој шуми са посебном наменом, казниће се затвором од три месеца до три године.

Шумска крађа

Члан 161.

- (1) Ко ради крађе обори у шуми једно или више стабала, а количина обореног дрвета је већа од једног кубног метра, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено у намери да се оборено дрво прода, или ако су оборена стабла у количини већој од пет кубних метара или ако је дело извршено у заштитној шуми, националном парку или другој шуми са посебном наменом, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године,
- (3) За покушај дела ст. 1. и 2. овог члана казниће се.

Незаконит лов

Члан 162.

- (1) Ко лови дивљач за време ловостаја или на подручју где је лов забрањен, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (2) Ко неовлашћено лови на туђем ловишту и убије или рани дивљач или је ухвати живу, казниће се затвором до једне године.
- (3) Ко лови ретку или проређену врсту дивљачи чији је лов забрањен или ко лови без посебне дозволе одређену врсту дивљачи, за чији је лов потребна таква дозвола или ко лови на начин и средствима којима се дивљач масовно уништава, казниће се затвором до три године.

Незаконит риболов

Члан 163.

Ко лови рибу експлозивом, електричном струјом, отровом или омамљујућим средствима или ко лови или уништава рибу на начин који је штетан за њено расплођавање, или ко лови или уништава рибљу млађ у већој количини или рибу веће биолошке вредности у време мреста или ловостаја, казниће се затвором до три године.¹³⁶

¹³⁶ Закон РС 16/90 члан 20. и Закон 47/94 члан 90.

Извршавање казне конфискацијом имовине¹³⁷

Члан 164.

-брисан-

Г л а в а ш е с н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ

Крађа

Члан 165.

- (1) Ко туђу покретну ствар одузме другом у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је учинилац крадену ствар вратио оштећеном пре него што је сазнао за покретање кривичног поступка, суд га може ослободити од казне.

Тешка крађа

Члан 166.

- (1) Учинилац дела крађе (члан 165) казниће се затвором од једне до десет година ако је крађа учињена:

¹³⁷ Закон РС 16/90 члан 21.

- 1) обијањем или проваљивањем затворених зграда, соба, каса, ормана или других затворених просторија или другим савлађивањем већих препрека да се дође до ствари;
 - 2) од стране више лица која су се удружила за вршење крађа;
 - 3) на нарочито опасан или нарочито дрзак начин;
 - 4) од стране лица које је при себи имало какво оружје или опасно оруђе ради напада или одбране;
 - 5) у односу на културна добра или у односу на археолошке налазе;
 - 6) за време пожара, поплаве или сличног удеса;
 - 7) искоришћавањем немоћи или невоље другог.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се учинилац дела крађе (члан 165) ако вредност украдених ствари прелази износ од триста хиљада динара.
- (3) Ако је делом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.¹³⁸

Разбојничка крађа

Члан 167.

- (1) Ко је на делу крађе затечен, па у намери да украдену ствар задржи, употреби силу против неког лица или претњу да ће непосредно напасти на живот или тело, казниће се затвором од једне до дванаест година.
- (2) Ако је делом из става 1 овог члана прибављена имовинска корист која прелази износ од осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање једну годину.¹³⁹

¹³⁸ Закон 24/84 члан 6, Закон 51/87 члан 6, Закон 42/89 члан 25, Закон 21/90 члан 6, Закон РС 16/90 члан 22, Закон 49/92 члан 7, Закон 23/93 члан 6, Закон 67/93 члан 6, Закон 47/94 члан 91, Закон 44/98 члан 6. и Закон 10/02 члан 41.

¹³⁹ Закон РС 16/90 члан 23, Закон 49/92 члан 8, Закон 23/93 члан 7, Закон 67/93 члан 7, Закон 47/94 члан 92, Закон 44/98 члан 7. и Закон 10/02 члан 42.

Разбојништво

Члан 168.

- (1) Ко употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело одузме туђу покретну ствар у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се затвором најмање једну годину.
- (2) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.¹⁴⁰

Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојништва

Члан 169.

- (1) Ако је при извршењу разбојничке крађе или разбојништва нанесена неком лицу са умишљајем тешка телесна повреда или ако је разбојништво учињено у саставу групе или банде, учинилац ће се казнити затвором најмање пет година.
- (2) Ако је при извршењу разбојничке крађе или разбојништва неко лице са умишљајем лишено живота, учинилац ће се казнити затвором најмање десет година или затвором од четрдесет година.¹⁴¹

¹⁴⁰ Закон РС 16/90 члан 24, Закон 49/92 члан 9, Закон 23/93 члан 8, Закон 67/93 члан 8, Закон 47/94 члан 93, Закон 44/98 члан 8. и Закон 10/02 члан 43.

¹⁴¹ Закон 10/02 члан 44.

Утаја

Члан 170.

- (1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, присвоји туђу покретну ствар која му је поверена,
казниће се затвором до три године.
- (2) Ако ово дело учини старалац,
казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (3) Ако је утајена ствар културно добро или ако вредност утајених ствари прелази триста хиљада динара,
учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.
- (4) Ко туђу покретну ствар коју је нашао или до које је случајно дошао противправно присвоји у намери да себи или другом прибави имовинску корист,
казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (5) За дела из ст. 1. и 4. овог члана, ако су утајене ствари у својини грађана, гоњење се предузима по приватној тужби.¹⁴²

Превара

Члан 171.

- (1) Ко у намери да себи или другом прибави какву противправну имовинску корист доведе кога лажним приказивањем или прикривањем чињеница у заблуду или га одржава у заблуди и тиме га неведе да овај на штету своје или туђе имовине нешто учини или не учини,
казниће се затвором од три месеца до пет година,

¹⁴² Закон 24/84 члан 7, Закон 51/87 члан 7, Закон 42/89 члан 26, Закон 21/90 члан 7, Закон 49/92 члан 10, Закон 23/93 члан 9, Закон 67/93 члан 9, Закон 47/94 члан 94, Закон 44/98 члан 9. и Закон 10/02 члан 45.

- (2) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (4) Ко дело из става 1. овог члана учини само у намери да другог оштети, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.¹⁴³

Пљачка¹⁴⁴

Члан 172.

-брисан-

Ситно дело крађе, утаје или преваре

Члан 173.

- (1) Ко учини ситну крађу, утају или превару, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Крађа, утаја и превара не могу се сматрати као ситне ако вредност украдене или утајене ствари прелази износ од осам хиљада динара, односно ако штета учињена преваром прелази тај износ. Ако износ не прелази осам хиљада динара крађа, утаја и превара могу се сматрати као ситне кад је учинилац ишао за тим да прибави малу имовинску корист.

¹⁴³ Закон 24/84 члан 8, Закон 51/87 члан 8, Закон 42/89 члан 27, Закон 21/90 члан 8, Закон РС 16/90 члан 25, Закон 49/92 члан 11, Закон 23/93 члан 10, Закон 67/93 члан 10, Закон 47/94 члан 95, Закон 44/98 члан 10. и Закон 10/02 члан 46.

¹⁴⁴ Закон 24/84 члан 9, Закон 51/87 члан 9, Закон 42/89 члан 28, Закон 21/90 члан 9, Закон РС 16/90 члан 26.

- (3) Суд може изрећи судску опомену нарочито у случају ако је крађа или утаја ствари учињена ради непосредне потрошње или употребе за себе или чланове своје породице, или ако је учинилац вратио ствар или накнадио штету проузроковану кривичним делом.
- (4) За дело из става 1. овог члана, ако је извршено на штету имовине грађана, гоњење се предузима по приватној тужби.¹⁴⁵

Одузимање возила

Члан 174.

Ко противправно одузме туђе моторно возило у намери да га употреби за возњу,
казниће се затвором од три месец до пет година.

Одузимање туђе ствари

Члан 175.

- (1) Ко без намере прибављања имовинске користи противправно одузме или присвоји туђу покретну ствар,
казниће се новчаном казном или затвором до једне године,
- (2) Ако је дело извршено на штету имовине грађана гоњење се предузима по приватној тужби.

Оштећење туђе ствари

Члан 176.

- (1) Ко оштети, уништи или учини неупотребљивом туђу ствар,
казниће се новчаном казном или затвором до три године.

¹⁴⁵ Закон 24/84 члан 10, Закон 51/87 члан 10, Закон 42/89 члан 29, Закон 21/90 члан 10, Закон 49/92 члан 12, Закон 23/93 члан 11, Закон 67/93 члан 11, Закон 47/94 члан 96, Закон 44/98 члан 11. и Закон 10/02 члан 47.

- (2) Ако штета прелази износ од триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Истом казном казниће се и ако је оштећено, уништено или учињено неупотребљивим културно добро или заштићена околина непокретног културног добра, односно добро које ужива законску заштиту.
- (4) За дело из става 1. овог члана ако је оштећена ствар у својини грађана гоњење се предузима по приватној тужби.¹⁴⁶

Несавесно чување друштвене имовине¹⁴⁷

Члан 177.

-брисан-

Противправно отуђивање и прибављање државне имовине¹⁴⁸

Члан 178.

-брисан-

Злоупотреба поверења

Члан 179.

- (1) Ко заступајући имовинске интересе неког лица или старајући се о његовој имовини не испуни своју дужност или злоупотреби

¹⁴⁶ Закон 24/84 члан 11, Закон 51/87 члан 11, Закон 42/89 члан 30, Закон 21/90 члан 11, Закон 49/92 члан 13, Закон 23/93 члан 12, Закон 67/93 члан 12, Закон 47/94 члан 97, Закон 44/98 члан 12. и Закон 10/02 члан 48.

¹⁴⁷ Закон 24/84 члан 12, Закон 51/87 члан 12, Закон 42/89 члан 31, Закон 21/90 члан 12, Закон 49/92 члан 14, Закон 23/93 члан 13, Закон 67/93 члан 13. и Закон 47/94 члан 98.

¹⁴⁸ Закон 47/94 члан 98.

дата му овлашћења у намери да тиме прибави себи или другом какву имовинску корист или да оштети лице чије имовинске интересе заступа или о чијој се имовини стара, казниће се затвором од три месеца до три године.

- (2) Ако дело из става 1. овог члана учини старалац или адвокат, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ако је делом из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист или проузрокована штета у износу који прелази осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.¹⁴⁹

Изнуда

Члан 180.

- (1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или озбиљном претњом принуди другога да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена противправна имовинска корист у износу који прелази триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. извршено организовано, организатор и непосредни извршилац, казниће се затвором најмање пет година.¹⁵⁰

Уцена

Члан 181.

Ко у намери да себи или другом прибави противправно имовинску корист запрети другом да ће против њега или њему

¹⁴⁹ Закон 47/94 члан 99, Закон 44/98 члан 13. и Закон 10/02 члан 49.

¹⁵⁰ Закон РС 16/90 члан 27, Закон 49/92 члан 15, Закон 23/93 члан 14, Закон 67/93 члан 14, Закон 47/94 члан 100, Закон 44/98 члан 14. и Закон 10/02 члан 50.

блиског лица открити нешто што би њиховој части или угледу шкодило и тиме га принуди да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине,
казниће се затвором од три месеца до пет година.

Уговарање несразмерне имовинске користи

Члан 182.

- (1) Ко за давање новца или других потрошних ствари на зајам или за вршење услуга неком лицу прими или уговори за себе или другог несразмерну имовинску корист искоришћавајући његово тешко имовинаско стање, тешке стамбене прилике, нужду, недовољно искуство или лакомисленост, казниће се затвором до три године и новчаном казном.
- (2) Ако су услед дела из става 1. овог члана наступиле тешке последице за оштећеног или је учинилац прибавио имовинску корист у износу преко триста хиљада динара, казниће се затвором од шест месеци до пет година и новчаном казном.
- (3) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година и новчаном казном.¹⁵¹

Оштећење туђих права

Члан 183.

- (1) Ко у намери да осујети остварење права на ствари отуђи, уништи, оштети или одузме своју ствар на којој други има заложно право или право уживања и тиме га оштети, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

¹⁵¹ Закон РС 16/90 члан 28, Закон 49/92 члан 16, Закон 23/93 члан 15, Закон 67/93 члан 15, Закон 47/94 члан 100, Закон 44/98 члан 15. и Закон 10/02 члан 51.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко у намери да осујети измирење повериоца у току принудног извршења отуђи, уништи, оштети или сакрије делове своје имовине и тиме оштети повериоца.
- (3) За дела из ст. 1. и 2. овог члана, ако су оштећени грађани, гоњење се предузима по приватној тужби.

Неовлашћено коришћење ауторског права

Члан 183а

Ко неовлашћено објави, репродукује, пренесе, прикаже или на други начин искористи емисију, видеограм, фонограм или друго ауторско дело заштићено законом, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.¹⁵²

Прикривање

Члан 184.

- (1) Ко ствар за коју зна да је прибављена кривичним делом или оно што је за њу добијено продајом или заменом купује, прима у залогу, или на други начин прибавља, прикрива или протура, казниће се затвором до пет година.
- (2) Ко дело из става 1. овог члана учини а могао је знати да је ствар прибављена кривичним делом, казниће се затвором до три године.
- (3) –брисан-¹⁵³

¹⁵² Закон 47/94 члан 102.

¹⁵³ Закон РС 16/90 члан 29.

Уништење или прикривање архивске грађе

Члан 184а

- (1) Ко присвоји, прикрије, у већој мери оштети, уништи или на други начин учини неупотребљивим регистратурски материјал или архивску грађу или их изнесе у иностранство без претходног одобрења надлежног органа или омогући другом да то учини, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је кривично дело из става 1. овог члана извршено у односу на регистратурски материјал или архивску грађу великог значаја или велике вредности, учинилац ће се казнит затвором од једне до осам година.¹⁵⁴

Прикривање културних добара

Члан 184б

- (1) Ко прикрије или изнесе културно добро у иностранство, без претходног одобрења надлежног органа, или омогући другом да то учини, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је кривично дело из става 1. овог члана извршено у односу на културно добро од изузетног или од великог значаја, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.¹⁵⁵

Гоњење у случају када је учинилац у блиском односу са оштећеним

Члан 185.

За кривична дела из чл. 165, 166, члана 170. став 3, чл. 171, 174, члана 176. став 2, члана 179. став 1, чл. 183. и 184. овог

¹⁵⁴ Закон 42/89 члан 32. и Закон 47/94 члан 103.

¹⁵⁵ Закон 47/94 члан 104.

закона, ако су учињена према брачном другу, сроднику по крви у правој линији, брату или сестри, усвојоцу или усвојенику, или другим лицима са којима учинилац живи у заједничком домаћинству, гоњење се предузима по приватној тужби.¹⁵⁶

Изрицање казне конфискације имовине¹⁵⁷

Члан 186.

- брисан -

Г л а в а с е д а м н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ОПШТЕ СИГУРНОСТИ ЉУДИ И ИМОВИНЕ

Изазивање опште опасности

Члан 187.

- (1) Ко пожаром, поплавом, експлозијом, отровом или отровним гасом, јонизујућим или радиоктавним зрачењем, моторном силом или каквом другом опште опасном радњом или опште опасним средством изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не постави прописане уређаје за заштиту од пожара, експлозије, поплаве, отрова, отровних гасова или

¹⁵⁶ Закон 47/94 члан 105.

¹⁵⁷ Закон РС 16/90 члан 30.

јонизујућих или радиоактивних зрачења, или ове уређаје не одржава у исправном стању, или их у случају потребе не стави у дејство, или уопште не поступа по прописима или техничкин правилима о заштитним мерама, и тиме изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима.

- (3) Ако су дела из ст. 1. и 2. овог члана учињена на месту где је окупљен већи број људи, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.
- (4) Ако је дело из ст. 1. до 3. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до три године.¹⁵⁸

Уништење или оштећење јавних уређаја

Члан 188.

- (1) Ко уништи, оштети, измени, учини неупотребљивим или уклони уређаје јавне употребе за воду, топлоту, гас или енергију, или уређаје система веза и на тај начин проузрокује поремећај у животу грађана или функционисању привреде, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до једне године.¹⁵⁹

Оштећење заштитних уређаја на раду

Члан 189.

- (1) Ко у рудницима, фабрикама, радионицама или уопште на раду уништи, оштети или уклони заштитне уређаје и тиме изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од једне до осам година.

¹⁵⁸ Закон 47/94 члан 106.

¹⁵⁹ Закон 42/89 члан 33.

- (2) Одговорно лице у руднику, фабрици, радионици или уопште на раду које не постави заштитне уређаје или их не одржава у исправном стању, или их у случају потребе не стави у дејство, или уопште не поступа по прописима или техничким правилима о мерама заштите при раду и тиме изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (3) Ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (4) При изрицању условне осуде за дело из ст. 2. и 3. овог члана суд може учиниоцу поставити услов да у одређеном року постави заштитне уређаје.

Непрописно и неправилно извођење грађевинских радова

Члан 190.

- (1) Одговорно лице или лице које самостално обавља делатност личним радом средствима у својини грађана које при пројектовању, руковођењу или извођењу какве радње или грађевинских радова поступи противно прописима или опште признатим техничким правилима и тиме изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до три године.¹⁶⁰

Оштећење брана

Члан 191.

Ко оштети уређаје или природне бране које служе као заштита од природних непогода, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

¹⁶⁰ Закон 42/89 члан 34.

**Уништење, оштећење или уклањање знакова којима се
упозорава на опасност**

Члан 192.

Ко уништи, оштети или уклони знак којим се упозорава на какву опасност или знак који служи сигурности саобраћаја, казниће се затвором до једне године.

Неотклањање опасности

Члан 193.

- (1) Ко благовременом пријавом државном органу или на други начин не предузме мере да се отклони какав пожар, поплава, експлозија, саобраћајна незгода или каква друга опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима иако је то могао учинити без опасности за себе или другог, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ко одвраћањем или на други начин спречи другог у предузимању мера за отклањање пожара, поплаве, експлозије, саобраћајне незгоде или какве друге опасности за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од три месеца до три године.

Тешка дела против опште сигурности

Члан 194.

- (1) Ако је услед дела из члана 187. ст. 1. до 3, члана 188. став 1, члана 189. ст. 1. и 2. и члана 190. став 1. овог закона наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

- (2) Ако је услед дела из члана 187. ст. 1. до 3, члана 188. став 1, члана 189. ст. 1. и 2. и члана 190. став 1. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (3) Ако је услед дела из члана 187. став 4, члана 188. став 2, члана 189. став 3. и члана 190. став 2. овог закона наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера, учинилац ће се казнити затвором до пет година.
- (4) Ако је услед дела из члана 187. став 4, члана 188. став 2, члана 189. став 3. и члана 190. став 2. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.¹⁶¹

Г л а в а о с а м н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ ЈАВНОГ САОБРАЋАЈА

Угрожавање јавног саобраћаја

Члан 195.

- (1) Учесник у саобраћају на путевима који се не придржава саобраћајних прописа и тиме тако угрози јавни саобраћај да доведе у опасност живот или тело људи или имовину већег обима, па услед тога код другог наступи лака телесна повреда или имовинска штета преко сто двадесет хиљада динара, казниће се затвором до три године.

¹⁶¹ Закон РС 16/90 члан 31.

- (2) Ко угрожавањем железничког, бродског, трамвајског, тролејбуског, аутобуског саобраћаја или саобраћаја жичаром доведе у опасност живот или тело људи или имовину већег обима,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (3) ако је дело из ст. 1. и 2. овог члана учињено из нехата,
учинилац ће се казнити затвором до једне године.¹⁶²

Угрожавање јавног саобраћаја услед омамљености¹⁶³

Члан 196.

- брисан -

Угрожавање јавног саобраћаја опасном радњом или средством

Члан 197.

- (1) Ко уништењем, уклањањем или тежим оштећењем саобраћајних уређаја, средстава, знакова или уређаја за сигнализацију који служе безбедности саобраћаја, или давањем погрешних знакова или сигнала, постављањем препрека на саобраћајницама или на други начин тако угрози јавни саобраћај да тиме доведе у опасност живот или тело људи или имовину већег обима,
казниће се затвором до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата,
учинилац ће се казнити затвором до једне године.

¹⁶² Закон 24/84 члан 13, Закон 51/87 члан 13, Закон 42/89 члан 35, Закон 21/90 члан 13, Закон 49/92 члан 17, Закон 23/93 члан 16, Закон 67/93 члан 16, Закон 47/94 члан 107, Закон 44/98 члан 16. и Закон 10/02 члан 52.

¹⁶³ Закон 47/94 члан 108.

Непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној несрећи

Члан 198.

- (1) Возач моторног возила или другог превозног средства који остави без помоћи лице које је тим превозним средством повређено или чију је повреду тим средством проузроковао, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако је због непружања помоћи наступила тешка телесна повреда повређеног лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до пет година.
- (3) Ако је због непружања помоћи наступила смрт повређеног лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.¹⁶⁴

Несавесно вршење надзора над јавним саобраћајем

Члан 199.

- (1) Одговорно лице коме је поверен надзор над стањем и одржавањем саобраћајница и објеката на њима, превозним средствима или јавним саобраћајем или над испуњавањем прописаних услова рада возача, или коме је поверено руковођење возњом, које несавесним вршењем своје дужности изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се одговорно лице које изда налог за возњу или допусти возњу, иако зна да возач због умора, утицаја алкохола или других разлога није у стању да безбедно управља возилом или да возило није исправно, и

¹⁶⁴ Закон 47/94 члан 109.

тима изазове опасност за живот или тело људи или за имовину већег обима.

- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до три године.

Непрописна предаја саобраћају експлозивног или запаљивог материјала

Члан 200.

Ко противно прописима о саобраћају експлозивног или лако запаљивог материјала донесеним у републици преда на превоз јавним саобраћајним средствима експлозивни или лако запаљиви материјал или такав материјал сам преноси користећи се јавним саобраћајним средствима,

казниће се затвором до једне године.¹⁶⁵

Тешка дела против безбедности јавног саобраћаја

Члан 201.

- (1) Ако је услед дела из чл. 195. ст. 1. и 2, 197. став 1. и 199. ст. 1. и 2. овог закона наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (2) Ако је услед дела из чл. 195. ст. 1. и 2, 197. став 1. и 199. ст. 1. и 2. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (3) Ако је услед дела из чл. 195. став 3, 197. став 2. и 199. став 3. овог закона наступила тешка телесна повреда неког лица или имовинска штета великих размера, учинилац ће се казнити затвором до пет година.

¹⁶⁵ Закон 47/94 члан 110.

- (4) Ако је услед дела из чл. 195. став 3, 197. став 2. и 199. став 3. овог закона наступила смрт једног или више лица, учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година.¹⁶⁶

Г л а в а д е в е т н а е с т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА

Непријављивање припремања кривичног дела

Члан 202.

- (1) Ко зна да се припрема извршење кривичног дела за које се по закону може изрећи пет година затвора или тежа казна, па у времену када је још било могућно спречити његово извршење то не пријави, а дело буде покушано или извршено, казниће се затвором до једне године.
- (2) Ако није пријављено припремање кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора од четрдесет година, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.¹⁶⁷
- (3) За дело из става 1. овог члана неће се казнити лице коме је учинилац брачни друг, лице са којим учинилац живи у трајној ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник. Ако се неко од лица наведених у овом ставу не кажњава за непријављивање кривичног дела из става 1. овог члана, неће се казнити за непријављивање ни његов брачни друг, односно лице са којим живи у трајној ванбрачној заједници.

¹⁶⁶ Закон РС 16/90 члан 32. и Закон 47/94 члан 111.

¹⁶⁷ Закон 10/02 члан 53.

Непријављивање кривичног дела или учиниоца

Члан 203.

- (1) Ко зна учиниоца кривичног дела за које се по закону може изрећи казна затвора од четрдесет година, или ко само зна да је такво дело извршено, па то не пријави, иако од такве пријаве зависи благовремено откривање учиниоца или дела, казниће се затвором до три године.¹⁶⁸
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које свесно пропусти да пријави кривично дело за које је сазнало у вршењу своје дужности ако се за то дело по закону може изрећи казна пет година затвора или тежа казна, а за дело се гони по службеној дужности.
- (3) За дело из ст. 1. и 2. овог члана неће се казнити лице коме је учинилац брачни друг, лице са којим учинилац живи у трајној ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник или које је бранилац, лекар или верски исповедник учиниоца. Ако се неко од лица наведених у овом ставу, осим браниоца, лекара или верског исповедника учиниоца, не кажњава за пријављивање кривичног дела или учиниоца из става 1. овог члана, неће се казнити за непријављивање ни његов брачни друг, односно лице са којим живи у трајној вабрачној заједници.

Помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела

Члан 204.

- (1) Ко крије учиниоца кривичног дела или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије осуђено лице или предузима друге

¹⁶⁸ Закон 10/02 члан 54.

радње којима се иде за тим да се не изврши изречена казна, мера безбедности или да се не примене васпитне мере упућивања у васпитну установу или васпитно-поравни дом, казниће се затвором до једне године.

- (2) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дела за које је прописана казна затвора преко пет година, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (3) Ко пружи помоћ учиниоцу кривичног дела за које је прописана казна затвора од четрдесет година, казниће се затвором од једне до десет године.¹⁶⁹
- (4) Казна за дело из става 1. овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне прописане за кривично дело које је извршило лице коме је пружена помоћ.
- (5) Неће се казнити за дело из ст. 1. до 3. овог члана лице коме је учинилац брачни друг, лице са којим учинилац живи у трајној ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник. Ако се неко од лица наведених у овом ставу не кажњава за дело из ст. 1. до 3. овог члана неће се казнити за пружање помоћи учиниоцу кривичног дела из ст. 1. до 3. овог члана ни његов брачни друг, односно лице са којим живи у трајној ванбрачној заједници.¹⁷⁰

Лажно пријављивање

Члан 205.

- (1) Ко пријави неко одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није учинилац, казниће се затвором од три месеца до три године.

¹⁶⁹ Закон 10/02 члан 55.

¹⁷⁰ Закон 47/94 члан 112.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко подметањем трагова кривичног дела или на други начин изазове покретање кривичног поступка због кривичног дела за које се гони по службеној дужности против лица за које зна да није учинилац.
- (3) Ко сам себе пријави да је учинио кривично дело за које се гони по службеној дужности иако зна да га није учинио, казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.
- (4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко пријави да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, иако зна да то дело није учињено.¹⁷¹

Давање лажног исказа

Члан 206.

- (1) Сведок, вештак, преводилац или тумач који пред судом или прекршајном, дисциплинском или управном поступку да лажан исказ, казниће се затвором до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се странка која приликом извођења доказа саслушањем странака у парничном, ванпарничном, извршном или управном поступку да лажан исказ, а на овом исказу је заснована одлука донесена у том поступку.
- (3) Ако је лажни исказ дат у кривичном поступку, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до пет година.
- (4) Ако су услед дела из става 3. овог члана наступиле особито тешке последице за окривљеног, учинилац ће се казнити затвором најмање једну годину.
- (5) Ако учинилац добровољно опозове свој лажни исказ пре него што се донесе коначна одлука,

¹⁷¹ Закон 47/94 члан 113.

казниће се новчаном казном или затвором до три месеца, а може се и ослободити од казне.¹⁷²

Спречавање доказивања

Члан 207.

- (1) Ко у намери да спречи или отежа доказивање, сакрије, уништи, оштети или делимично или потпуно учини неупотребљивом туђу исправу, казниће се затвором до једне године.
- (2) Истом казном казниће се ко у намери из става 1. овог члана уклони, уништи, поквари, помери или премести какав гранични камен, земљомерски знак или уопште какав знак о својини на непокретности или о праву на употребу воде или ко у истој намери овакав знак лажно постави.¹⁷³

Повреда тајности поступка

Члан 208.

- (1) Ко неовлашћено открије оно што је сазнао присуствујући извођењу неке радње у поступку или из списка у кривичном поступку, или у другом поступку пред судом, или у управном или прекршајном поступку, а што се по закону не може објавити или је одлуком суда или надлежног органа оглашено као тајна, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без дозволе суда објави ток кривичног поступка који се води против

¹⁷² Закон 49/94 члан 114.

¹⁷³ Закон 47/94 члан 115.

малолетника, његово име или одлуку која је у том поступку донесена.

Побуна лица лишених слободe

Члан 209.

- (1) Лица која су на основу закона лишена слободe, која се скупе у намери да се насилно ослободe, или да заједнички нападну лица чијем су надзору поверена, или да их силом или претњом да ће непосредно употребити силу принуде да учине или пропусте нешто што је противно њиховој дужности, казниће се затвором до три године.
- (2) Учинилац дела из става 1. овог члана који употреби силу или претњу, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Бекство лица лишеног слободe

Члан 210.

Лице лишено слободe на основу закона које употребом силе против неког лица или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело побегне, казниће се затвором од три месеца до пет година.

Омогућавање бекства лицу лишеном слободe

Члан 211.

- (1) Ко силом, претњом, обманом или на други начин омогући бекство лицу које се налази на издржавању казне затвора или малолетничког затвора, или другом лицу које је на основу

Пречишћен њексѝ са коменѝарима аѝѝшкоруѝѝјских одредби

закона лишено слободе, или лицу које се налази у васпитно-поправном дому,

казниће се затвором од три месеца до пет година.

- (2) Ако дело из става 1. овог члана учине више лица удружено, казниће се затвором од једне до осам година.

Противзаконито омогућавање вршења одређених послова

Члан 212.

Ко омогући неком лицу вршење одређених послова иако зна да је у погледу тих послова том лицу правноснажно изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности или заштитна мера забране вршења одређених дужности, или да је забрана вршења одређених послова наступила као правна последица осуде,

казниће се затвором од три месеца до три године.

Г л а в а д в а д е с е т а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА

Спречавање службеног лица у вршењу службене дужности

Члан 213.

- (1) Ко силом или претњом да ће непосредно употребити силу спречи службено лице у вршењу службене радње коју је предузело у оквиру својих овлашћења, или га на исти начин принуди на вршење службене радње, казниће се затвором до три године.

- (2) Ако приликом извршења дела из става 1. овог члана учинилац увреди или злостави службено лице или му нанесе лаку телесну повреду или прети употребом оружја, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (3) – брисан –
- (4) За покушај дела из ст. 1. и 2. овог члана казниће се.
- (5) Ако је учинилац дела из ст. 1. до 2. овог члана био изазван незаконитим или грубим поступањем службеног лица, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци, а може се и ослободити од казне.¹⁷⁴

Напад на службено лице у вршењу послова безбедности¹⁷⁵

Члан 214.

- брисан -

Учествовање у скупини која спречи службено лице у вршењу службене радње

Члан 215.

- (1) Ко учествује у скупини људи која заједничким деловањем спречи или покуша да спречи службено лице у вршењу службене радње, или га на исти начин принуди или покуша да принуди на вршење службене радње, казниће се за само учествовање затвором до три године.
- (2) Коловођа скупине која изврши дело из става 1. овог члана, казниће се затвором од једне до пет година.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Закон 51/92 члан 25.

¹⁷⁵ Закон 42/89 члан 36. и Закон 51/92 члан 25.

¹⁷⁶ Закон 47/94 члан 116.

Позивање на отпор

Члан 216.

Ко друге позива на отпор или на непоштовање законитих одлука или мера државних органа или на непослушност према службеном лицу у вршењу службене радње, па се услед тога не спроведу законите одлуке или мере државних органа, казниће се затвором од три месеца до три године.¹⁷⁷

Непоступање по наредби за удаљавање¹⁷⁸

Члан 217.

- брисан -

Ширење лажних вести

Члан 218.

- (1) Ко износи или проноси гласине за које зна да су лажне са циљем да се тиме изазове теже нарушавање јавног реда и мира, па такво нарушавање и наступи, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено путем штампе, радија, телевизије или других средстава јавног обавештавања или сличних средстава или на јавном скупу, учинилац ће се казнити затвором до три године.¹⁷⁹

¹⁷⁷ Закон 47/94 члан 117. и Закон 10/02 члан 56.

¹⁷⁸ Закон 10/02 члан 57.

¹⁷⁹ Закон РС 16/90 члан 33, одлука у УС РС ИУ бр. 58/91 – 75/91, Закон 47/94 члан 118 и Закон 10/02 члан 58.

Неовлашћено поседовање и коришћење радио-станице¹⁸⁰

Члан 219.

- брисан -

Насилничко понашање

Члан 220.

- (1) Ко грубим вређањем или злостављањем другог, вршењем насиља према другом, изазивањем туче, или дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство грађана или ремети јавни ред а његов ранији живот указује на склоност за оваквим понашањем,
казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ако је дело из става 1. овог члана извршено у групи, или је при извршењу дела неком лицу нанесена лака телесна повреда, или је дошло до тешког понижавања грађана,
учинилац ће се казнити затвором од шест месеца до пет година.

Неучествовање у отклањању опште опасности

Члан 221.

Ко противно наређењу надлежног органа или организације без оправданог разлога одбије да учествује у отклањању опасности од пожара, поплаве или сличне опште опасности,
казниће се новчаном казном или затвором до три месеца.

¹⁸⁰ Закон 28/77 Исправке тач. 3, Закон РС 16/90 члан 34. и Закон 10/02 члан 59.

Скидање или повреда службеног печата или знака

Члан 222.

- (1) Ко скине или повреди службени печат или знак који је овлашћено службено лице ставило ради осигурања предмета или просторије, или ко без скидања или повреде печата или знака уђе у такву просторију или отвори осигурани предмет, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) За покушај ће се казнити.

Одузимање или уништење службеног печата или службених списа

Члан 223.

- (1) Ко противправно одузме, сакрије, уништи, оштети или на други начин учини неупотребљивим службени печат, књигу, спис или исправу која припада државном органу, предузећу, установи или другој организацији или заједници која врши јавна овлашћења, или се код њих налази, казниће се затвором до три године.
- (2) За покушај ће се казнити.¹⁸¹

Лажно представљање

Члан 224.

Ко се у намери да себи или другом прибави какву корист или другом нанесе штету лажно представља као службено или војно лице или неовлашћено носи какве знаке службеног или војног

¹⁸¹ Закон 47/94 члан 119.

лица, па тако изврши какву радњу коју је овлашћено да изврши само службено или војно лице,
казниће се затвором до једне године.¹⁸²

Самовлашће

Члан 225.

- (1) Ко самовласно прибавља неко своје право или право за које сматра да му припада,
казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.
- (2) Ако је дело учињено на штету грађана, гоњење се предузима по приватној тужби.

Договор за извршење кривичног дела

Члан 226.

Ко се са другим договори да изврши одређено кривично дело предвиђено републичким законом за које се може изрећи пет година затвора или тежа казна,
казниће се затвором до једне године.¹⁸³

Злочиначко удруживање

Члан 227.

- (1) Ко организује групу или банду која има за циљ вршење кривичних дела предвиђених републичким законом за која се може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна,
казниће се затвором од три месеца до пет година.

¹⁸² Закон 10/02 члан 60.

¹⁸³ Закон 47/94 члан 120.

- (2) Припадник групе или банде из става 1. овог члана казниће се затвором до једне године.
- (3) Припадник групе или банде који открије групу, односно банду пре него што је у њеном саставу или за њу учинио кривично дело, може се ослободити од казне.¹⁸⁴

Израђивање и набављање оружја и средстава намењених за извршење кривичних дела

Члан 228.

- (1) Ко оружје, распрскавајуће материје, или средства потребна за њихово прављење, као и отрове за које зна да су намењени за извршење кривичног дела израђује, набавља или другом омогућава да до њих дође, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ко направи или другом уступи лажни кључ, отпирач или неко друго средство за проваљивање, иако зна да је намењено за извршење кривичног дела, казниће се затвором до једне године.¹⁸⁵

Недозвољено држање оружја или распрскавајућих материја¹⁸⁶

Члан 229.

- престао да важи -

Учествовање у скупини која изврши насиље

Члан 230.

- (1) Ко учествује у скупини људи која заједничким деловањем лиши живота неко лице, или му нанесе тешку телесну

¹⁸⁴ Закон 42/89 члан 37. и Закон 47/94 члан 121.

¹⁸⁵ Закон 47/94 члан 122.

¹⁸⁶ Закон 9/92 члан 44.

повреду, изврши паљевину, оштети имовину у већем обиму или учини друга тешка насиља, или која покуша да изврши оваква дела,

казниће се за само учествовање затвором од три месеца до пет година.

- (2) Коловођа скупине која изврши дело из става 1. овог члана казниће се затвором од једне до десет година.

Неспречавање нереда на спортском такмичењу или другом јавном скупу^{186а}

Члан 230а

- (1) Службено или одговорно лице које при организовању спортског такмичења или другог јавног скупа не предузме мере обезбеђења како би се онемогућио или спречио неред, па услед тог буду угрожени живот или тело већег броја људи или имовина већег обима,

казниће се затвором од три месеца до три године.

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана дошло до нереда у коме је неко лице телесно повређено или је оштећена имовина већег обима, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

Злоупотреба знака за помоћ или за опасност

Члан 231.

Ко злоупотреби знак за помоћ или знак за опасност или неосновано позива за помоћ у намери да изазове излазак

^{186а} Закон 10/02 члан 61.

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредаба

државних органа, противпожарне или друге надлежне организације или доведе до заустављања саобраћаја, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Коцкање¹⁸⁷

Члан 232.

-брисан-

Фалсификовање исправе

Члан 233.

- (1) Ко направи лажну исправу, или преиначи праву исправу у намери да се таква исправа употреби као права, или ко лажну или преиначену исправу употреби као праву или је набави ради употребе, казниће се затвором до три године.
- (2) За покушај ће се казнити.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено у погледу јавне исправе, тестаментa, менице, чека, јавне или службене књиге или друге књиге која се мора водити на основу закона, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до пет година.¹⁸⁸

Посебни случајеви фалсификовања исправа

Члан 234.

Сматраће се да чини дело фалсификовања исправа и казниће се по члану 233. овог закона:

¹⁸⁷ Закон 10/02 члан 62.

¹⁸⁸ Закон 42/89 члан 38.

- 1) ко какву хартију, бланкет или какав други предмет на коме је неко лице ставило свој потпис неовлашћено попуни каквом изјавом која има вредност за правне односе;
- 2) ко другог обмане о садржају какве исправе и овај стави свој потпис на ту исправу, држећи да се потписује под какву другу исправу или под какав други садржај;
- 3) ко исправу изда у име каквог лица без његовог овлашћења или у име лица које не постоји;
- 4) ко као издавалац исправе уз свој потпис стави да има какав положај или чин или звање иако нема такав положај, чин или звање, а овај има битни утицај за доказну снагу исправе;
- 5) ко исправу начини на тај начин што неовлашћено употреби прави печат или знак.

Навођење на оверавање неистинитог садржаја

Члан 235.

- (1) Ко довођењем у заблуду надлежног органа учини да овај у јавној исправи, записнику или књизи овери штогод неистинито што има да служи као доказ у правном саобраћају, казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко овакву исправу, записник или књигу употреби иако зна да су неистинити.

Издавање и употреба неистинитог лекарског или ветеринарског уверења

Члан 236.

- (1) Лекар или ветеринар који изда неистинито лекарско, односно ветеринарско уверење, иако зна да је оно неистинито, казниће се затвором до једне године.

- (2) Ко употреби неистинито лекарско односно ветеринарско уверење, иако зна да је неистинито, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци.

Надриписарство

Члан 237.

Ко се неовлашћено и за награду бави пружањем правне помоћи, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

Злоупотреба вере и цркве у политичке сврхе¹⁸⁹

Члан 238.

- брисан -

Противзаконито вршење обреда венчања¹⁹⁰

Члан 239.

-брисан-

Ометање верских обреда

Члан 240.

Ко омета или спречава вршење верских обреда, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.

¹⁸⁹ Закон 10/02 члан 63.

¹⁹⁰ Закон 47/94 члан 123.

Неовлашћено извођење археолошких радова

Члан 240а

Ко неовлашћено врши археолошка ископавања или истраживања археолошких налазишта, казниће се затвором до три године.¹⁹¹

Повреда гроба

Члан 241.

- (1) Ко неовлашћено прекопа, разруши, оштети или грубо повреди гроб или друго место у коме се умрли сахрањује, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко неовлашћено уништи, оштети или уклони или грубо повреди споменик или друго спомен обележје умрлом лицу.¹⁹²

Г л а в а д в а д е с е т п р в а

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ ДУЖНОСТИ

Злоупотреба службеног положаја

Члан 242.

- (1) Службено лице које искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног

¹⁹¹ Закон 47/94 члан 124.

¹⁹² Закон 47/94 члан 125.

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредаба

овлашћења или невршењем своје службене дужности прибави себи или другом какву корист, другом нанесе какву штету или теже повреди права другог, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педест хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (4) Одговорно лице у предузећу, установи или другој организацији које учини дело из ст. 1. и 3. овог члана, казниће се казном прописаном за то дело.¹⁹³

Кршење закона од стране судије

Члан 243.

- (1) Судија или судија поротник који у судском поступку у намери да другом прибави какву корист или да му нанесе какву штету, донесе незаконит акт или на други начин прекрши закон, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) -брисан-¹⁹⁴

Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе

Члан 244.

Службено лице које противзаконито ослободи лице лишено слободе које му је поверено на чување, или му помогне да

¹⁹³ Закон 24/84 члан 14, Закон 51/87 члан 14., Закон 42/89 члан 39, Закон 21/90 члан 14, Закон РС 16/90 члан 35, Закон 49/92 члан 18, Закон 23/93 члан 17, Закон 67/93 члан 17, Закон 47/94 члан 126, Закон 44/98 члан 17. и Закон 10/02 члан 64.

¹⁹⁴ Закон РС 16/90 члан 36. и Закон 47/94 члан 127.

побегне, или му омогућава недозвољену везу или преписку ради припремања бекства,
казниће се затвором од три месеца до пет година.

Непредузимање мера за спречавање сексуалне злоупотребе лица лишених слободе¹⁹⁵

Члан 244а

Службено лице које не предузме неопходне мере или радње да онемогући или спречи сексуалну злоупотребу лица лишених слободе,
казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Несавестан рад у служби

Члан 245.

- (1) Службено лице које кршењем закона или других прописа или општих аката, пропуштањем дужности надзора или на други начин очигледно несавесно поступа у вршењу службе, иако је било свесно или је било дужно и могло бити свесно да услед тога може наступити тежа повреда права другог или имовинска штета, па таква повреда, односно штета у износу који прелази шездесет хиљада динара и наступи,
казниће се затвором до три године.
- (2) Ако је услед дела из става 1. овог члана дошло до тешке повреде права другог или је наступила имовинска штета која прелази шесто хиљада динара,
учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

¹⁹⁵ Закон 10/02 члан 65.

- (3) Одговорно лице у установи или другој организацији осим оних које се баве привредном делатношћу које учини дело из ст. 1. и 2. овог члана, казниће се казном прописаном за то дело.¹⁹⁶

Противзаконита наплата и исплата

Члан 246.

- (1) Службено лице које од неког наплати нешто што овај није дужан да плати или наплати више него што је дужан да плати, или које при исплати или предаји каквих ствари мање исплати, односно преда, казниће се затвором до три године.
- (2) -брисан¹⁹⁷

Преvara у служби

Члан 247.

- (1) Службено лице које у вршењу службе у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист подношењем лажних обрачуна или на други начин доведе у заблуду овлашћено лице да изврши незакониту исплату, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист чија вредност прелази триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педест хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

¹⁹⁶ Закон 24/84 члан 15, Закон 51/87 члан 15, Закон 42/89 члан 40, Закон 21/90 члан 15, Закон 49/92 члан 19, Закон 23/93 члан 18, Закон 67/93 члан 18, Закон 47/94 члан 128, Закон 44/98 члан 18. и Закон 10/02 члан 66.

¹⁹⁷ Закон РС 16/90 члан 37.

- (4) Одговорно лице у предузећу, установи или другој организацији, које учини кривично дело из ст. 1, 2. и 3. овог члана,
казниће се казном прописаном за то дело.¹⁹⁸

Фалсификовање службене исправе

Члан 248.

- (1) Службено лице које у службену исправу, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе какав важан податак, или својим потписом, односно службеним печатом овери службену исправу, књигу или спис са неистинитом садржином, или које својим потписом, односно службеним печатом омогући прављење службене исправе, књиге или списка са неистинитом садржином,
казниће се затвором од три месеца до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено лице које неистиниту службену исправу, књигу или спис употреби у служби као да су истинити, или које службену исправу, књигу или спис уништи, прикрије, у већој мери оштети или на други начин учини неупотребљивом.
- (3) Одговорно лице у предузећу, установи или другој организацији које учини дело из ст. 1. и 2. овог члана,
казниће се казном прописаном за то дело.¹⁹⁹

Одавање службене тајне

Члан 249.

- (1) Службено лице које неовлашћено другом саопшти, преда или на други начин учини доступним податке који представљају

¹⁹⁸ Закон 24/84 члан 16, Закон 51/87 члан 16, Закон 42/89 члан 41, Закон 21/90 члан 16, Закон РС 16/90 члан 38, Закон 49/92 члан 20, Закон 23/93 члан 19, Закон 67/93 члан 19, Закон 47/94 члан 129, Закон 44/98 члан 19. и Закон 10/02 члан 67.

¹⁹⁹ Закон 47/94 члан 130.

службену тајну, или које прибавља такве податке у намери да их преда непозваном лицу, казниће се затвором од три месеца до пет година.

- (2) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из користољубља или у погледу нарочито поверљивих података или ради објављивања или коришћења података у иностранству, учинилац ће се казнити затвором најмање једну годину.
- (3) Ако је дело из става 1. овог члана учињено из нехата, учинилац ће се казнити затвором до три године.
- (4) Службеном тајном сматрају се подаци или документи који су законом, другим прописом или одлуком надлежног органа донесеним на основу закона, проглашени службеном тајном и чије је одавање имало или је могло да има штетне последице за службу.
- (5) Одредбе ст.1. до 4. овог члана примениће се и према лицу које је одало службену тајну пошто му је престало својство службеног лица.²⁰⁰

Противправно присвајање ствари приликом вршења претреса или спровођења извршења

Члан 250.

Службено лице које приликом претресања стана, просторија или лица, или приликом спровођења извршења у извршном поступку одузме покретну ствар у намери да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист, казниће се затвором од једне до десет година.²⁰¹

Проневера

Члан 251.

- (1) Ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, хартије од вредности или

²⁰⁰ Закон РС 16/90 члан 39.

²⁰¹ Закон 47/94 члан 131.

друге покретне ствари које су му поверене у служби или уопште на раду у државном органу, предузећу, установи или другој организацији,

казниће се затвором од шест месеци до пет година.

- (2) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист која прелази триста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је делом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко осамсто педесет хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.²⁰²

Послуга

Члан 252.

Ко се неовлашћено послужи новцем, хартијом од вредности или другим покретним стварима које су му поверене у служби, или уопште на раду у државном органу, предузећу, установи или другој организацији или ове ствари другом неовлашћено да на послугу, казниће се затвором од три месеца до пет година.²⁰³

Противзаконито посредовање

Члан 253.

- (1) Ко прими награду или какву другу корист да, коришћењем свог службеног или друштвеног положаја или утицаја, посредује да се изврши или не изврши нека службена радња, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (2) Ко користећи свој службени или друштвени положај и утицај посредује да се изврши службена радња која се не би смела

²⁰² Закон 24/84 члан 17, Закон 51/87 члан 17, Закон 42/89 члан 42, Закон 21/90 члан 17, Закон РС 16/90 члан 40., Закон 49/92 члан 21, Закон 23/93 члан 20, Закон 67/93 члан 20, Закон 47/94 члан 132, Закон 44/98 члан 20. и Закон 10/02 члан 68.

²⁰³ Закон 47/94 члан 133.

извршити, или да се не изврши службена радња која би се морала извршити,

казниће се затвором од шест месеци до пет година.

- (3) Ако је за посредовање из става 2. овог члана примљена награда или каква друга корист, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (4) Награда или имовинска корист одузеће се.²⁰⁴

Примање мита

Члан 254.

- (1) Службено лице које захтева или прими поклон или какву другу корист, или које прими обећање поклона или какве користи, да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити, или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, казниће се затвором најмање једну годину.
- (2) Службено лице које захтева или прими поклон или какву корист или које прими обећање поклона или какве користи да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју би морало извршити, или да не изврши службену радњу коју не би смело извршити, казниће се затвором од једне до осам година.
- (3) Службено лице које после извршења, односно неизвршења службене радње, наведене у ст. 1. и 2. овог члана а у вези с њом, захтева или прими поклон или какву другу корист, казниће се затвором од три месеца до три године.
- (4) Одговорно лице у предузећу, установи или другој организацији које учини дело из ст. 1. до 3. овог члана, казниће се казном прописаном за то дело.
- (5) Примљени поклон или имовинска корист одузеће се.²⁰⁵

²⁰⁴ Закон 42/89 члан 43.

²⁰⁵ Закон РС 16/90 члан 41., Закон 47/94 члан 134. и Закон 10/02 члан 69.

Давање мита

Члан 255.

- (1) Ко службеном лицу учини или обећа поклон или какву другу корист да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица, казниће се затвором од шест месеци до пет година.
- (2) Ко службеном лицу учини и обећа поклон или какву другу корист да у оквиру свог службеног овлашћења изврши службену радњу коју би морало извршити или да не изврши службену радњу коју не би смело извршити или ко посредује при оваквом подмићивању службеног лица, казниће се затвором до три године.
- (3) Учинилац дела из ст. 1. и 2. овог члана који је дао мито на захтев службеног лица и пријавио дело пре његовог откривања или сазнања да је дело откривено, може се ослободити од казне.
- (4) Одредбе ст. 1. до 3. овог члана примењују се и када је мито дато или обећано одговорном лицу у предузећу, установи или другој организацији или службеном лицу у савезном органу.
- (5) Дати поклон или имовинска корист одузеће се а у случају из става 3. овог члана може се вратити лицу које је дало мито.²⁰⁶

Изрицање казне конфискације имовине

Члан 256.²⁰⁷

- брисан -

²⁰⁶ Закон 47/94 члан 135.

²⁰⁷ Закон РС 16/90 члан 42.

Г л а в а д в а д е с е т п р в а А²⁰⁸

КРИВИЧНА ДЕЛА КОРУПЦИЈЕ

Корупција у органима управе

Члан 255а

- (1) Службено лице које у вршењу послова управе искористи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши своје службене дужности и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Ненаменско располагање средствима из буџета

Члан 255б

- (1) Службено лице које искористи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши своје службене дужности у поступку располагања средствима из буџета или другим средствима у државној својини и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.

²⁰⁸ Закон 10/02 члан 70.

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Корупција у јавним набавкама

Члан 255в

- (1) Службено или одговорно лице које користи свој положај или прекорачи своје овлашћење или не врши своје дужности у поступку јавне набавке или у поступку за избор извођача радова или даваоца услуга и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ко је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Корупција у поступку приватизације

Члан 255г

- (1) Службено лице које користи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши службене дужности у поступку промене власништва друштвеног или државног капитала и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Корупција у правосуђу

Члан 255д

- (1) Судија, судија поротник, јавни тужилац или заменик јавног тужиоца који је у вези са доношењем судске одлуке или другим поступањем у вршењу његове дужности прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Злоупотреба функције браниоца или пуномоћника

Члан 255ђ

- (1) Бранилац или пуномоћник који у намери да утиче на исход поступка пред судом или другим државним органом обећа или прибави какву корист вештаку, сведоку или другом лицу да би оно утицало на исход поступка, казниће се затвором од једне до пет година.

- (2) Ако бранилац или пуномоћник извршењем дела из става 1. овог члана прибаве имовинску корист у износу преко двеста хиљада динара,
казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ако бранилац или пуномоћник извршењем дела из става 1. овог члана прибаве имовинску корист у износу преко шесто хиљада динара,
казниће се затвором најмање три године.

Корупција у здравству

Члан 255е

- (1) Здравствени радник у установи здравствене заштите чији је оснивач Република Србија који услови пружање здравствене услуге или искористи свој положај у установи да би пружио приватне здравствене услуге и на тај начин прибави какву корист за себе или другога,
казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара,
учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара,
учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (4) Казнама прописаним у ст. 1, 2. и 3. овог члана казниће се и здравствени радник у установи здравствене заштите чији је оснивач Република Србија који у вези са пружањем здравствене услуге прибави какву корист за себе или другога.

Корупција у просвети

Члан 255ж

- (1) Наставник или друго лице у образовној установи које при оцењивању успеха ученика или студената злоупотреби свој

положај и на тај начин прибави какву корист за себе или другога,

казниће се затвором од једне до пет година.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и друго лице у образовној установи које утиче на наставника или друго лице при оцењивању ученика или студената и тиме прибави какву корист за себе или другога.
- (3) Ако је извршењем дела из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (4) Ако је извршењем дела из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Уговарање исхода такмичења

Члан 255з

- (1) Ко уговара исход спортског или другог такмичења и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором до три године.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

Г л а в а д в а д е с е т д р у г а

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 257.

- (1) Правне последице осуде које се на основу закона Републике Србије односе на престанак или губитак одређених права (члан 89. став 1. Кривичног закона СРЈ) и које су наступиле услед осуде за одређена кривична дела или на одређене казне пре ступања на снагу овог закона остају и даље у важности.
- (2) Правне последице осуде које се на основу закона СРС састоје у забрани стицања одређених права (члан 89. став 2. Кривичног закона СРЈ) и које су наступиле услед осуде за одређена кривична дела или на одређене казне пре ступања на снагу овог закона, остају и даље у важности са изузетком из става 3. овог члана.
- (3) Даном ступања на снагу овог закона престају правне последице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права а које су на основу закона Републике Србије наступиле пре ступања на снагу овог закона уз осуде којима је изречена новчана казна као главна казна или условна осуда или судска опомена или је извршилац оглашен кривим а ослобођен од казне.
- (4) Према малолетницима који се у време ступања на снагу овог закона налазе на извршењу васпитне мере упућивања у васпитно-поправни дом суд може применити условни отпуст у смислу одредаба овог закона.
- (5) Одредба члана 264а Кривичног законика („Службени лист ФНРЈ”, бр. 31/59, 37/62 и „Службени лист СФРЈ”, бр. 15/65, 15/67, 20/69 и 11/73) остаје на снази до доношења и ступања на снагу новог републичког закона о заштити културних добара.

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредби

- (6) Одредбе о заштитном надзору уз условну осуду примењиваће се од дана када то посебним законом буде одређено а најкасније од 01. јануара 1980. године.²⁰⁹

²⁰⁹ Закон 49/92 члан 1.

**ОДРЕДБЕ ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНА КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У
ПРЕЧИШЋЕНИ ТЕКСТ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ОСИМ ОДРЕДАБА О СТУПАЊУ
НА СНАГУ ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНА**

**1. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

(„Службени гласник СРС”, број 24/84)

„Члан 18.

Окружни судови завршиће поступак по предметима примљеним закључно са 30. јуном 1984. године који би применом овог закона припали у надлежност општинских судова.”

**2. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ
ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

(„Службени гласник СРС”, број 39/86)

„Члан 4.

Одредбе овог закона садржане у чл. 1. и 3. на основу члана 300. став 1. тачка 3. Устава Социјалистичке Републике Србије, примењују се на целој територији Републике.”

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредаба

3. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник СРС”, број 51/87)

„Члан 18.

Окружни судови завршиће поступак по предметима примљеним закључно са 31. децембром 1987. године који би применом овог закона припали у надлежност општинских судава.”

4. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник СРС”, број 42/89)

„Члан 44.

Окружни судови завршиће поступак по предметима примљеним закључно са 30. септембром 1989. године, који би применом овог закона припали у надлежност општинских судава.

Члан 45.

Предмети који нису правоснажно завршени до ступања на снагу овог закона, а у којима су примењене кривично-правне одредбе покрајинских закона којима су уређени односи који се на основу Амандмана XXXIII тачка 7. на Устав Социјалистичке Републике Србије уређују за територију Социјалистичке Републике Србије довршиће се по одредбама овог закона, осим у случајевима у којима је покрајински закон блажи за учиниоца.

Члан 46.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Овај закон, на основу члана 300. Устава Социјалистичке Републике Србије и Амандмана XXXIII на Устав Социјалистичке Републике Србије, примењује се јединствено за територију Републике. ”

5. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник СРС”, број 21/90)

„Члан 18.

Окружни, односно виши судови, завршиће поступак по предметима примљеним до ступања на снагу овог закона који би применом овог закона припали у надлежност општинских суда.

Члан 19.

Овај закон, на основу члана 300. Устава Социјалистичке Републике Србије и Амандмана XXXIII на Устав Социјалистичке Републике Србије, примењује се јединствено за територију Републике. ”

6. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник РС”, број 16/90)

„Члан 43.

Овај закон примењује се на целој територији Републике. ”

Пречишћен текст са коментарима антикорупцијских одредаби

7. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник РС”, број 23/93)

„Члан 21.

Окружни судови завршиће поступак у предметима примљеним до дана ступања на снагу овог закона за које су, по закону, били надлежни на дан пријема предмета.”

8. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник РС”, број 67/93)

„Члан 21.

Окружни судови завршиће поступак у предметима примљеним до дана ступања на снагу овог закона за које су, по закону, били надлежни на дан пријема предмета.”

9. ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(„Службени гласник РС”, број 47/94)

„Члан 136.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1. Закон о објављивању списа, портрета, фотографија, филмова и фонограма личног карактера („Службени гласник СРС”, број 28/80);

2. Одредбе чл. 150-157. Закона о културним добрима („Службени гласник СРС”, број 6/90);
3. Одредба члана 24. Закона о кинематографији („Службени гласник РС”, број 46/91). ”

ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА ЈУГОСЛАВИЈЕ

У бр. 197/87 и 115/87

-,„Службени гласник РС” , број 26/91-

3. Пошто Скупштина Републике Србије није, у року утврђеном у Уставу СФРЈ, отклонила несагласност одредаба члана 47. став 2. тач. 8. и 9. Кривичног закона СР Србије са Уставом СФРЈ и супротност тих одредаба са Кривичним законом СФРЈ, Уставни суд Југославије, на основу члана 384. Устава СФРЈ, на седници од 06. марта 1991. године, донео је

ОДЛУКУ

Утврђује се да су одредбе члана 47. став 2. тач. 8. и 9. Кривичног закона СР Србије („Службени гласник СР Србије”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 36/86 и 51/87) престале да важе. Одлуку објавити у „Службеном листу СФРЈ” и у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ову Одлуку Уставни суд Југославије донео је у саставу: председник Уставног суда Југославије Милован Бузацић и судије Хрвоје Бачић, Божидар Булатовић, Мр Крсте Чаловски, Др Омер Ибрахимагић, Др Бранислав Ивановић, Пјетер Коља, Димче

Пречишћен текст са коментарима аналитичких одредаба

Козаров, Др Иван Кристан, Вељко Марковић, Радко Мочивник и Душан Ружић.

У бр. 197/87 и 115/87

У Београду 06. марта 1991. године.

Уставни суд Југославије

Председник

Милован Бузацић, с.р.

ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ИУ број 58/91

- „Службени гласник РС”, бр. 75/91-

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник проф. др. Балша Шпадијер и судије:

Миодраг Богдановић, Радиша Богдановић, Верона Адам-Бокрош, Ратко Бутулија, Слободан Вучетић, Љубомир Поповић и Ђуро Сворцан, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 07. новембра 1991. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Утврђује се да одредба члана 218. Кривичног закона Социјалистичке Републике Србије („Службени гласник СРС”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89, 42/89 и 21/90 и „Службени гласник Републике Србије”, број 16/90) у делу који гласи: „нерасположење или” и у делу који гласи: „или да се умањи поверење грађана у такве одлуке и мере”, није у сагласности с Уставом.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

2. Обуставља се поступак за оцењивање уставности у осталом делу одредбе члана 218. Закона из тачке 1. изреке ове одлуке.

ИУ број 58/91

Председник Уставног суда,
Проф. др Балша Шпадијер, с.р.

КРИВИЧНА ДЕЛА КОРУПЦИЈЕ

– Коментар –

Ова група кривичних дела је нова у нашем кривичном законодавству и појавила се као резултат социјалних, економских и политичких потреса који су се догодили у нашој земљи у протеклој деценији. Корупција као друштвена појава која у различитим видовима постоји у свим друштвима од њиховог настанка није, наравно, нова ни на нашим просторима. Чињеница да није била регулисана посебним законским одредбама не значи да није ни постојала, напротив у важећем Савезном и Републичком кривичном закону постоје кривична дела давања и примања мита која на један општи начин санкционишу прибављање имовинске користи од стране службених лица за вршење или невршење одређених службених радњи, као и давање такве користи како би се (или не би) издејствовала одређена службена радња.

Међутим, пораст криминала, нарочито организованог, као и растућа беда и социјално раслојавање, довели су, било до појаве корупције у новим видовима, било до тога да је корупција у појединим сферама друштвеног живота узела толиког маха да је почела да угрожава само функционисање друштвеног бића. Управо због тога је било потребно инкриминисати нове облике у којима се корупција појавила или у којима је узела маха, као и проширити круг лица која се могу појавити као учиниоци ове групе кривичних дела.

Специфичности ове групе кривичних дела су да се сва врше са умишљајем, да се врше из користољубља, које може бити лично или за другог, те да су по природи заштитног објекта различита. Свако

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

од укупно десет кривичних дела корупције има различит заштитни објекат који може бити: државна средства (буџет), одређене јавне набавке, друштвени или државни капитал, правосудни систем и систем државне управе, здравство, просвета. Управо су ово сфере у којима је корупција узела највише маха, те је стога и било потребно увођењем нове главе (XXIa) изменити важећи Кривични закон Републике Србије и санкционисати поступке који до сада нису били санкционисани у постојећим кривично-правним прописима.

Круг лица која могу бити извршиоци кривичних дела корупције је такође проширен, тако да су ту поред службених лица која су до сада потпадала под кривична дела примања мита и злоупотребе службеног положаја, потпуно нове категорије учинилаца (браниоци, пуномоћници, наставници, здравствени радници).

Кривична дела корупције се такође могу вршити у стицају са бројним другим кривичним делима, а одликују их такође и знатно строжије казне за учиниоце који изврше неки од квалификованих облика кривичног дела корупције.

Корупција у органима управе

Члан 255а

- (1) Службено лице које у вршењу послова управе искористи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши своје службене дужности и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет године.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Државна управа је део државне власти који доноси и спроводи управне акте. Управни акти су неопходни у процесу спровођења закона пошто, по правилу, општа, законска норма никада не може прецизно да одреди конкретне материјалне радње које треба да предузму било државни органи, било грађани. Значај државне управе и њеног правилног и законитог функционисања је веома велики јер се актима државне управе налаже сваком оном који обавља одређену активност коју и када ће конкретну појединачну материјалну радњу да изврши, те је зато неопходно санкционисати злоупотребу положаја службених лица која доносе управне акте.

Извршилац

Извршилац кривичног дела корупције у органима управе може бити само службено лице, у смислу члана 46. КЗ РС, које обавља послове у органима државне управе. Из квалификације овог кривичног дела и посебних својстава учиниоца произилази да се ово кривично дело не може вршити у стицају са кривичним делом злоупотребе службеног положаја из члана 242. КЗ РС.

Што се тиче осталих елемената овог кривичног дела, све оно што је везано за кривично дело корупције у правосуђу може се применити и на ово дело.

Ненаменско располагања средствима из буџета

Члан 255б

- (1) Службено лице које искористи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши своје службене дужности у поступку располагања средствима из буџета или другим средствима у државној својини и на тај начин прибави какву корист за себе или другог, казниће се затвором од једне до пет година.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
 - (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
-

Кривично дело ненаменског располагања средствима из буџета може се извршити само у поступку расподеле буџетских средстава, односно других средстава у државној својини. Буџет представља финансијски инструмент којим се предвиђају и одобравају приходи и расходи политичко-територијалних јединица за одређени временски период, најчешће годину дана. То је систематски, у бројевима изражен план прихода и расхода намењен потребама политичко-територијалних јединица који доноси скупштина (општинска, покрајинска, републичка или савезна у зависности од политичко-територијалне јединице којој је намењен). Објекат радње овог кривичног дела су буџетска средства (новац) или друга средства у државној својини (покретне или непокретне ствари на којим је носилац права својине држава, односно Република Србија, АП или општина). Под буџетским средствима подразумевају се приходи који се прикупљају у буџет применом разноврсних финансијских инструмената (порези, царине, таксе и др.), и којима се подмирују потребе државе или друге политичко-територијалне јединице. Расподела буџетских средстава представља усмеравање средстава из буџета корисницима за подмиривање тзв. административних расхода (расходи државних органа власти, војске, државне управе и судства и др.).

Радња извршења

Да би постојало ово кривично дело неопходно је да учинилац искоришћавањем службеног положаја, прекорачењем овлашћења или невршењем службене дужности у поступку расподеле буџетских средстава, или других средстава у државној својини, прибави одређену корист за себе или другог. Учинилац овог дела средства из

буџета, или друга средства која се налазе у државној својини, не усмерава њиховим корисницима на начин како је то предвиђено буџетским планом већ њима располаже на други начин и притом прибави за себе или другог одређену корист. Из овога произлази да кривично дело ненамеског располагања средствима из буџета спада у кривична дела која се врше чињењем, али и нечињењем (пропуштањем) и спада у групу комисивно-омисивних деликата. Корист коју учинилац извршењем овог дела прибавља за себе или другог може бити имовинска, што је по правилу најчешћи случај, али такође може бити и неимовинска (нпр. постизање привилегованог положаја у политичком или привредном систему).

Облик виности

Ово кривично дело може се извршити само са директним умишљајем. Учинилага мора бити свестан да радње које он предузима, или не предузима, а дужан је да их предузме с обзиром на своја овлашћења, имају за циљ постизање одређене користи за себе или другог.

Поред тога, намера за прибављањем одређене користи за себе или другог мора постојати код учиниоца кривичног дела у време његовог извршења.

Извршилац

Учинилага може бити само лице које има својство службеног лица. Које лице има својство службеног лица утврђује се у конкретном случају применом члана 46. Закона, међутим, у пракси то би најчешће било лице које има могућности да у оквиру својих надлежности утиче на расподелу средстава из буџета или других средстава у државној својини, значи функционер или друго овлашћено лице у органима државне управе, односно, политичко-територијалне јединице које доноси одређене одлуке и има могућност да утиче на њихово спровођење.

Последица

Дело је свршено када учинилац прибави одређену корист за себе или другог, односно када присвоји новац или друга средства у државној својини или стекне какву другу корист. Такође је кажњив и покушај с обзиром на запређену казну, који ће постојати уколико учинилац у поступку расподеле буџетских средстава искоришћавањем положаја, прекорачењем овлашћења или невршењем службене дужности, не усмери средства на начин како је то планом буџетске потрошње предвиђено, већ на други начин, како би прибавио какву корист за себе или другог, али очекивана корист изостане из разлога који су ван утицаја учиниоца.

Квалификовани облик

Ово дело има и своја два квалификована облика која зависе од износа прибављене имовинске користи. У случају да прибављена корист износи преко двеста хиљада динара учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година, односно уколико корист прелази износ од шесто хиљада динара,

учинилац ће се казнити затвором од најмање три године.

Корупција у јавним набавкама

Члан 255в

- (1) Службено или одговорно лице које искористи свој положај или прекорачи своје овлашћење или не врши своје дужности у поступку јавне набавке или у поступку за избор извођача радова или даваоца услуга и на тај начин прибави какву корист за себе или другог,
казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
-

Кривично дело корупције у јавним набавкама врши службено или одговорно лице које злоупотребом положаја који има у државним органима, јавним предузећима или другим правним лицима који су корисници одређених радова или услуга или приступају јавним набавкама прибави за себе или другог одређену корист. Злоупотреба положаја се манифестује у неколико видова обухваћених радњом извршења овог кривичног дела (коришћење свог службеног положаја, затим прекорачење службеног овлашћења или невршење дужности). Под јавним набавкама се подразумева прикупљање извесних роба одређених по врсти и квалитету, најчешће путем конкурса, које служе задовољењу било општег интереса или потреба, било потреба државе, односно њених органа, којима се обезбеђује њихово нормално и несметано функционисање. На пример, то могу бити набавке за потребе робних резерви, за потребе војске или полиције и сл. Када је у питању избор извођача радова или даваоца услуга, корисници радова или услуга такође морају бити државни органи односно јавна предузећа или друга правна лица која обављају делатност од општег интереса.

Облик виности

Кривично дело корупције у јавним набавкама се може извршити само са умишљајем, односно учинилац мора бити свестан да користећи свој положај у поступку јавне набавке или у поступку за избор извођача радова или даваоца услуга прибавља извесну корист за себе или другог. Корист је најчешће имовинска (новчана) али може бити и у другим видовима (нпр. стварање повлашћеног положаја на тржишту за предузећа у власништву чланова породице или других рођака или припадника исте политичке партије). Пошто је корист (имовинска или друга) битан елемент овог кривичног дела мора се утврдити и њено постојање јер уколико ње нема, а не постоје

докази да је умишљај учиниоца ишао за тим да се таква корист прибави, неће се испунити законска обележја овог, већ евентуално неког другог кривичног дела или привредног преступа. Постојање умишљаја усмереног ка стицању користи искоришћавањем свог положаја битно је утврдити и због квалификовања одређених радњи као покушаја извршења овог дела јер је, с обзиром на забрањене казне, и покушај кажњив.

Радња и време извршења дела

Радња извршења се састоји у искоришћавању свог положаја или прекорачењу овлашћења како би се стекла одређена корист, или невршење дужности са истим циљем. Које су то радње у ужем смислу потребно је утврдити у сваком конкретном случају, с обзиром на овлашћења којима службено или одговорно лице располаже, а која су предвиђена законом или општим актима предузећа.

Ово кривично дело се може извршити за време трајања поступка који се спроводи како би се обезбедиле одређене набавке за јавне потребе или како би се извршио избор извођача радова или даваоца услуга. Поступак подразумева предузимање одређених активности које су неопходне како би се дошло до реализације набавке за потребе јавних служби или других одређених корисника као и корисника услуга односно радова (утврђивање потреба за робама или услугама, јавно оглашавање или други начин прикупљања понуда, доношење одлуке о избору, начину плаћања и др.). Ово кривично дело се може извршити у било ком сегменту поступка којом приликом се може појавити стицај овог дела са неким другим кривичним делом (закључење штетног уговора из члана 140. КЗ РС, несавестан рад у привредном пословању из члана 136. КЗ РС). Радње извршења овог дела могу бити бројне с обзиром на разноврсност потупака јавних набавки или избора извођача радова или даваоца услуга. Оно се може извршити било чињењем, било пропуштањем (нечињењем), што га опредељује у групу комисивно-омисивних деликата.

Извршилац

Извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице или одговорно лице у смислу члана 46. Закона. У пракси међутим, извршилац мора имати одређени положај, односно способност да утиче на доношење одлуке о избору извођача радова, даваоца услуга или добављача за потребе јавних набавки. Службено лице или одговорно лице је на основу закона, статута или другог општег акта овлашћено да одлучује о избору између више учињених понуда, или му положај који заузима омогућава да утиче на доношење одлуке.

Квалификовани облик

Кривично дело корупције у јавним набавкама има и своје теже (квалификоване) облике који су повезани са висином прибављене имовинске користи. Казном од једне до десет година казниће се учинилац који прибави имовинску корист преко двеста хиљада динара, док у случају прибављања имовинске користи преко шесто хиљада динара као најмања мера прописана је казна од три године затвора.

Корупција у поступку приватизације

Члан 255г

- (1) Службено лице које искористи свој службени положај или прекорачи своје службено овлашћење или не врши службене дужности у поступку промене власништва друштвеног или државног капитала и на тај начин прибави какву корист за себе или другог, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

(3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Ово кривично дело има извесних сличности са кривичним делом корупције у јавним набавкама с тим што за разлику од поступка јавне набавке, код корупције у поступку приватизације заштитни објекти су друштвена и државна својина. Поступак приватизације друштвених и државних предузећа обавља се по утврђеном законском моделу (закони који регулишу услове и поступак претварања друштвене својине у друге облике својине) и који има за циљ да досадашњу друштвену својину претвори у приватну својину домаћих и страних правних и физичких лица.

Облик виности

Кривично дело корупције у поступку приватизације, као и корупције у јавним набавкама, може се извршити само са умишљајем.

Намера као елемент кривичног дела

Да би постојала кривична одговорност учиниоца његова намера мора да буде да, коришћењем (злоупотребом) службеног положаја који има у поступку промене власништва друштвеног капитала, стекне извесну корист, било за себе, било за другог. И у овом случају корист не мора бити искључиво новчана мада се у пракси управо то најчешће дешава.

Радња извршења

Радња извршења овог кривичног дела може бити различита. Као и код претходних кривичних дела из ове главе то су искоришћавање службеног положаја, прекорачење овлашћења или невршење службене дужности. Да би постојала кривична одговорност извршиоца, радње које он предузима у поступку приватизације морају

Пречишћен њекст са коменџарима антикорупцијских одредби

имати карактер злоупотребе положаја у намери стицања извесне користи, што значи да не морају све његове активности нужно бити незаконите, већ и да њиховим предузимањем учинилац или треће лице стичу извесну добит на рачун друштвеног или државног капитала. И ово кривично дело спада у групу комисивно-омисивних кривичних дела, јер се може извршити било чињењем, било нечињењем.

Последица

Пошто је имовинска или каква друга корист битан елемент овог кривичног дела њено постојање се мора утврђивати у сваком конкретном случају јер у противном нису испуњена законска облежја кривичног дела, па стога нема ни кривичне одговорности. Уколико је намера учиниоца била да се прибави каква корист за себе или другог и он је у том циљу предузео извесне радње али је корист из одређених разлога изостала постојаће покушај кривичног дела корупције у поступку приватизације који је такође кажњив.

Извршилац

Извршилац кривичног дела корупције у поступку приватизације може бити само службено лице које мора имати одређени положај у предузећу, органу државне управе или другом субјекту који узима учешће у поступку приватизације друштвеног или државног капитала. Да би постојала кривична одговорност учиниоца мора се утврдити постојање везе између положаја у ланцу одлучивања који учинилац има и прибављене користи као последице злоупотребе тог положаја.

Однос према другим кривичним делима

Ово кривично дело треба разликовати од кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 242. КЗ РС. Сличност постоји утолико што учинилац и једног и другог дела може бити службено лице у органу државне управе, установи или некој другој

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

организацији које користи свој положај ради прибављања извесне користи. Међутим, између ова два дела не може постојати стицај јер уколико неко лице има својство службеног лица на службеном положају у поступку приватизације и тај положај искористи како би себи или другом прибавио какву корист биће одговорно за кривично дело из члана 255г КЗ РС, с обзиром да кривично дело корупције у поступку приватизације има посебно обележје (приватизација друштвеног капитала) у односу на кривично дело злоупотребе службеног положаја.

Квалификовани облик

Као и код других кривичних дела корупције и код овог постоје квалификовани облици који су везани за износ прибављене имовинске користи. Уколико тај износ прелази двеста хиљада динара учинилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година, а уколико прибављена корист прелази шесто хиљада динара најмања прописана казна је три године затвора.

Корупција у правосуђу

Члан 255д

- (1) Судија, судија поротник, јавни тужилац или заменик јавног тужиоца који у вези са доношењем судске одлуке или другим поступањем у вршењу његове дужности прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Извршилац

У односу на кривична дела из чланова 255а, 255б и 255в учиниоци кривичног дела корупције у правосуђу могу бити само одређена лица. То су носиоци правосудних функција: судија, судија поротник, јавни тужилац и заменик јавног тужиоца. Ово кривично дело је специфично по томе што је саставни део бића кривичног дела одређено лично својство учиниоца које представља обележје кривичног дела објективног карактера. Поред овог обележја, битно обележје корупције у правосуђу је да је одлука коју носиоца правосудне функције доноси у границама своје надлежности, или неко друго поступање у судском поступку, условљена прибављањем извесне користи за себе или другог, као и да је то условљавање везано за поступак који води судија или тужилац и у коме доноси одлуку. Уколико би рецимо судија или тужилац прибавио корист за себе или другог условљавањем одлуке у поступку који води други судија или тужилац треба узети да нису испуњена законска обележја овог кривичног дела, па нема ни кривичне одговорности учиниоца.

Облик виности

Да би био одговоран за ово кривично дело учинилац мора поступати са умишљајем.

Његова намера мора бити да прибави извесну имовинску или другу корист за себе или другог (рецимо избор на вишу функцију) и то условљавањем одлуке у предмету у коме он поступа или неког другог поступања за које је овлашћен.

Однос према другим кривичним делима

Овде треба истаћи да поступак или одлука судије или тужиоца мора иначе бити у складу са законом, јер би у противном била испуњена обележја неког другог кривичног дела (нпр. кршење закона од стране судије из члана 243. КЗ РС). Кривично дело корупције у правосуђу треба

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

разликовати од кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 254. КЗ РС. Док су код кривичног дела злоупотребе службеног положаја радње извршења одређене као искоришћавање положаја или овлашћења, прекорачење службеног овлашћења или невршење своје службене дужности, код кривичног дела корупције у правосуђу радња извршења је условљавање или какво друго поступање које има за циљ да обезбеди одређену корист за себе или другог, а која потиче од учесника у поступку или лица која су са њима у вези. Значи не може постојати стицај (идеални или реални) ова два дела, иако се и у једном и у другом случају као учиниоци појављују службена лица. Поред тога кривично дело из члана 254. КЗ РС спада у групу комисиивно – оmissивних деликата, односно, може се извршити било чињењем било нечињењем, док је кривично дело корупције у правосуђу оmissивни деликт, односно врши се само чињењем (учинилац чини оно на шта је овлашћен и тиме прибавља неку користи за себе или другог). Када је у питању кривично дело примања мита, такође треба узети да између ова два кривична дела не може постојати стицај. И у једном и у другом случају се врши прибављање користи коришћењем положаја с тим што је у члану 255д круг учинилаца прецизиран тако да ће уколико се као учинилац појављује судија, судија поротник, јавни тужилац или заменик јавног тужиоца постојати кривично дело из члана 255д, а у свим другим случајевима када се као извршиоци појављују друга службена лица постојаће кривично дело примања мита. Услов је у сваком случају да је учинилац овлашћен да предузме службену радњу којом прибавља извесну корист, јер ако би вршио службену радњу коју не би смео вршити онда чини кривично дело из члана 254. став 1. КЗ РС.

Последица

Дело је свршено када је учинилац прибавио какву корист за себе или кога другог. Уколико је учинилац само поставио услов неком лицу да ће поступити на одређени начин или да ће донети одређену одлуку уколико му овај обезбеди извесну корист, па корист не прибави из разлога који су ван његовог утицаја, постојаће покушај кривичног дела корупције у правосуђу који је такође кажњив.

Квалификовани облик

Квалификаторна околност и за ово, као и за друга дела из ове групе кривичних дела, је прибављена имовинска корист.

Злоупотреба функције браниоца или пуномоћника

Члан 255ђ

- (1) Бранилац или пуномоћник који, у намери да утиче на исход поступка пред судом или другим државним органом, обећа или прибави какву корист вештаку, сведоку или другом лицу да би оно утицало на исход поступка,
казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако бранилац или пуномоћник извршењем дела из става 1. овог члана прибави имовинску корист у износу преко двеста хиљада динара,
казниће се затвором од једне до десет година.
- (3) Ако бранилац или пуномоћник извршењем дела из става 1. овог члана прибави имовинску корист у износу преко шесто хиљада динара,
казниће се затвором најмање три године.

Извршилац

Извршилац овог кривичног дела може бити само бранилац или пуномоћник. Као и код кривичног дела корупције у правосуђу, карактеристика овог кривичног дела је одређено лично својство учиниоца које представља саставни елемент бића кривичног дела. Под браниоцем, односно пуномоћником, се подразумевају лица у смислу члана 67. ЗКП, односно члана 90. ЗПП. Да би неко лице имало својство браниоца, односно пуномоћника, непходно је да у предмету у коме поступа постоји уредно пуномоћје за заступање које је дато на законом прописан начин, односно да је неком лицу

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

постављен бранилац применом члана 70. ЗКП. Ако у моменту извршења дела није постојало уредно пуномоћје за заступање потребно је да је властодавац одобрио предузете радње пуномоћнику. У противном, ако нема одобрења, односно пуномоћја, суд неће предузете радње узети у обзир. Практичне последице овакве ситуације се огледају у томе што предлагање сведока или вештака од стране лица које нема пуномоћје за заступање суд неће прихватити или ће решењем опозвати извођење такве процесне радње (саслушавање сведока или вештачење одређених правно релевантних чињеница), тако да оне неће имати утицај на исход судског поступка. Због тога ни учинилац нема својство пуномоћника, па чак и уколико је обећао или прибавио какву корист сведоку или вештаку, неће постојати ово кривично дело с обзиром да су радње лица којима је учинилац прибавио какву корист стављене ван снаге те стога нису могле имати утицај на исход поступка.

У односу на друга кривична дела корупције где учинилац прибавља извесну корист за себе или другог, код овог кривичног дела учинилац корист прибавља вештаку, сведоку или каквом другом лицу од кога зависи исход поступања суда у одређеној правној ствари. Подразумева се да утицај наведених лица на поступање суда мора да постоји у поступку у коме се учинилац појављује као заступник. У крајњој линији учинилац, исходовањем повољне одлуке, прибавља корист за странку коју заступа. Висину те користи је потребно утврдити у сваком конкретном случају с обзиром да од висине користи коју је учинилац прибавио за странку зависи да ли ће радње извршења бити квалификоване као основни или тежи облик овог кривичног дела.

Облик виности

Облик виности који је потребан за извршење овог кривичног дела је умишљај. Учинилац мора да има намеру да прибављањем користи сведоку или вештаку утиче на исход судског поступка који је иначе неизвестан.

Време и последица

Ово се кривично дело може извршити током трајања судског поступка све до његовог правоснажног окончања, а у поступку по ванредним правним лековима само уколико лица којима се корист прибавља на било који начин могу да утичу на исход таквог поступка. Дело је свршено када је обећавањем или прибављањем користи лицу које је у могућности да утиче на поступање суда исход судског поступка обезбеђен у корист странке коју учинилац заступа. Под исходом поступка треба подразумевати пресуду или решење којима се мериторно решава одређена правна ствар или се поступак обуставља у корист странке коју учинилац заступа.

Радња извршења

Кривично дело злоупотребе функције браниоца или пуномоћника се може извршити само чињењем (омисивни деликт). Радње извршења овог кривичног дела су обећавање или прибављање користи сведоцима, вештацима или другим лицима која могу бити од утицаја на исход судског поступка. Ако наведена лица немају могућности да утичу на поступање суда у правној ствари у којој се учинилац појављује као заступник постојаће неподобан покушај. Битно је истаћи да заступник предузима радње извршења овог дела како би обезбедио повољан исход судског поступка за своју странку. Уколико учинилац обећа или прибави какву корист за неко од наведених лица, а судски поступак се не оконча у корист странке коју заступа, постојаће покушај овог дела који је кажњив с обзиром на запрећену казну. Шта представља повољан исход судског поступка суд мора утврдити у сваком конкретном случају.

Квалификовани облик

Квалификовани облици овог кривичног дела постојаће ако је за странку коју учинилац заступа прибављена имовинска корист од преко двеста хиљада динара, у ком случају ће се учинилац казнити

казном затвора од једне до десет година, односно у износу од преко шесто хиљада динара, у ком случају је забрањена казна затвора најмање три године.

Корупција у здравству

Члан 255е

- (1) Здравствени радник у установи здравствене заштите чији је оснивач Република Србија који услови пружање здравствене услуге или искористи свој положај у установи да би пружио приватне здравствене услуге и на тај начин прибави какву корист за себе или другог, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.
- (4) Казнама прописаним у ст. 1, 2, и 3. овог члана казниће се и здравствени радник у установи здравствене заштите чији је оснивач Република Србија који у вези са пружањем здравствене услуге прибави какву корист за себе или другог.

Извршилац

Кривично дело корупције у здравству може извршити само здравствени радник (лекар, лаборант, медицински техничар, протетичар и друго медицинско особље), тако да и ово кривично дело спада у групу кривичних дела где се одређене лична својства узимају као обележје кривичног дела. Поред својства здравственог радника, учинилац мора бити запослен у здравственој установи чији је оснивач Република Србија.

Радња извршења

Кривично дело корупције у здравству се може извршити само чињењем (омисивни деликт) при чему су радње извршења овог кривичног дела алтернативно одређене, и оне могу бити или условљавање пружања здравствених услуга каквом користи за себе или другог, или искоришћавање положаја који учинилац има у одређеној здравственој установи чији је оснивач Република Србија за вршење приватних здравствених услуга. Учинилац који искористи свој положај у одређеној здравственој установи за вршење приватних здравствених услуга не мора те услуге и вршити у самој установи чији је оснивач Република. Ово ће кривично дело постојати и у случају ако учинилац саме здравствене услуге обавља у приватној здравственој установи а пацијенте је у ту приватну установу упутио коришћењем положаја који има у државној здравственој установи. Ставом 4. проширена је кривична одговорност и на здравствене раднике који у вези да пружањем здравствене заштите прибаве за себе или другог какву корист. Које радње су у вези са пружањем здравствене заштите утврђује се у конкретном случају, али треба узети да су то оне радње којима се омогућује остваривање правремене и потпуне здравствене заштите, а не спадају у лечење пацијента у ужем смислу (нпр. издавање упута за лечење у специјализованим установама здравствене заштите).

Облик виности

Да би учинилац био одговоран за кривично дело корупције у здравству потребно је да поступа са умишљајем. Његова намера мора да буде да условљавањем вршења одређене здравствене услуге прибави какву корист за себе или другог, или да, коришћењем положаја који има у установи чији је оснивач Република, пружа приватне здравствене услуге и тиме стиче одређену корист за себе или другог (нпр. власника приватне клинике код кога ради хонорарно).

Последица

Дело је свршено када је учинилац за пружену здравствену услугу примио какву корист или је ту корист примио други, или када је пружио какву приватну здравствену услугу коришћењем положаја који има у здравственој установи чији је оснивач Република и тиме прибавио какву корист за себе или другог. Покушај, који је кажњив, ће постојати ако учинилац услови пружање здравствене услуге каквом користи, али ту корист не добије, или када коришћењем положаја који има у државној здравственој установи пацијента упути на пружање својих приватних здравствених услуга да би на тај начин обезбедио какву корист, па такву корист не добије.

Однос према другим кривичним делима

Постоји могућност да кривично дело корупције у здравству буде извршено у стицају за кривичним делима несавесног лечења болесника из члана 126, непотребног лечења из члана 126а, и неуказивања лекарске помоћи из члана 127. КЗ РС. Да би постојао стицај између кривичног дела корупције у здравству из члана 255е и кривичног дела неуказивања лекарске помоћи потребно је да учинилац најпре услови пружање лекарске помоћи лицу коме је та помоћ потребна одређеном накнадом, па уколико не добије тражену накнаду, одбије даље пружање лекарске помоћи том лицу. На описан начин учинилац би извршио кривично дело неуказивања лекарске помоћи из члана 127. у стицају са кривичним делом корупције у здравству у покушају из члана 255е КЗ РС у вези члана 19. КЗ СРЈ.

Квалификовани облик

Као и код осталих кривичних дела из ове групе, квалификовани облик овог дела постоји ако је његовим извршењем прибављена имовинска корист у износу од преко двеста, односно шесто хиљада динара, у ком случају је забрањена казна затвора од једне до десет година, односно намање три године.

Корупција у просвети

Члан 255ж

- (1) Наставник или друго лице у образовној установи које при оцењивању успеха ученика или студената злоупотреби свој положај и на тај начин прибави какву корист за себе или другога, казниће се затвором од једне до пет година.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и друго лице у образовној установи које утиче на наставнике или друго лице при оцењивању ученика или студената и тиме прибави какву корист за себе или другога.
- (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
- (4) Ако је извршењем дела из ст. 1. и 2. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором најмање три године.

Извршилац

Учинилац кривичног дела корупције у просвети може бити наставник или друго лице које се бави оцењивањем успеха ученика или студената (асистент на факултету или вишој школи или друго особље које изводи наставу и оцењује успех студената или ученика у тој настави). Да би постојало ово кривично дело (основни облик) потребно је утврдити да ли учинилац има својство наставника или другог лица које оцењује успех ученика или студената, односно да ли је овлашћен да оцењује успех у предмету за који је дао оцену. Уколико би учинилац условио давање оцене прибављањем какве користи од ученика или студента, па по прибављеној користи дао оцену из предмета који није овлашћен да оцењује, тако да таква оцена не би имала утицај на успех ученика или студента, постојало би кривично дело преваре из члана 171. КЗ РС, а не кривично дело корупције у просвети (на пример, асистент на факултету

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

условљавањем оцене из предмета на коме води вежбе прибави од студената извесну суму новца и да оцене за које устврди да ће им омогућити упис наредне године, међутим, он по закону и статуту факултета није овлашћен да оцењује успех студената већ професор, тако да ни оцене које је он дао не могу студентима да донесу жељени успех). Поред наставника и других лица која оцењују успех ученика или студената ставом 2. је проширена одговорност и на друга лица која су запослена у образовној уставнови, а не баве се наставном делатношћу. То су најчешће лица која су запослена као административно особље, али могу бити и други извршиоци који имају могућност да утичу на наставно особље.

Облик виности

Ово кривично дело се може извршити само са умишљајем, јер намера наставника или другог лица које се бави оцењивањем ученика мора бити прибављање одређене користи за себе или друго лице условљавањем оцене.

Радња извршења

Радња извршења дела је злоупотреба положаја који извршилац има у наставном процесу како би остварио извесне користи за себе или другог. Злоупотреба се најчешће састоји у условљавању од стране наставног особља ученика или студента како би га оценио одређеном оценом. Из овога произлази да ово кривично дело спада у групу кривичних дела која се могу извршити само чињењем. Треба нагласити да се злоупотреба односи на давање оцене у предмету који учинилац оцењује, јер ако се условљавање односи на оцену у предмету који оцењује друго лице, постојаће кривично дело противзаконитог посредовања из члана 253. КЗ РС. Ставом 2. овог члана радња извршења је одређена и у односу на друга лица, а састоји се у утицају, односно посебном виду деловања извршиоца на оног ко врши оцењивање како би се постигла одређена корист. Утицај се може манифестовати у различитим видовима, али најчешће је то

коришћење познанстава и пријатељских односа како би се постигла конкретна материјална добит. У том смислу радња извршења има одређених сличности са кривичним делом противзаконитог посредовања, с тим што је у овом случају извршилац лице које је запослено у образовној установи. Утолико је ово кривично дело посебно с обзиром на одређена лична својства учиниоца.

Последица

Дело је свршено када је учинилац прибавио какву корист за себе или другог. Покушај кривичног дела корупције у просвети, који је такође кажњив, ће постојати у случају да учинилац, као накнаду за жељену оцену ученику или студенту из предмета који оцењује, злоупотреби свој наставнички положај или врши утицај на наставника, како би себи или другоме обезбедио извесну корист, па ту корист не прибави из разлога који су ван његовог умишљаја. Корист је најчешће имовинска (новчана), али може бити и нека друга, међутим, потребно је увек утврдити њено постојање и износ с обзиром да је она саставни елемент бића кривичног дела.

Квалификовани облик

Квалификовани облици кривичног дела корупције у просвети постојаће уколико је прибављена имовинска корист већа од двеста, односно шесто хиљада динара, у ком случају је запрећена казна затвора од једне до десет година, односно најмање три године.

Уговарање исхода такмичења

Члан 255з

- (1) Ко уговори исход спортског или другог такмичења и на тај начин прибави какву корист за себе или другог, казниће се затвором до три године.

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- (2) Ако је извршењем дела из става 1. прибављена имовинска корист у износу преко двеста хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.
 - (3) Ако је извршењем дела из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу преко шесто хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од једне до десет година.
-

Извршилац

Извршилац овог кривичног дела може бити свако лице. То може бити не само лице (или лица) која су запослена у спортским друштвима која учествују у такмичењу чији се резултат уговара или другим организацијама које се баве организацијом такмичења, већ и сва друга лица која се за рачун тих друштава баве уговарањем исхода такмичења. Такмичења могу бити различита (спортска, музичка, научна), али заједничка карактеристика свих лица која могу бити извршиоци овог дела је да су они на неки начин повезани са такмичењем, и да могу да утичу на његов исход.

Облик виности

Као и друга кривична дела из ове групе, и ово дело се може извршити само са умишљајем. Намера учиниоца је прибављање користи за себе или другог, и то на тај начин што се врши уговарање исхода такмичења. Радња извршења је уговарање, под којим треба разумети договор учиниоца о резултату са учесницима такмичења, односно њиховим представницима. Како се приликом уговарања појављује више лица, онда се сва она појављују као саизвршиоци, тако да је саизвршилаштво једини могући начин извршења овог кривичног дела.

Радња извршења

И ово кривично дело се може извршити само чињењем, при чему сви саизвршиоци заједнички делују (договарају се око исхода такмичења) како би постигли жељени циљ: прибављање одређене

користи, која је најчешће новчана, али може бити и неновчана (бољи пласман на табели, спречавање испадања из лиге, добијање награде, или пласман у виши ранг такмичења и др.).

Последица

Покушај овог кривичног дела ће постојати ако учиниоци постигну договор око исхода такмичења, али изостане очекивана корист, у ком случају је покушај кажњив ако је очекивана имовинска корист преко двеста хиљада динара.

Квалификовани облик

Уколико је прибављена имовинска корист већа од двеста хиљада динара, постојаће квалификовани облик овог кривичног дела и учинилац ће се казнити казном затвора од шест месеци до пет година. За прибављену имовинску корист већу од шесто хиљада динара учинилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

РЕГИСТАР ПОЈМОВА

А

Алкохолна пића

- служење малолетним лицима, 132

Б

Бексџиво

- лица лишеног слободе, 210
- омогућавање лицу лишеног слободе, 211

Биље

- преношење заразних болести, 157

Блуд

- омогућавање вршења, 111
- принуда на противприродни, 104
- противприродни, 110
- противприродни злоупотребом положаја, 107
- противприродни над немоћним лицем, 105

- противприродни са лицем које није навршило четрнаест година, 106

Блудне радње, 108

Болесџи

- епидемија опасне заразне, 123/1 и 123/2
- запослење лица оболелих од заразне, 125
- преношење заразне, 122
- преношење нарочито опасне, 122а
- преношење заразних код животиња, биља и дрвећа, 157
- преношење полне, 124

Брак

- закључење ништавог, 113
- лажно обећање, 109
- омогућавање закључења недозвољеног, 114
- принуда на закључење, 113а

Бране

- оштећење, 191

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Брачна заједница

- један од услова за постојања дела, 103/1, 104/1 и 105/1

Брачни друг

- гоњење по приватној тужби, 101/3
- разлог за некажњавање, 202/3, 203/3 и 204/5

В

Ванбрачна заједница

- са малолетним лицем, 115

Васийишне мере

- врсте, 12
- давање података о изреченим, 43
- дејство казне на, 41
- избор, 32
- измена одлуке, 33
- изрицање за дела у стицају, 36
- обустава извршења, 33
- појачан надзор у другој породици, 19
- појачан надзор од органа старатељства, 21
- појачан надзор од стране родитеља или стараоца, 17
- поновно одлучивање о изреченој, 35
- престанак услед изрицања казне малолетничког затвора, 39

- трајање ако је изречена пунолетном лицу, 40
- укор, 13
- упућивање у васпитно-поправни дом, 27
- упућивање у васпитну установу, 25
- упућивање у дисциплински центар за малолетнике, 15
- упућивање у специјалну установу, 30

Верски обреди

- ометање, 240

Весџи

- лажне, ширење, 218

Вейеринарска помоћ

- несавесно пружање, 156

Вейеринарско уверење

- издавање и употреба неистинитог, 236

Вода

- загађивање, 158

Вода за њиће

- загађивање, 131

Возило

- одузимање, 174

Враћање радника на рад

- неизвршење одлуке, 91

Г

Гласање

- повреда права, 80

- повреда слободе
опредељења, 81
- уништење докумената, 85

Гоњење

- за кривична дела против
части и угледа, 101
- у случају када је учинилац
у блиском односу са
оштећеним, 185

Грађевински радови

- непрописно и неправилно
извођење, 190

Гроб

- повреда, 241

Д

Давање

- лажног исказа, 206
- мита, 255
- података о изреченим
васпитним мерама, 43

Двобрачносћ, 112

Дејство

- васпитних мера и казне
малолетничког затвора, 42
- казне на васпитне мере, 41

Дисциплинске мере

- укор, 13
- упућивање у дисциплински
центар за малолетнике, 15

Дисциплински центар за малолетнике

- упућивање, 15

Договор

- за извршење кривичног
дела, 226

Дреће

- преношење заразних
болести, 157

Е

Експлозивни материјал

- непрописна предаја
саобраћају, 200

Епидемија

- непоступање по
здравственим прописима, 123

Ж

Живошине

- преношење заразних
болести, 157

Живошне намирнице

- несавесно вршење
прегледа, 130

З

Заводске мере

- упућивање у васпитно-
поправни дом, 27
- упућивање у васпитну
установу, 25
- упућивање у специјалну
установу, 30

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Завођење, 109

Загађивање

- воде за пиће, 131
- животне средине, 133
- сточне хране или воде, 158

Заједница

- ванбрачна са малолетним лицем, 115

Закључење

- ништавог брака, 113
- штетног уговора, 140

Закон

- кршење од стране судије, 243

Запаљиви материјал

- непрописна предаја саобраћају, 200

Запослење

- лица оболелих од заразних болести, 125

Запуштање

- малолетног лица, 118

Заразне болести – в. Болести

Засади

- уништење употребом шкодљиве материје, 159

Зашишћена на раду

- непредузимање мера, 90

Зашишћени надзор

- обавезе, 4
- уз одређивање уз условну осуду, 3
- последице неизвршења обавеза, 5

– спровођење, 4а

Зашишћени уређаји на раду

– оштећење, 189

Здравство

– корупција, 255е

Здравствени пројиси

– непоступање за време епидемије, 123

Земљиште

– противправно заузимање земљишта са посебном наменом, 142

Злостава у служби, 66

Злоствлање малолетног лица, 118

Злоупотреба

- знакова за помоћ или за опасност, 231
- овлашћења у привреди, 139
- поверења, 179
- положаја у органу управљања, 86ц
- права гласања, 82
- права на штрајк, 86е
- права из социјалног осигурања, 88
- службеног положаја, 242
- функције браниоца или пуномоћника, 255ђ

Злочиначко удруживање, 227

Знак за опасност

– злоупотреба, 231

Знак за помоћ

– злоупотреба, 231

Знаци за вредности, 46/7

– прављење и употреба
лажних, 144

Значење израза у овом закону, 46

И

Изазивање

– опште опасности, 187

Избор

– васпитне мере, 32

Избори

– повреда права
кандидовања, 79а
– уништење докумената, 85

Извршење

– казне малолетничког
затвора, 38
– обустава васпитне мере, 33

Издавање

– неистинитог лекарског или
ветеринарског уверења,
236
– пословне тајне, 141

Излагање

– опасности, 57
– порузи народа и
народности Југославије, 100

Измена

– одлуке о васпитним
мерама, 33

Изношење

– личних и породичних
прилика, 94

Изнуда, 180

Измуђивање

– исказа, 65

Израђивање

– оружја и средстава
намењених за извршење
кривичног дела, 228

Изрицање

– васпитне мере за кривична
дела у стицају, 36
– појачаног надзора од
стране органа
старатељства, 21
– појачаног надзора од
стране родитеља или
стараоца, 17
– појачаног надзора у другој
породици, 19
– судске опомене за
одређена кривична дела, 97
– укора, 13
– упуђивања у васпитну
установу, 25
– упуђивања у васпитно-
поправни дом, 27
– упуђивања у дисциплински
центар за малолетнике, 15
– упуђивања у специјалну
установу, 30

Имовинска користи

– уговарање несразмерне, 182

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Исказ

- давање лажног, 206
- изнуђивање, 65

Исплаћа

- противзаконита, 246

Исправа, 46/6

- посебни случајеви
фалсификовања, 234
- фалсификовање, 233
- фалсификовање службене, 248

Ј

Јавне набавке, 255в

Јавни саобраћај

- несавесно вршење надзора, 199
- тешка дела против безбедности, 201
- угрожавање, 195

Јавни скупи

- спречавање или ометање, 76

Јавни уређаји

- оштећење, 188

Језик

- повреда равноправности употребе, 61

К

Казна

- дејство васпитних мера и малолетничког затвора, 42

- дејство на васпитне мере, 41
- извршење малолетничког затвора, 38
- одмеравање малолетничког затвора, 37
- престанак васпитне мере услед изрицања малолетничког затвора, 39
- сврха извршења, 6

Клеветиа, 92

Корупција

- ненаменско располагање средствима из буџета, 255б
- у јавним набавкама, 255в
- у поступку приватизације, 255г
- у правосуђу, 255д
- у органима управе, 255а
- функције браниоца или пуномоћника, 255ђ
- у здравству, 255е
- у просвети, 255ж
- уговарање исхода спортског такмичења, 255з

Крађа, 165

- разбојничка, 167
- ситно дело, 173
- тешка, 166
- шумска, 161

Кривично дело

- договор за извршење, 226
- израђивање и набављање оружја и средстава намењених за извршење, 228

- изрицање судске опомене за одређена, 97
- некажњавање, 96
- непријављивање, 203
- непријављивање припремања, 202
- омаловажавање пребацавањем, 95
- помоћ учиниоцу после извршења, 204
- против части и угледа (гоњење), 101

Кривично законодавство Републике Србије

- на кога се примењује, 2
- појам, 1

Кршење

- закона од стране судије, 243
- породичних обавеза, 120

Куйци

- обмањивање, 146

Л

Лажан исказ

- давање, 206

Лажне вести

- ширење, 218

Лажно

- стечај, 137а
- представљање, 224
- пријављивање, 205

Лака телесна повреда, 54

Лечење

- несавесно, 126а

Лекарска помоћ

- неуказивање, 127

Лекарско уверење

- издавање и употреба неистинитог, 236

Лица лишена слободе

- бекство, 210
- непредузимање мера за спречавање сексуалне злоупотребе, 244а
- омогућавање бекства, 211
- побуна, 209
- противзаконито ослобођење, 244

Лице које није навршило четрнаест година

- обљуба или противприродни блуд, 106

Личне прилике

- изношење, 94

Лишење слободе

- противправно, 63

Лов

- незаконит, 162

М

Малолетници

- врсте васпитних мера, 12
- које се одредбе примењују према њима, 11

- примена мера безбедности,
44
- Малолетнички зајвор*
- дејство, 42
 - извршење, 38
 - одмеравање, 37
 - престанак васпитне мере,
39
- Малолетно лице*
- ванбрачна заједница, 115
 - запуштање и злостављање,
118
 - одузимање, 116
 - служење алкохолних пића,
132
- Мера безбедности*
- примена према малолетницима, 44
- Мерење*
- неисправно, 153
- Мере појачаног надзора,*
- од стране органа старатељства, 21
 - од стране родитеља или староца, 17
 - у другој породици, 19
- Мишћо*
- давање, 255
 - примање, 254
- Мошорно возило, 46/10*
- Н**
- Набављање*
- оружја и средстава намењених за извршење кривичних дела, 228
 - средстава за фалсификовање, 145
- Навођење*
- на оверавање неистинитог садржаја, 235
 - на самоубиство, 51
- Надзор*
- несавесно вршење над јавним саобраћајем, 199
- Надријашекарство, 128а*
- Надрилекарство, 128*
- Надријисарство, 237*
- Намирнице*
- несавесно вршење прегледа, 130
- Наилаја*
- противзаконита, 246
- Најушћање*
- немоћног лица, 58
- Народи и народности Југославије*
- излагање порузи, 100
- Нарушавање*
- неповредивости стана, 68
 - пословног угледа и кредитне способности, 139б

Насилничко понашање, 220

Недавање издржавања, 119

Недозвољен

– прекид трудноће, 52

Недозвољена

– производња, 148

– трговина, 147

Недозвољени брак

– омогућавање закључења,
114

Незаконити

– лов, 162

– риболов, 163

Неисправно мерење, 153

Некажњавање

– за одређена кривична дела,
96

Немоћно лице

– обљуба, 105

Неовлашћено

– извођење археолошких
радова, 240а

– коришћење ауторског
права, 183а

– објављивање туђег списка,
портрета, фотографије,
филма или фонограма, 71а

– откривање тајне, 73

– прислушкивање и тонско
снимање, 70

– фотографисање, 71

Неосновано

– добијање и коришћење
кредита, 139а

Неошклањање

– опасности, 193

Неошћување

– по здравственим
прописима за време
епидемије, 123

Неправилно извођење

грађевинских радова, 190

Неопредузимање

– мера заштите на раду, 90

– мера за спречавања
сексуалне злоупотребе
лица лишених слободе, 244а

Непријављивање

– кривичног дела или
учиниоца, 203

– припремање кривичног
дела, 202

Нејројисно

– извођење грађевинских
радова, 190

Нејружање

– помоћи, 59

– помоћи лицу повређеном у
саобраћајној несрећи, 198

Несавесно

– вршење надзора над јавним
саобраћајем, 199

– вршење прегледа
животних намирница, 130

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- лечење болесника, 126
 - пружање ветеринарске помоћи, 156
 - Несавесџан рад*
 - у привредном пословању, 136
 - у служби, 245
 - Несјречавање нерета*
 - на спортском такмичењу или другом јавном скупу, 230а
 - Неуказивање*
 - лекарске помоћи, 127
- О**
- Обавеза*
 - кршење породичних, 120
 - последице неизвршења уз заштитни надзор, 5
 - уз заштитни надзор одређен уз условну осуду, 4
 - уз појачан надзор, 23
 - Објављивање*
 - судске пресуде, 102
 - Обљуба*
 - злоупотребом положаја, 107
 - над немоћним лицем, 105
 - принуда на обљубу, 104
 - са лицем које није навршило четрнаест година, 106
 - Обмањивање куџаца, 146*
 - Обусџава*
 - вршења права за време боравка у васпитно-поправном дому или малолетничком затвору, 42
 - вршења права за време издржавања казне, 8
 - извршење одлуке о васпитним мерама, 33
 - Одавање службене џајне, 249*
 - Одговорно лице*
 - појам, 46
 - Одузимање*
 - возила, 174
 - малолетног лица, 116
 - службеног печата или службених списа, 223
 - туђе ствари, 175
 - Омаловажавање пребацивањем за кривично дело, 95*
 - Омеџање*
 - верских обреда, 240
 - јавног скупа, 76
 - Омогуђавање*
 - бекства лица лишеног слободе, 211
 - вршења блуда, 111
 - закључења недозвољеног брака, 114
 - Оџасна радња*
 - угрожавање саобраћаја, 197
 - Оџасно средсџиво*
 - угрожавање саобраћаја, 197
 - Оџасности*
 - злоупотреба знака, 231

- изазивање опште, 187
- излагање, 57
- неотклањање, 193
- уништење, оштећење или уклањање знакова којима се упозорава на опасност, 192

Опшћа ојасност

- изазивање, 187

Оруђе

- угрожавање при тучи или свађи, 56

Оружје

- израђивање и набављање намењеног за извршење кривичних дела, 228

Ошмица, 64

Ошћивање средстава за фалсификовање, 145

Ошћење

- брана, 191
- заштитних уређаја на раду, 189
- знакова којима се упозорава на опасност, 192
- јавних уређаја 188
- поверилаца, 138
- стамбених и пословних зграда и просторија, 143
- туђе ствари, 176
- туђих права, 183

П

Писма

- повреда тајности, 72

Писмо

- повреда равноправности употребе, 61

Побуна лица лишених слободе, 209

Поверење

- злоупотреба, 179

Повериоци

- оштећење, 138

Повреда

- гроба, 241
- лака телесна, 54
- права гласања, 80
- права за време привремене незапослености, 89
- права из радног односа, 86
- права из социјалног осигурања, 87
- права на подношење правног средства, 74
- права кандидовања на избору, 79а
- права на управљање, 86б
- права на штрајк, 86д
- равноправности грађана, 60
- равноправности употребе језика и писма, 61
- слободе кретања и настањивања, 76а

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- слободе опредељења при гласању, 81
 - службеног печата или знака, 222
 - тајности гласања, 83
 - тајности писама или других пошиљки, 72
 - тајности поступка, 208
 - тешка телесна, 53
 - угледа других република, 98
 - угледа Републике Србије, 98
 - управљања, 86а
- Подвођење, 111*
- Позивање на оштор, 216*
- Појачан надзор*
- од стране родитеља или стараоца, 17
 - орган старатељства, 21
 - посебне обавезе уз надзор, 23
 - у другој породици, 19
- Покрејина сивар*
- појам, 46/8
- Полна болесѝ, в. Болесѝ*
- Помагање*
- у самоубиству, 51
- Помоћ*
- злоупотреба знака за помоћ, 231
 - непружање, 59
 - непружање лицу повређеном у саобраћајној несрећи, 198
 - несавесно пружање ветеринарске помоћи, 156
 - неуказивање лекарске, 127
 - учиниоцу после извршења кривичног дела, 204
- Понашање*
- насилничко, 220
- Поновно одлучивање*
- о васпитним мерама, 35
- Пореска ушјаја, 154*
- Породичне обавезе*
- кршење, 120
- Породичне љриликe*
- изношење, 94
- Породично сѝање*
- промена, 117
- Посебне обавезе уз појачан надзор, 23*
- Последице неизвршења обавеза уз зашѝиѝни надзор одређен уз условну осуду, 5*
- Пословна зграда и љросѝорија*
- оштећење, 143
- Пословна ѝајана*
- издавање и неовлашћено прибављање, 141
- Послуга, 252*
- Посѝууѝак*
- повреда тајности, 208
- Пошиљке*
- повреда тајности, 72

Прављење

- лажних знакова за вредност или хартије од вредности, 144
- средстава за фалсификовање, 145

Правно средство

- повреда права на подношење, 74

Право

- гласања, злоупотреба, 82
- за време привремене незапослености, повреда, 89
- из социјалног осигурања, злоупотреба, 88
- из социјалног осигурања, повреда, 87
- на управљање, 86б
- обустава вршења права за време издржавања казне, 8
- оштећење туђих, 183
- управљања, 86а

Правосуђе

- корупција, 255д

Превара, 171

- ситно дело, 173
- у служби, 247

Представљање

- лажно, 224

Прекид трудноће

- недозвољен, 52

Преношење

- заразних болести, 122

- полне болести, 124

Претресање

- противзаконито, 69

Привремена незајосленост

- повреда права, 89

Пријављивање

- лажно, 205

Прикривање, 184

- архивске грађе, 184а
- културних добара, 184б

Примање мита, 254

Принуда, 62

- над немоћним лицем, 105
- на закључење брака, 113а
- на обљубу или противприродни блуд, 104

Приватизација

- корупција, 255г

Производња

- недозвољена, 148
- шкодљивих животних производа, 129
- штетних средстава за лечење стоке, 155

Промена породичног стања, 117

Промет

- шкодљивих животних производа, 129

Проневера, 251

Просвета

- корупција, 255

Проштивзаконитија најлаија и ислаија, 246

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Прошивзаконићо

- омогућавање вршења одређених послова, 212
- ослобођење лица лишеног слободе, 244
- посредовање, 253
- претресање, 69

Прошививрано

- заузимање земљишта са посебном наменом, 142
- лишење слободе, 63
- присвајање ствари приликом вршења претреса или спровођења извршења, 250

Прошививриродни блуд, в. Блуд

Проузроковање

- лажног стечаја, 137а
- стечаја, 137

Пусйошење шума, 160

Р

Равноивраноси грађана

- повреда, 60

Разбојничка крађа, 167

- тешки случајеви, 169

Разбојнишииво, 168

- тешки случајеви, 169

Резултати избора и гласања

- фалсификовање, 84

Реиублика Србија

- извори кривичног законодавства, 1
- повреда угледа, 98
- примена кривичног законодавства, 2

Референдум, 46/5

Риболов

- незаконит, 163

Родоскрвњење, 121

С

Самовлашће, 225

Самоубиство

- навођење и помагање, 51

Саобраћај

- непрописна предаја експлозивног или запаљивог материјала, 200
- тешка дела против безбедности јавног саобраћаја, 201
- угрожавање јавног, 195
- угрожавање опасном радњом или средством, 197

Саобраћајна несрећа

- непружање помоћи повређеном лицу, 198

Сигурноси

- тешка дела против опште сигурности, 194
- угрожавање, 67

Сила, 46/9

Силоване, 103

*Сийно дело крађе, утајае или
проневере, 173*

Скидање

- службеног печата или
знака, 222

Скуйина

- учествовање у њој када
изврши насиље, 230
- учествовање у њој када
спречава службено лице у
вршењу службене радње, 215

Службена дужности

- спречавање службеног
лица у њеном вршењу, 213

Службена исправа

- фалсификовање, 248

Службена прајна

- одавање, 249

Службени знак

- скидање или повреда, 222

Службени печат

- одузимање или уништење,
223
- скидање или повреда, 222

Службени положај

- злоупотреба, 242

Службени списи

- одузимање или уништење,
223

Службено лице, 46/1

- непредузимање мера за
спречавање сексуалне
злоупотребе лица лишених
слободе, 244а
- спречавање у вршењу
службене дужности, 213
- корупција у органима
управе, 255а

*Служење алкохолних пића
малолетним лицима, 132*

Социјално осигурање

- злоупотреба права, 88
- повреда права, 87

Спречавање

- доказивања, 207
- јавног скупа, 76
- службеног лица у вршењу
службене дужности, 213
- штампања и растурања
штампаних ствари и
емитовања радио и
телевизијског програма, 75

Средства за фалсификовање

- прављење, набављање и
отуђивање, 145

*Средства намењена за
извршење кривичних дела*

- израђивање или
набављање, 228

Сродство

- гоњење по приватној
тужби, 185

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- Сшаваљање у промети*
– шкодљивих производа, 129
- Сшан*
– нарушавање неповредивости, 68
- Сшечај*
– проузроковање, 137
– проузроковање лажног стечаја, 137а
- Сшницај*
– изрицање васпитне мере, 36
- Сшока*
– производња штетних средстава за њено лечење, 155
- Сшочна храна*
– загађивање, 158
- Сшвар*
– одузимање туђе, 175
– оштећење туђе, 176
– противправно присвајање приликом вршења претреса или спровођења извршења, 250
- Судија*
– кршење закона, 243
- Судска ошомена*
– изрицање за одређена кривична дела, 97
- Т**
- Тајна*
– издавање и неовлашћено прибављање пословне, 141
- неовлашћено откривање, 73
– службена, одавање, 249
- Тајносш гласања*
– повреда, 83
- Тајносш шисма*
– повреда, 72
- Тајносш шошшљки*
– повреда, 72
- Телесна шовреда*
– лака, 54
– тешка, 53
- Тешка дела*
– против безбедности јавног саобраћаја, 201
– против здравља људи, 135
– против опште сигурности, 194
- Тешка крађа*, 166
- Тешка штелесна шовреда*, 53
- Тешки случајеви разбојничке крађе и разбојнишшва*, 169
- Тонско снимање*
– неовлашћено, 70
- Трговина*
– недозвољена, 147
- Трудноћа*
– недозвољен прекид, 52
- Туђа шрава*
– оштећење, 183
- Туђа сшвар*
– одузимање, 175
– оштећење, 176

Туча

- учествовање, 55

У

Убиство, 47

- детета при порођају, 50
- из нехата, 49
- на мах, 48

Уверење

- издавање и употреба неистинитог лекарског или ветеринарског, 236

Уврета, 93

Уговор

- закључење штетног, 140

Уговарање

- несразмерне имовинске користи, 182
- исхода такмичења, 255з

Угрожавање

- јавног саобраћаја, 195
- јавног саобраћаја опасном радњом или средством, 197
- опасним оруђем при тучи или свађи, 56
- сигурности уопште, 67

Удруживање

- злочиначко, 227

Уклањање знакова којима се упозорава на опасност, 192

Укор

- изрицање, 13

Уништење

- докумената о изборима и гласању, 85
- засада употребом шкодљиве материје, 159
- знакова којима се упозорава на опасност, 192
- јавних уређаја, 188
- службеног печата или службеног списка, 223
- или прикривање архивске грађе, 184а

Упопреба

- лажних знакова за вредност или хартије од вредности, 144

Упућивање

- у васпитно-поправни дом, 27
- у васпитну установу, 25
- у дисциплински центар за малолетнике, 15
- у специјалну установу, 30

Уређаји

- на раду, оштећење, 189
- оштећење јавних, 188

Условна осуда

- са заштитним надзором, 3

Условни ошћуси

- код упућивања у васпитно-поправни дом, 29
- опозивање, 10
- услови за одређивање, 9

Ушаја, 170

КРИВИЧНИ ЗАКОН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- пореска, 154
- ситно дело, 173

Уцена, 181

Учесћивовање

- у скупини која изврши насиље, 230
- у скупини која срећава службено лице у вршењу службене радње, 215
- у тучи, 55

Учинилац кривичног дела

- непријављивање, 203
- помоћ после извршења кривичног дела, 204

Ф

Фалсификовање

- исправе, 233
- исправе, посебни случајеви, 234
- избора и гласања, 84
- службене исправе, 248

Фотографисање

- неовлашћено, 71

Х

Харџија од вредности

- прављење и употреба лажне, 144

Храна сћочна

- загађивање, 158

Ш

Ширење лажних вести, 218

Шкодљиве материје

- уништење засада њоме, 159

Штампањана сивар

- спречавање штампања и растурања, 75

Штејан уговор

- закључење, 140

Штејна средства за лечење стоке

- производња, 155

Шума

- пустошење, 160

Шумска крађа, 161